

# ***DEN FRI ABORT PÅ TILBAGETO***

**En indholdsanalyse af abortdebatten i irske, spanske og polske medier  
med fokus på mediasystemer og kønsteori**

Af Ida Baunehøj Dyberg Christiansen  
& Sofie Gøgsig Holmsberg



# TITELBLAD

## KOMMUNIKATION AALBORG UNIVERSITET KØBENHAVN EFTERÅR 2021

**VEJLEDER:**

MIKKEL FUGL ESKJÆR

**GRUPPENUMMER:**

29

**SEMESTER:**

10. SEMESTER, SPECIALE

**RETNING:**

KOMMUNIKATION

**NAVN:**

IDA BAUNEHØJ DYBERG CHRISTIANSEN  
SOFIE GØGSIG HOLMSBERG

**PROJEKTTITEL:**

*DEN FRI ABORT PÅ TILBAGETOG*

**ANSLAG & SIDETAL:**

240.871 = 100,4 ns.

**AFLEVERINGSDATO:**

FREDAG D. 15. OKTOBER 2021



**AALBORG  
UNIVERSITET**

## Abstract

The purpose of this Master Thesis is to examine the media coverage of the abortion debate in Ireland, Spain and Poland. Due to the abortion ban in Poland in 2020 the master thesis wants to compare these three countries to examine how each of the countries communicate the abortion debate in the media. Both Ireland and Spain have a history with a rigid abortion legislation supported by the catholic church but today women can have an abortion. Because both countries have been through a liberalization as for legalizing abortion, this master thesis wants to compare the media coverage in the countries with Poland.

Our assessment is based on 464 newspaper articles from two of the largest newspapers in each country. El País and El Mundo in Spain. The Irish Times and Irish Independent in Ireland and Fakt Polska and Gazeta Wyborcza in Poland. The sample contains articles from different periods in the countries where the abortion debate has been discussed because of abortion legislations. In Ireland the periods are 2013, 2018 and 2020. In Spain 2009, 2014 and 2020. In Poland the periods are 2016 and 2020. The data is treated in an integrated content analysis that combines both quantitative and qualitative content analysis. The quantitative findings show the general picture of the abortion debate and the qualitative will supplement and unfold some of the conclusions or arguments found in the quantitative results.

The abortion debate is not only a concern to the citizens of Ireland, Spain and Poland. It is also a matter of how the debate is portrayed. The history, culture and the view of women have a huge impact on how the abortion debate is presented in the media. This will be demonstrated by using theory that concerns media systems and gender theory.

This study empirically examines the ways in which the newspapers take sides in the abortion debate and in which context the question about free abortion is placed. The study also examines the use of sources in the media coverage of the abortion debate. Who are they and why are they involved in the debate.

The master thesis demonstrates that in all three countries abortion is a political matter and due to abortion related events it also concerns demonstrations, religion and women's health. The most frequent used source in the media coverage is men. Mostly politicians. This illustrates how

the media creates gender structures in their choice of sources. When they give men the opportunity to speak their mind on the abortion debate the media and the sources are talking on behalf of women. It is here shown how a personal matter suddenly becomes a public matter that is up for debate.

The findings shows that the media mostly presents the abortion from both sides. But when they write from an anti-abortion perspective it is often from the view of religion. The perspective of the church on the abortion debate and the use of bishops as sources is descending in 2020. Even though we know that The Catholic Church has played a big part in the abortion ban in Poland. The study concludes that the abortion debate is a political arena full of gender structures, and the media serve as a mouthpiece for both politicians and the citizens.

# Indholdsfortegnelse

|                                                                    |           |
|--------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1.0 Indledning.....</b>                                         | <b>3</b>  |
| 1.1 Medierne og abortdebat.....                                    | 6         |
| 1.2 Problemformulering.....                                        | 7         |
| 1.3 Specialets opbygning .....                                     | 7         |
| <b>2.0 Litteraturreview .....</b>                                  | <b>8</b>  |
| 2.1 Dækning af abortdebatten i udenlandske medier .....            | 9         |
| 2.2 Dækning af abortdebatten i Irland, Spanien og Polen.....       | 10        |
| 2.3 Mediernes rolle .....                                          | 12        |
| 2.4 Metodiske fremgangsmåder .....                                 | 15        |
| 2.5 Kønnets betydning for og i abortdebatten .....                 | 16        |
| 2.6 Katolicisme og abortlovgivning i Irland, Spanien og Polen..... | 17        |
| 2.6.1 Irland.....                                                  | 17        |
| 2.6.2 Spanien .....                                                | 20        |
| 2.6.3 Polen .....                                                  | 21        |
| <b>3.0 Anvendt teori.....</b>                                      | <b>23</b> |
| 3.1 Mediesystemer .....                                            | 23        |
| 3.1.1 Comparing media systems - Hallin og Mancini (2005).....      | 24        |
| 3.1.2 Den Polariserede Pluralistiske model .....                   | 26        |
| 3.1.3 Den Liberale model .....                                     | 28        |
| 3.1.4 Den Demokratiske Korporative model.....                      | 29        |
| 3.1.5 Konvergens mod den Liberale model .....                      | 30        |
| 3.1.6 Polens mediesystem i Hallin og Mancinis model .....          | 31        |
| 3.2 Kønsteori.....                                                 | 36        |
| 3.2.1 Sprog og normer skaber køn.....                              | 38        |
| 3.2.2 Sondringen af det konstituerede- og biologiske køn .....     | 40        |
| 3.2.3 Forskellen på mænd og kvinder .....                          | 41        |
| <b>4.0 Metode .....</b>                                            | <b>44</b> |
| 4.1 Undersøgelsesdesign .....                                      | 44        |

|                                                    |            |
|----------------------------------------------------|------------|
| 4.2 Undersøgelsesstrategi .....                    | 45         |
| 4.3 Kvantitativ indholdsanalyse.....               | 45         |
| 4.4 Sampling .....                                 | 46         |
| 4.5 Valg af nedslag .....                          | 47         |
| 4.6 Dataindsamling i LexisNexis .....              | 50         |
| 4.7 Valg af medier .....                           | 51         |
| 4.8 Sandsynlighedsbaseret udvælgelse .....         | 53         |
| 4.9 Kodning og datakvalitet.....                   | 54         |
| 4.10 Databehandling og analyse .....               | 58         |
| 4.11 Reliabilitet og validitet.....                | 60         |
| 4.12 Integreret indholdsanalyse .....              | 62         |
| 4.13 Videnskabsteoretiske implikationer.....       | 63         |
| <b>5.0 Analyse .....</b>                           | <b>66</b>  |
| 5.1 Den generelle og journalistiske kontekst ..... | 66         |
| 5.1.1 Inden- og udenrigsnyheder.....               | 67         |
| 5.1.2 Genrer i abortdebatten.....                  | 68         |
| 5.1.3 Tematikker i abortdebatten .....             | 71         |
| 5.1.4 Den katolske kirkes rolle .....              | 74         |
| 5.1.5 Holdninger i abortdebatten .....             | 75         |
| 5.1.6 Dominerende holdninger i tematikkerne .....  | 80         |
| 5.2 Kilder og køn i abortdebatten.....             | 84         |
| 5.2.1 Abortdebatten som politisk kampplads.....    | 88         |
| 5.2.2 Befolkningens stemme i abortdebatten .....   | 92         |
| 5.2.3 Den katolske kirkes indflydelse.....         | 95         |
| 5.3 Abortdebatten 2020 .....                       | 101        |
| <b>6.0 Konklusion .....</b>                        | <b>109</b> |
| <b>7 Litteraturliste .....</b>                     | <b>114</b> |

## 1.0 Indledning

Hvis vi spoler tiden cirka et år tilbage, viser kalenderen den 22. oktober 2020. Det er denne dag Polens regering indfører et næsten totalforbud mod abort. Den lovgivning, der i forvejen er en af de strammeste i Europa, er nu blevet endnu strammere. Polske kvinder kan nu ikke få en abort, selvom der er tegn på misdannelser (Amnesty, 2020). Samme dag præsenterer, og underskriver, en række lande den såkaldte *Geneva Consensus Declaration*. En erklæring om at fremme kvinders sundhed, og om at styrke familien, men som egentlig kan betegnes som en anti-abort erklæring. Med USA i spidsen skriver bl.a. Polen, Ungarn og Brasilien under. "Det er stærkt bekymrende, at disse lande ikke anerkender kvinders ret til at bestemme over egen krop. Det er et stort tilbageskridt for ligestillingen," siger PlanBørnefondens direktør Dorthe Petersen. I PlanBørnefonden forudser de, at stramningerne på abortområdet vil medføre flere usikre aborter og dermed flere dødsfald på verdensplan (PlanBørnefonden, 2020). Da Joe Biden tiltrådte som præsident tilbage i januar 2021 var en af hans første opgaver at trække USA ud af erklæringen (CHANGE, 2021). Det har dog ikke betydet, at abortdebatten i USA er gået i sig selv. I september 2021 har en føderal domstol i Texas nemlig besluttet, at kvinder ikke længere må få foretaget en abort senere end seks uger henne i graviditeten. Et klart eksempel på at religiøse højreorienterede bevægelser bliver stærkere (Sex & Samfund, 2021).

Ovenstående eksempler viser, at abort og kvinders ret til at bestemme over egen krop stadig er en vigtig køns- og identitetspolitisk kampplads. Siden den nye lovændring i Polen har flere end 100.000 mennesker således trodset forsamlingsforbuddet i forbindelse med COVID-19 og afholdt store demonstrationer i protest mod stramningen. Abortdebatten splitter den polske befolkning, og utilfredsheden med de nye stramninger mærkes hos de mange demonstranter. En meningsmåling foretaget af det polske medie Gazeta Wyborcza viser, at 59 procent af de adspurgte er uenige i stramningerne (DR, 2020). En meningsmåling i mediet Rzeczpospolita viser ligeledes at hele 70,7 procent af de adspurgte er uenige med forfatningsdomstolens beslutning (DR, 2020). På den anden side af demonstrationerne har vi abortmodstandere, som har stor opbakning fra den katolske kirke. Siden det nationalkonservative, kristendemokratiske og højrepopulistiske politiske parti PiS kom til regeringsmagten i Polen i 2015, har det ulmet, at de ville indføre stramninger af abortlovgivningen. Deres forslag om at forbyde



abort af misdannede fostre blev første gang rejst i 2018 og fik dengang 830.000 underskrifter og var støttet af den katolske kirke. Der bliver egentlig kun foretaget cirka 1.000 lovlige aborter i Polen om året, men hertil regnes det, at der sker mellem 80.000 og 120.000 ulovlige aborter (DR, 2020). Et tal der, med den nye stramning, formentlig vil stige.

Hvis det ikke drejer sig om flere end 1.000 årlige aborter, kan man undre sig over vigtigheden af at foretage en yderligere stramning af en i forvejen rigid lovgivning. Noget kunne tyde på, at det er vigtigt for den nationalkonservative regering at understrege en pointe og føje den katolske kirke.

Ud fra et kvinderettighedsperspektiv sker der lige nu en tilbagegang i ligestillingen i Polen. Et land som indførte fri abort i 1956, og som endda var før ude med at lovliggøre abort, end vi var i Danmark. Efter kommunismens fald skulle Polen genopbygges på ny, og det inkluderede bl.a. en stramning af abortlovgivningen i 1993 med pres fra den katolske kirke. Og siden PiS overtog regeringsmagten i 2015, har de arbejdet hen imod at stramme lovgivningen yderligere, hvilket lykkedes dem i 2020 (Altinget, 2020). Polens stramning af abortloven kritiseres også af bl.a. UNHCR, FN's Menneskerettighedsorganisation og EU (DR, 2020). Imens Polen går drastiske skridt tilbage i kampen for ligestilling og kvinders rettigheder til at bestemme over egen krop, ser vi dog andre tendenser i bl.a. Syd- og Mellemamerika. I slutningen af 2020 fik kvinderne i Argentina nemlig adgang til fri abort. En bemærkelsesværdig ændring, da Argentina historisk set var og er under stærk indflydelse af den katolske kirke, samtidig med at nabolandene har meget stramme abortlove (Verdens Bedste Nyheder, 2021). Også i Mexico er der godt nyt for kvinderne. Mexicos højesteret har i september 2021 afgjort, at det er forfatningsstridigt at straffe kvinder, der får en abort. En afgørelse, der ses som en kæmpe sejr for kvinders rettigheder i Mexico (TV2, 2021a). I Europa ser man også fremskridt, hvad angår abortrettigheder. I verdens femtemindste land, San Marino, har de for nylig indført fri abort. Et land som ellers længe har fremstået som en lille religiøs flække, hvor ligestillingen har bevæget sig væsentlig langsommere frem sammenlignet med resten af verden. Denne positive nyhed for kvinderne i San Marino er dog desværre enestående. Kvindesagsgrupper og ngo'er ser nemlig, at abortrettighederne er under pres i Rumænien, Ungarn, Slovakiet, Kroatien og Italien. I Malta og Adorra findes der fortsat totalforbud mod abort (Information, 2021a).



I Danmark har vi for længst lagt abortdebatten på hylden siden indførelsen af fri abort i 1973 (Dansk Kvindesamfund, 2021). Hvad der blev en rettighed for danske kvinder for omkring 50 år siden, og som ikke har været til diskussion siden, er altså stadig et minefelt i lande, som ellers både har underskrevet FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder og FN's Verdensmål om bl.a. ligestilling mellem kønnene. Med abortdebatten der stadig raser afsted, er det et bevis på, at ligestillingskampen langt fra er slut, hvad angår kvinders ret til at bestemme over egen krop.

Verdens kvinder er utilfredse og vil ikke finde sig i lovgivning, der bestemmer over deres kroppe, hvilket gennem tiden bl.a. kommer til udtryk i kampagner på sociale medier under en række forskellige hashtags: #ShoutYourAbortion i USA, #InHerShoes i Irland, #VoiceYourAbortion i Indien, #IHadOneToo i Australien, #LetItBeLaw i Argentina og #GalsForGals i Polen for at nævne nogle. Men selvom aktivistgrupper og andre abortforkæmpere gør alt, hvad de kan for at bringe retfærdighed til verdens kvinder, så er det magtfulde instanser de er oppe imod. En ny rapport af European Parliamentary Forum for Sexual and Reproductive Rights (EPF) viser, hvordan konservative, religiøse grupper fra USA, Rusland og Europa, med hjælp fra gigantiske pengekasser, får mere indflydelse i deres forsøg på at indskrænke kvinders rettigheder. Rapporten afslører, at 54 konservative og religiøse organisationer og ngo'er fra 2009 til 2018 har pumpet 4,4 milliarder kroner ind i bekæmpelsen af en række mærkesager - heriblandt abortrettigheder. De mange penge bruges især på politisk lobbyarbejde, kampagner og juridiske slagsmål om abortrettigheder ved domstolene. Tendenserne vi ser i Polen er en konsekvens af disse udenlandske organisationer, som bidrager med penge og inspiration i kombination med de konservative og fundamentalistiske strømninger, vi ellers har set i det polske samfund. *"Det, der sker i Polen, er et udtryk for et konkret angreb mod kvinders rettigheder, og det er desværre absolut ikke et isoleret tilfælde i Europa, hvor retten til abort flere steder bliver truet,"* siger Bjarne B. Christensen, som er generalsekretær i Sex og Samfund (Information, 2021b). Det tyder på, at det er *unfair game* når abortforkæmperne, aktivister, menneskerettighedskommissioner mfl. er oppe imod så magtfulde instanser, som både har økonomi og religion på deres side. Men hvad med medierne? Er de på abortforkæmpernes side, holder de sig neutrale i debatten, eller lefler de for de regerende politikere? Med mediernes funktion om at informere verdens borgere, samt agere vagthund overfor magthaverne, må de også være med til at påvirke abortdebatten i den ene eller anden retning.

## 1.1 Medierne og abortdebat

Vi ønsker derfor at undersøge mediernes rolle i abortdebatten. Hvilken side af abortdebatten er de på, og hvem giver de taletid i debatten? Det vil vi undersøge i tre lande: Irland, Spanien og Polen. Irland og Spanien har i det 21. århundrede også været splittet på abortområdet med nationalkonservative partier og den katolske kirke til at kæmpe for enten at skærpe eller bibeholde en lovgivning, som begrænser muligheden for at få en abort, eller at indføre det på ny. I begge lande har kvinderne dog vundet retten til at bestemme over egen krop, og den fri abort er i dag en realitet. I en komparativ analyse af de tre lande vil vi undersøge, hvordan medierne i de tre lande fungerer, og hvilken betydning det har for abortdebattens karakter. Abortdebatten er ikke kun et spørgsmål om samfundets holdning til abort, det er også et spørgsmål om, hvordan holdningerne til abort skildres. De enkeltes landes historie, kulturelle værdier og kvindesyn har også indflydelse på debatten i medierne. Derfor vil de to bærende analytiske dele i specialet omhandle mediesystemer og kønsstrukturer.

Både Irland, Spanien og Polen bærer alle på en historie og kultur, hvor den katolske kirke har eller har haft stor betydning. De har desuden alle haft stramme abortlovgivninger, men hvor Irland og Spanien har liberaliseret abortlovgivningen, strammer Polen sin. Kan det i mediedækningen antydes, om Irland og Spanien støtter op om den nye rigide abortlovgivning i Polen, eller har de for længst lagt abortdebatten bag sig? Hvordan dækkede medierne abortdebatten, da de i deres egne lande indførte nye love vedrørende abort? Analysen af de tre landes medier skal ydermere belyse, om abortdebatten præges af politiske, religiøse eller helbredsmæssige sammenhænge.

Mediernes dækning kan også sættes i relation til kønsdebatten. Vi vil derfor undersøge, hvordan medierne er med til at producere og reproducere forestillinger om køn i abortdebatten. Forsøger de at fastholde eller frigøre kvinderne i debatten? Fremstilles kvinden som værende underlagt samfundets, politikeres, mænds og religionens forventninger til, hvordan det at være kvinde er lig med at skulle føde børn, uanset konsekvens for kvindens psykiske eller fysiske helbred?

## 1.2 Problemformulering

På baggrund af ovenstående refleksioner og afgrænsning har vi formuleret følgende problemformulering:

*Hvilken betydning har mediesystemer og kønsstrukturer for mediernes dækning af abortdebatten i Irland, Spanien og Polen?*

## 1.3 Specialets opbygning

For at svare på denne problemformulering starter vi ud med at klarlægge litteratur på området for at undersøge, hvad forskere før os har undersøgt i relation til abort, mediesystemer, kønsstrukturer mm. Herefter vil vi redegøre for relevante teorier, som skal anvendes til at analysere vores data og resultater. I specialets tredje del vil vi gennemgå metodologiske overvejelser, som vedrører kvantitativ indholdsanalyse, dataindsamling, analyse af data, reliabilitet og validitet samt videnskabsteoretiske implikationer. I fjerde del af specialet vil vi med en komparativ analyse undersøge mediedækningen af abortdebatten i de tre lande med henblik på at finde ud af, hvilken betydning mediesystemer og kønsstrukturer har for abortdebatten. I analysen vil vi desuden undersøge, om der er sket en udvikling i debatten frem til 2020. Specialet afsluttes med en reflekterende konklusion, som udover at samle op på vores resultater vil se ind i abortdebatten anno 2021.

## 2.0 Litteraturreview

Retten til fri abort er et emne, der gennem mange årtier er blevet debatteret og diskuteret på verdensplan. Der er derfor skrevet adskillige forskningsartikler, der undersøger forskellige vinkler og perspektiver ift., hvordan abort og abortdebatten er blevet håndteret i medierne gennem tiden. Vi vil i dette afsnit præsentere dele af den allerede eksisterende forskning for herefter at introducere relevant teori, som vi finder brugbart til at besvare vores problemformulering og undersøgelsesspørgsmål. Senere i specialets analysedel vil vi ligeledes trække på fund fra den tidligere forskning.

Til at afdække allerede eksisterende litteratur inden for emnet har vi benyttet databasen Primo. Databasen søger i hele Aalborg Universitetsbibliotek, hvilket giver os både fysiske bøger samt elektronisk materiale udefra. Da søgningen i Primo er meget bred, er der risiko for at fremsøge artikler, der ikke vil være relevante for vores speciale. Vi har derfor valgt at selekttere i de fremsøgte artikler. Vi har gjort brug af funktionen 'avanceret søgning' i Primo, hvor vi har søgt efter flere ord på samme tid. Da vores overordnede emne i dette speciale er abort, valgte vi, at 'abortion' skulle indgå i alle titler. Derudover ønsker vi med specialet at undersøge mediedækningen af abort, som bl.a. berører mediesystemer. Dette vil vi gøre gennem en kvantitativ indholdsanalyse med kvalitative nedslag. Vores første avancerede søgning endte derfor med søgestrengen: abortion AND media coverage AND media systems AND content analysis. For at sikre kvaliteten af forskningsproduktionerne frasorterede vi alle artikler, der ikke var 'peer-reviewed' artikler. Dette gav os et resultat på 79 artikler, som efter en selektion endte på 9 artikler. Selektionen forløb således, at vi læste alle overskrifter og abstracts og fremstod artiklen relevant for vores undersøgelse, blev den læst i dybden. Dette resulterede i 9 artikler, der vedrørte mediedækning af abortdebatten i adskillige lande samt et historisk billede af abortdebatten.

Efter første søgning blev det klart, at vi manglede artikler vedrørende fremgangsmåder, metodiske overvejelser og medieteorier. Det krævede derfor flere forskellige og mere konkrete søgninger for at dække vores søgefelt, finde relevant litteratur og tidligere forskning på området. Vi konkretiserede søgningen ved at tilføje søgeordet media theory til søgestrengen samt vælge, at content analysis skulle indgå i titlen på artiklerne. Vi fandt stadig ikke søgningen tilstrækkelig i forhold til Polen og dets mediesystem, hvorfor vi

endnu engang konkretiserede søgestrengen, denne gang med søgeordet polish media system. Litteraturreviewet er endeligt baseret på 16 forskningsartikler som vil blive uddybet nedenfor.

I det følgende afsnit har vi inddelt de relevante forskningsartikler i følgende emner: Dækning af abortdebatten i udenlandske medier, Dækning af abort i Irland, Spanien og Polen, Mediernes rolle, Metodiske fremgangsmåder, Kønnets betydning for og i abortdebatten. Her redegør vi kort for forskningen samt resultater, og hvordan vi kan anvende det som inspiration til vores egen undersøgelse. Nogle forskningsartikler indgår under flere emner.

## 2.1 Dækning af abortdebatten i udenlandske medier

Mange udenlandske studier har undersøgt, hvordan abortdebatten dækkes og formidles i nationale og internationale medier (McDonnell & Murphy 2019; Kirkham 2013; Purcell, Hilton & McDaid 2014; Hunt 2020; Sundstrom, Briones & Janoske, 2013).

I et studie af Purcell, Hilton og McDaid (2014) undersøger de, hvordan britiske trykte medier bidrager til stigmatisering af abort. Deres dybdegående kvalitative indholdsanalyse viser, at abort oftest præsenteres ved hjælp af et overvejende negativt sprog. Abort bliver bl.a. sat i relation til ord som 'risikabelt'. Abort præsenteres her som kontroversielt, atypisk, usædvanligt og ikke specielt normaliseret. De påviser, at stigmatiseringen af abort dermed opretholdes. Deres undersøgelse viser også, at det følelsesladede og moraliserende sprog kom fra anti-abortgrupper i samfundet, og abortudbyderes annonceringer af rådgivning og hjælp blev set som grotesk, sygt og tragisk. Deres resultater viser også hvilke fænomener, abort bliver stigmatiseret med; immigration binge drinking, terrorism and slavery, teen pregnancy og promiscuity (Purcell, Hilton & McDaid, 2014, s. 1141+1147+1151). Fælles for disse fænomener er, at alle er negativt ladede, og abort dermed fremstilles og fremstår negativt.

I et andet studie af Kirkham (2013) undersøges mediedækningen af en sag med en 11-årig rumænsk pige, der blev gravid efter en voldtægt af sin onkel. I studiet berører hun, hvordan den omfattende mediedækning af denne sag bidrog til debatter om abort og børnebeskyttelse i Rumænien, men også om national identitet og Rumæniens plads i et bredere Europa (Kirkham, 2013, s. 93). Studiet viser, at selvom der florerede et utal af

artikler med stor kritik af Rumæniens utilstrækkelige abortlov kontra den mere civiliserede europæiske abortlov, var den offentlige kommentar meget mere blandet. Ønsket om eller bestræbelsen på et mere europæisk samfund med en liberal abortlov blev sat i skyggen og overgået af opfordringer til at vedtage en endnu mere konservativ lovgivning. Kirkham (2013) konkluderer derfor, at abort og børnebeskyttelse er og forbliver et kompliceret spørgsmål, som er svært at kæmpe imod (s. 106).

## 2.2 Dækning af abortdebatten i Irland, Spanien og Polen

I et britisk studie af McDonnell & Murphy (2019) undersøger de, hvordan abortdebatten formidles i blandt andet Irish Times og Irish Independent efter en hændelse i Storbritannien vedrørende abort. De anvender følgende frames: medicin, politik, social, religiøs, juridisk, lovgivning, menneskerettigheder (kvinde/foster), abortpolitik (pro-life/pro-choice), etik og moral. Efterfølgende kortlægger de fire endelige frames: politik, medicin, juridisk og socioetisk (McDonnell & Murphy, 2019, s. 6-9). Undersøgelsen konkluderer, at abortdebatten overvejende frames som lovgivning og politik i Irish Times, mens den overvejende frames som etik/moral og politik i Irish Independent.

Samme studie undersøger, hvilken betydning mediernes rolle har for abortpolitikken, når der sker en særlig eller tragisk begivenhed vedrørende abort (McDonnell & Murphy, 2019, s. 1). De fandt frem til, at den stærke lovgivning i landet læner sig op ad mediernes måde at indramme en tragisk begivenhed på. De påviste, at mediedækningen sparede europæiske politikere for meget ansigt udadtil, og at der derfor blev lovgivet ud fra et konservativt partipolitisk perspektiv trods offentligt oprør (McDonnell & Murphy, 2019, s. 1). Mediedækningen om den tragiske begivenhed var dermed med til at hjælpe politikerne ift. lovgivningsspørgsmål i sagen om den tragiske begivenhed vedrørende abort.

Et andet studie af Kate Hunt (2020) undersøger også mediedækningen af abortdebatten i canadiske og irske medier, herunder Irish Times og Irish Independent, og beskriver disse mediers placering i forhold til politisk orientering (Hunt, 2020, s. 78). Hun undersøger hvilke frames, der er i nyhedsdækningen af abort som et politisk spørgsmål. Resultaterne inddeles i pro-choice og pro-life. Hunt (2020) argumenterer for, at når abort fremstilles ud fra et pro-life perspektiv tillægges fosteret en række rettigheder. Der tages

udgangspunkt i etik, moral og religion. Når abort fremstilles ud fra et pro-choice perspektiv, er det kvinders rettigheder, menneskerettigheder og ønskede lovændringer, der er mest fremtrædende. Når abort fremstilles ud fra et pro-life perspektiv, er de mest fremtrædende frames diskrimination, fosterets ret til liv og abort i forbindelse med religiøs moral (Hunt, 2020, s. 79-81).

Tidligere forskning vedrørende abortdebatten i irske medier viser dermed, at abort ofte fremstilles som et politisk emne. Et emne, der omtales, hvis der skal foretages lovændringer eller i forbindelse med etiske og moralske holdninger.

Vender vi os mod Polen, viser et studie af Macleod & Feltham-King (2012), der undersøger fremstillingen af emnet 'kvinde' og 'abortpolitik', at kriminaliseringen af abort i Polen har begrænset adgangen og muligheden for abort markant (s. 738). I samme forskningsartikel henviser de til et studie af Girard & Nowicka (2002), der berører abortdebatten i Polen. Dette studie inddrages til at skabe en forståelse for den polske domstol og abortrettigheder i Polen (Macleod & Feltham-King, 2012, s. 738).

En anden forskningsartikel af Pawel Szelegieniec (2018) beskriver de massive demonstrationer, der var i Polen i 2016 mod et forslag om et totalforbud af abort i landet. I artiklen berøres bl.a. abortloven i Polen helt tilbage til efterkrigstiden, forskellige kompromisser vedrørende abortloven, som er vedtaget i landet gennem tiden, holdninger til abort før protesterne, optakter og grunde til, at store protester opstod, bl.a. demonstrationerne i 2016 (Szelegieniec, 2018, s. 45-52). I denne undersøgelse fandt Szelegieniec frem til, at protesterne i 2016 viste, at det var muligt at massemobilisere abortforkæmpere (primært bestående af kvinder) og at højrefløjen ikke var så urokkelig som ellers antaget. Støtten til abort steg under demonstrationerne og det satte gang i en solidaritetsbølge i andre lande (Szelegieniec, 2018, s. 57-58). I et studie af Calkin & Kaminska (2020), undersøges den katolske kirkes rolle i forbindelse med abortdebatten i Irland og Polen (s. 86). De mener, at divergensen i abortpolitik mellem Irland og Polen bedst kan forklares med den katolske kirkes magt til at nedlægge veto med abortreformen i de to lande (Calkin & Kaminska, 2020, s. 87). De fokuserer bl.a. på den katolske kirkes bestræbelser på at imødegå reformpresset i Irland uden held (et land med fri abort i dag) og i Polen med mere succes i form af en meget restriktiv abortlov (Calkin & Kaminska, 2020, s. 87).



I et studie af Agata Ignaciuk & Christabelle Sethna (2020) beskrives abortpolitikken og – debatten i Spanien mellem 1975, hvor landet gik fra et militaristisk højreorienteret, autoritært regime til demokrati, og til 1985, hvor abort stort set blev afkriminaliseret (s. 286). De berører synet på abort og lovgivning herom samt kvinders behov for at rejse udenlands (Ignaciuk & Sethna, 2020, s. 286).

I et studie af Pineda, Bellido-Pérez & Sánchez-Gutiérrez (2020) undersøger de gennem en indholdsanalyse den spanske online presses ideologiske profil vedrørende feministiske og LGBT-spørgsmål såsom kvinders rettigheder, abort og den traditionelle familie (s. 1). De skriver, at abort, som ofte skaber polarisering i religiøse politiske kulturer, ikke synes at være et problem eller en bekymring for spanske højreorienterede medier. Som følge heraf er emner som abort i stedet blevet et kernespørgsmål for center-venstre og venstreorienteret presse (Pineda, Bellido-Pérez & Sánchez-Gutiérrez, 2020, s. 12). Resultaterne vedrører også konteksten i det nutidige Spanien. I 2004 havde Spanien en socialistisk regering, der som den første regering blev dannet med samme antal mænd og kvinder. Partido Popular sejr i 2011 resulterede i en tilbagegang i regeringens engagement vedrørende feminisme. Den konservative regering forsøgte bl.a. at lave abortloven mere restriktiv. Det genererede en kæmpe demonstration "El Tren de la Libertad" i 2014, hvilket udløste feministisk aktivisme. Spanien var progressive og kæmpede for kvinders rettigheder, og dermed blev en ny feministisk bølge skabt. Denne nye bølge i midten af 2010'erne indvarslede en mere pluralistisk repræsentation af kvinder i spanske medier (Pineda, Bellido-Pérez & Sánchez-Gutiérrez, 2020, s. 12). I studiet konkluderer de, at i takt med Spaniens tradition for aktivisme og et mere progressivt kulturelt klima kan det være med til at forklare stigningen i antallet af meningsspalter om kvinder i spanske medier i 2010'erne (Pineda, Bellido-Pérez & Sánchez-Gutiérrez, 2020, s. 12).

## 2.3 Mediernes rolle

Flere studier, der undersøger mediedækningen af fænomener relateret til abort, anvender mediet teori til at forklare, hvordan mediedækningen er i et givent land på et givent tidspunkt, og hvorfor dækningen forholder sig, som den gør. I forskningsartiklen af Kate Hunt (2020), hvor hun undersøger hvordan pro-life og pro-choice aktivister

kommer til orde i medierne i Irland og Canada, anvendes Lyengar & Kinder (1987) "News that Matters" til at undersøge strategier, som aktører bruger til at appellere til nyhedsmediernes gatekeepers og deres publikum.

Mange af de fremsøgte studier har anvendt Hallin og Mancini (2004) "Comapring Media Systems", til at undersøge landets mediesystem og dets relation til andre mediesystemer i Europa (Klimkiewicz, 2021; Castro Herrero, Humprecht, Engesser, Brüggemann & Büchel, 2017; Bonafont & Baumgartner, 2013). I studiet "Rethinking Hallin & Mancini Beyond the West" (2017) reviderer Castro Herrero et. al. Hallin og Mancinis mediesystemsmodel, for at validere og udvide modellen (s. 4749). De beskriver Polens mediesystem, tester og supplerer Hallin og Mancinis (2004) originale dimensioner samt undersøger, hvordan Polen og 10 andre lande kan placeres i et større europæisk mediesystem (Castro Herrero et. Al., 2017, s. 4797). Dette er relevant for vores undersøgelse, da vi bl.a. ønsker at dykke ned i Polens mediesystem og ud fra vores fund forsøge at placere det i en europæisk kontekst.

Laura Chaqués Bonafont & Frank R. Baumgartner (2013) har foretaget et studie ved navn "Newspaper attention and policy activities in Spain", hvori de har undersøgt mediedækningens karakter i Spaniens to største aviser: El País og El Mundo. Studiet er baseret på baggrund af en enorm mængde data på omkring 100.000 forsideartikler fra perioden 1996 til 2009. I studiet undersøger de bl.a., hvordan mediesystemet er stærkt relateret til de politiske processer i Spanien, hvordan de to aviser adskiller sig fra hinanden, men også hvilke ligheder de har, og hvordan politiske ledere forholder sig til mediernes opmærksomhed (Bonafont & Baumgartner, 2013, s. 65). Studiet er foretaget for at undersøge de to aviser i kontekst med det spanske mediesystem. De analyserer tildelingen af opmærksomhed fra de to aviser, og hvordan den opmærksomhed fordeler sig på få eller mange emner. Derudover fokuseres der på, hvordan mediedagsordenen ændrer sig, og hvordan den relateres til den politiske dagsorden (Bonafont & Baumgartner, 2013, s. 66).

Til at beskrive og analysere de to spanske aviser og sætte dem i relation til landets mediesystem, anvender Bonafont & Baumgartner (2013) Hallin og Mancinis (2004) teori om mediesystemer. Hallin og Mancini (2004) identificerer Spaniens mediesystem som tilhørende den Polariserede Pluralistiske model. Det skyldes bl.a. aviscirkulationen i Spanien er blandt den laveste i EU, journalistikken er præget af lav professionalisme og

fordi aviserne er stærkt påvirket af politiske holdninger. Da de spanske aviser repræsenterer forskellige politiske ståsteder, forventes de at appellere til det, der optager deres læsere og dermed også adskille sig i emnerne i avisdækningen. Ved venstreorienterede aviser kan det fx være at fremhæve emner som sociale ydelser og velfærd, hvor de til højre for midten i højere grad er interesseret i økonomisk vækst og forretningsmiljø, hvilket også kaldes ekstern pluralisme (Bonafont & Baumgartner, 2013, s. 67).

Resultaterne af undersøgelsen viste bl.a., at selvom mediebildet har ændret sig i den 14-årige lange periode, så er de to spanske aviser og det spanske mediesystem fortsat i høj grad præget af politiske holdninger. Der er ligeledes stærke forbindelser mellem mediernes dagsorden og den politiske dagsorden. Hvis mediernes opmærksomhed på et givent emne øges, følger den politiske opmærksomhed trop, hvorfor de spanske medier i den grad anses som værende agendasettende. Mediernes meget partiske struktur kan have væsentlig indflydelse på indholdet af dets dækning. Dog er det hovedsageligt de samme emner de to aviser bringer, og karakteristisk for begge aviser er, at de har en tendens til at koncentrere opmærksomheden om kun et par emner, hvilket påvirker politikerne til også kun at fokusere på få områder (Bonafont & Baumgartner, 2013, s. 84-85).

I et studie af O'Malley, Brandenburg, Flynn, McMnamin & Rafter (2014) undersøges mediedækningen af valg i Nordamerika og Europa, herunder Irland. I rapporten beskæftiger de sig med mediesystemer og hævder, at Irland afspejler den Liberale model af Hallin & Mancini's mediesystemsmodel. Denne model er kendetegnet ved at føre upartisk rapportering og have en streng skelnen mellem 'hard news' og kommentarer. Undersøgelsen viser, at medierne indeholder et flertal af meninger og er god dokumentation for, at irske journalister generelt ikke udtrykker politiske holdninger gennem deres rapportering (O'Malley, et. al., 2014, s. 416).

Da vi ikke fandt første søgning tilstrækkelig, foretog vi en ny og mere konkret søgning, for at undersøge om der fandtes forskning med fokus på Polen og dets mediesystem. Her fandt vi frem til et studie af Klimkiewicz (2021), hvor der undersøges, hvordan mediesystemet er bygget op i Polen. Her berøres presse- og mediefrihed, ytringsfrihed samt hvordan Polen er placeret i forhold til andre europæiske landes mediesystemer (Klimkiewicz, 2021, s. 66). Studiet konkluderer, at der i løbet af de sidste årtier er sket en

stigning af strukturel polarisering i pressen. Dette kommer bl.a. til udtryk i sanktioner mod pressen, øget partiskhed inden for public service-medier, en forstærkning af højrefløjspressen ved fx statsstøtte, hvilket har resulteret i en øget polarisering i politik. Derudover er der sket en indskrænkning af pressefriheden og der er opstået større kløfter mellem mediebrugere, hvilket afspejler den splittelse der eksisterer i det nutidige Polen (Klimkiewicz, 2021, s. 69).

## 2.4 Metodiske fremgangsmåder

Størstedelen af de udvalgte studier, der undersøger abortdebatten, anvender en kvantitativ indholdsanalyse (Kirkham, 2013; Purcell, Hilton & McDaid, 2014; Hunt, 2020; Armstrong & Boyle, 2011; Vecera, 2014; Macleod & Feltham-King, 2012). Deres metodevalg har hjulpet os til at finde den rigtige fremgangsmåde til at undersøge mediedækningen af abortdebatten i irske, spanske og polske medier. Flere studier trækker på klassiske fremstillinger af kvantitativ indholdsanalyse af blandt andre Riffe & Stephen (2005) og Krippendorff (1980) (Vecera, 2014; Armstrong & Boyle, 2011).

Nogle studier benytter en kvalitativ indholdsanalyse alene – eller som supplement til den kvantitative metode (McDonnell & Murphy, 2019; Purcell, Hilton & McDaid, 2014; Sundstrom, Briones & Janoske, 2013). Her arbejder blandt andre Purcell, Hilton & McDaid (2014) med latent indhold. I deres undersøgelse af artiklerne inddeler de processen i niveauer. De starter på et beskrivende niveau, hvor artiklerne bliver læst for at se hvilke tematikker, der dukker op og for at se, om sproget er negativt præget. Fra det beskrivende niveau bevæger de sig til et konceptuelt niveau, hvor de analyserer latent indhold som eksplicite temaer i artiklerne.

Til at undersøge mediedækningen har flere studier udvalgt to medier. Fælles for dem er, at medierne er udvalgt efter størrelse, popularitet og orientering (Armstrong & Boyle, 2011; McDonnell & Murphy, 2011; Hunt, 2020). De studier, vi har udvalgt, som undersøger mediedækningen i Irland, har valgt Irish Independent og The Irish Times (McDonnell & Purphy, 2019; Hunt, 2020). Hunt (2020) omtaler i den forbindelse en rapport fra Audit Bureau and Circulation i 2014, der viser, at Irish Independent har den højeste cirkulation i Irland efterfulgt af The Irish Times (s. 78), hvilket kan være med til at argumentere for, hvorfor vi vælger at anvende præcis samme medier fra Irland.

## 2.5 Kønnets betydning for og i abortdebatten

I et studie af Armstrong & Boyle (2011) undersøges nyhedsdækningen af kvindelige abortaktivister gennem 46 år i USA. De refererer til tidligere studier, der har konkluderet, at størstedelen af aktørerne i abortdebatten er kvindelige aktører. Dette gælder både de aktører, der er for abort og dem, der er imod. Studiet har desuden fokus på, hvilket køn journalister og kilder har i artiklerne. Resultaterne viser, at de kvindelige kilder, der er for abort, ofte er professionelle og uddannede kvinder, mens de kvindelige kilder, der ikke går ind for abort, er domineret af den katolske kirke og overvejende er kvinder af lavere uddannelse uden arbejde uden for hjemmet. Resultaterne viser ligeledes, at der er en tendens til, at de kilder, som er modstandere af abort typisk, er mænd, og mange af talspersonerne imod abort er mandlige. Armstrong & Boyle (2011) pointerer, at selvom størstedelen af aktørerne i bevægelsen er kvinder, er det ikke sikkert, at mediebilledet afspejler dette, hvis journalisterne i højere grad har valgt højt rangerende mandlige kilder til dækningen af debatten. Studiet bekræfter tidligere undersøgelser, der ligeledes har fundet ud af at det typisk er mænd, der er abortmodstandere og at det oftest er disse der anvendes som kilder i dækningen af abort (Armstrong & Boyle, 2011, s. 157).

Mange af de tidligere nævnte studier (Kirkham, 2013; McDonell & Murphy, 2011; Purcell, Hilton & McDaid, 2014; Hunt, 2020; Armstrong & Boyle, 2011; Macleod & Feltham-King, 2012; Szelegieniec, 2018) berører feminisme og kønsteori i deres undersøgelse af abortdebatten i nogen eller høj grad. Nogle konkluderer at graviditet er en naturlig del af kvindens biologiske køn og kommer ind på, hvordan kvinders identitet og status ofte er bundet til moderskabet. Macleod & Feltham-King, (2012) kommer bl.a. frem til, at der findes diskurser, der fremmer forplantning som den eneste vej til kvindelighed. Og at kvinder defineres ved deres reproduktionsevne, deres moderinstinkt og biologiske drivkraft (s. 275). Kirkham (2013) konkluderer ligeledes i sit studie, at kvinder defineres ud fra deres reproduktionsevne (s. 105).

Da vi i vores undersøgelse også ønsker at belyse, hvordan kønsstrukturer har betydning for abortdebatten, og om medierne er præget af disse strukturer i deres dækning af abort, ser vi et behov for at fremsøge yderligere litteratur om feminisme og kønsteori. Denne teori vil vi benytte til at forklare nogle af vores resultater i den kvantitative indholdsanalyse, samt til at uddybe de kvalitative analyser, hvor vi vil fokusere på, hvordan sproget er med til at sige noget om køns betydning for abortdebatten. En

gennemgang af den danske oversættelse af Judith Butlers værk 'Gender Trouble' (1990) samt Sherry B. Ortner's (1974) værk 'Is Female to Male as Nature Is to Culture?' følger i litteraturgennemgangen.

I et forsøg på at finde forskningslitteratur, der beskæftiger sig med mediernes dækning af abortdebatten i Europa i en komparativ analyse med inddragelse af mediesystemsteori og eller kønsteori, er det tydeligt, at der ikke findes sådan en undersøgelse.

Det er dog lykket os at finde forskningsartikler med ét fokus, som fx abortdebatten i Irland, mediesystemet i Polen, kønsstrukturers betydning for abortdebatten, sammenligning af Spaniens to største aviser osv. Dog findes der ingen forskning, der kombinerer abortdebat, medier, feminisme og indholdsanalyser. Dette anser vi som endnu en grund til, at vores undersøgelse er vigtig og kan forhåbentlig være med til at give nogle svar på, hvordan abortdebatten ser ud i 2020, og hvorfor retten til fri abort og kvinders ret over egen krop er en politisk og offentlig kampplads.

I den gennemgåede forskningslitteratur har vi fundet inspiration til specialets research design, metoder, teorier mm., hvoraf den relevante teori for vores undersøgelse vil blive gennemgået i det følgende.

## 2.6 Katolicisme og abortlovgivning i Irland, Spanien og Polen

I følgende afsnit vil vi præsentere baggrundsviden om Irland, Spanien og Polen vedrørende landenes regeringstyre, religionsfordeling og abortdebatten gennem tiden. Dette finder vi vigtigt at gennemgå, for at kunne sætte dataene i relation til landenes historie samt hjælpe med at forstå vores resultater. I specialet ønsker vi at se på, hvilken påvirkning landenes aborthistorik har på nutidens mediedækning af emnet. Vi finder det derfor nødvendigt at beskrive abortdebatten gennem tiden, for på den måde at kunne skabe en forståelse for den kontekst, undersøgelsen udtager sig i. I det følgende vil vi bl.a. inddrage litteratur fra litteraturreviewet.

### 2.6.1 Irland

Irland er en republik med et parlamentarisk regeringsystem. Siden 2011 har Michael D. Higgins fra Irish Labour Party været Irlands præsident. I Irland fungerer præsidenten som landets statsoverhoved, men det er premierministeren, der har den udøvende magt. Præsidenten udgør en begrænset magt som fx ceremonielle beføjelser. I årene 2011 til 2017 har Enda Kenny, medlem

af Fine Gael været premierminister i Irland. Fra 2017-2020 fungerede Leo Varadkar, også medlem af Fine Gael som premierminister. Irlands to største partier er Fianna Fáil og Fine Gael. Fianna Fáil er republikansk-populistisk, hvor Fine Gael er socialliberalt (Den Store Danske, 2021a). Ved folketingsvalget i februar 2020 valgte Fine Gael og Fianna Fáil for første gang at danne regering sammen, hvilket har resulteret i, at Micheál Martin, medlem af Fianna Fail som premierminister indtil 2022, hvorefter et medlem fra Fine Gael overtager denne ministerpost igen (Little, 2021, s. 714+721).

Irland er berygtet for en stærkt restriktiv abortlovgivning helt tilbage til 1861 (Bacik, 2015, s. 117). Det absolutte forbud mod abort stammer fra 1869, hvor pave Pius IX anså abort i ethvert tilfælde som en lovovertrædelse (Mcavoy, 2015, s. 64-65). I 1983 blev loven endnu mere restriktiv, da forfatningen blev ændret for at give 'det ufødte barn' lige ret til liv med 'moderen'. Denne forfatningsændring gjorde, at en graviditet kun måtte afbrydes lovligt for at redde den gravide kvindes liv. Der var ingen ret til abort under andre omstændigheder. Dette gjaldt også, hvis kvinden var blevet voldtaget eller misbrugt, eller hvis hendes helbred var i fare (Bacik, 2015, s. 117). Dette gjorde Irlands abortlov (kaldet det 8. ændringsforslag) til en af de mest restriktive i Europa (Fletcher, 2001, s. 568). Siden 1983 har mediedækningen af abort og politiske diskurser i Irland vist, at abort er et spørgsmål, der splitter landet (McDonnell & Murphy, 2018, s. 2). På trods af den stærkt undertrykkende lov i 1983 har mere end 150.000 kvinder og piger fra Irland haft aborter i løbet af de sidste fyre år (Bacik, 2015, s. 117).

I 2012 fik Irland en ny regering, da Fine Gael/Labour blev valgt. Ved deres tiltrædelse blev der oprettet en ekspertgruppe, der skulle fastlægge rammerne for lovgivning for at præcisere kriterierne vedrørende abort til at redde kvinders liv. Denne rapport nåede ikke at blive offentliggjort, før en kvinde døde grundet nægtelse af abort (Bacik, 2015, s. 126). En ung kvinde blev nægtet en abort i syttende uge (McDonnell & Murphy, 2019). Selvom det var indlysende, at barnet ikke kunne reddes, nægtede læger at afbryde graviditeten, da der stadig var hjertelyd fra fosteret. Først da fosterets hjerte stoppede med at slå, kunne kvinden få en abort, men da var det for sent. Kvinden døde af blodforgiftning (McDonnell & Murphy, 2019). Hendes død skabte enorm vrede og forargelse blandt offentligheden i Irland og det blev tydeligt, at det var uklart for læger, hvad abortlovgivningen indebar (Bacik, 2015, s. 127). I 2013 gjorde den Europæiske Menneskerettighedsdomstol opmærksom på deres utilfredshed med Irlands abortlovgivning. De gjorde det klart, at de mente, at der skulle være lov om beskyttelse af liv under graviditet. Det førte til, at abort blev et vigtigt spørgsmål i folketinget (Calkin & Kaminska, 2020). Samme år blev der vedtaget en lovgivning om, at kvinder kunne få en lovlig abort, hvis deres liv var i fare grundet graviditeten. Lovgivningen angav, hvornår abort måtte udføres lovligt for at redde kvinders liv (Bacik, 2015, s. 118). Selvom abort fortsat kun måtte udføres for at redde kvinders liv, markerede



denne lovgivning betydelige fremskridt i landet (Bacik, 2015, s. 118). Denne lovgivning repræsenterede den første positive udvikling inden for abortrettigheder i Irland (Bacik, 2015, s. 128-129). Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols pointering i 2013 samt det offentlige pres, der blev ført efter især dødsfaldet i 2012 resulterede også i, at abort blev et vigtigt spørgsmål ved folketingsvalget i 2016, hvilket udmundede i, at Fine Gael regeringen forpligtede sig til at afholde en borgerforsamling efterfulgt af en folkeafstemning om det 8. ændringsforslag i 2018. Her stemte et stort flertal af irerne ja til at afskaffe landets abortforbud, hvilket resulterede i en ny abortlov, der i dag giver kvinder mulighed for abort frem til senest 12. uge af graviditeten. Befolkningen har haft stor indflydelse på den politiske udvikling i forhold til spørgsmålet om abortloven i Irland. Efter dødsfaldet i 2012 var det bl.a. befolkningen og den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, der fik ændret abortloven.

I Irland er 78,3% af befolkningen romerskkatolske. Derudover er religionsfordelingen på 2,7% for den anglikanske kirke "Church of Ireland", 1,3% muslimer og 9,8% der ikke tilhører nogen religion (Den Store Danske, 2021a). I Irland har den katolske kirke spillet en vigtig rolle i forbindelse med national identitet. Det går helt tilbage til, da den katolske kirke blev set som en 'beskyttet' af irskheden i Irland under det britiske kolonistyre. Her blev 'Irishness' og 'Catholicism' sammensmeltet (Calkin & Kaminska, 2020). Efter Irlands uafhængighed af Storbritannien, havde kirken sin magt gennem direkte politiks indflydelse på regeringspartierne med indgreb i den politiske beslutningsproces, herunder uddannelse, sundheds- og velfærdsadministration. De var dermed med til at forme den politiske dagsorden og kunne nedlægge veto ved beslutninger, de anså som moralsk stødende (Calkin & Kaminska, 2020). Denne rolle mellem kirke og politik ændrede sig i 1960'erne og 1970'erne. I takt med skandaler omkring den katolske kirke i 1990'erne og 2000'erne blev den voksende fragmentering af den irsk-katolsk identitet forværret. Selvom mange irere stadig identificerede sig med katolicismen, udtrykte kun 25% i 1999 stor tillid til kirken (Calkin & Kaminska, 2020). I dag viser tal, at den religiøse identitet i Irland er faldet markant. Der er færre katolikker og en konstant vækst blandt dem, der ikke identificerer sig med nogen religion. I forhold til mange andre vesteuropæiske lande, er der stadig høj grad af religiøsitet og kirkebesøg i Irland, men kirkens autoritet er dog faldet markant (Calkin & Kaminska, 2020). Selvom folkeafstemningen i 1983 var kirkens fortrukket resultat, fandt afstemningen sted midt i en betydelig transformation i Irland, drevet af urbanisering, industrialisering, massemedier mm. Kønsrelationer og familiestrukturer ændrede sig i takt med et voksende antal kvinder, der kom ind på arbejdsmarkedet og videregående uddannelser. Undersøgelser viste, at Irland dermed bevægede sig væk fra traditionelle kønsroller (Calkin & Kaminska, 2020).



## 2.6.2 Spanien

Spanien er et parlamentarisk demokrati med en regeringschef i form af premierministeren, som i dag er Pedro Sánchez fra PSOE. Spanien er også et konstitutionelt monarki med kongen som statsoverhoved. Ministerrådet har den udøvende magt og ledes af premierministeren. Den religiøse andel af befolkningen fordeler sig således, at 70% er katolikker, 11% ateister, 8% agnostikere og 8% ikke troende (Den store danske, 2021b).

Før 1985 var abort ulovligt i Spanien og kvinder måtte underkaste sig usikre metoder eller rejse til udlandet, hvis de ville have foretaget en abort. Dengang var landet regeret af Franco-diktaturet (1936-75), hvor deres stærkeste politiske allierede var den katolske kirke (Kozłowska, Béland & Lecours, 2016, s. 834). Den første abortregulering blev håndhævet i 1985, hvor den socialistiske regering vedtog en lov, der tillod abort i tre tilfælde. Hvis en graviditet var et resultat af en voldtægt, hvis der var misdannelser på fosteret eller hvis graviditeten blev vurderet som en risiko for det fysiske eller psykologiske velbefindende for kvinden (Lete, Calaf & López-Arregui, 2014, s. 75). I 2010 kom en yderligere liberalisering af abortlovgivningen under regering af det socialdemokratiske parti Partido Socialista Obrero Español (PSOE). Det skabte stærk modstand fra højrefløjsspaniere og den katolske kirke, hvilket medførte massive protester rundt om i landet. Samtidig fik liberaliseringen stærk opbakning fra feministiske grupper (Kozłowska, et. al., 2016, s. 834). I 2011 vendte det konservative parti Partido Popular (PP) tilbage til magten og lovede at begrænse adgangen til abort. Igen blev dette støttet af den katolske kirke. Denne udmelding skabte røre blandt PSOE og feministiske grupper i samfundet. I 2014 blev regeringen nødt til at trække denne kontroversielle udlægning tilbage (Kozłowska, et. al., 2016, s. 835).

Den katolske kirke har fortsat indflydelse i det spanske samfund og rådgiver stadig i familieplanlægning og abort (Bannink & Albaladejo, 2018, s. 2). Den spanske nationale identitet har altid været historisk sammenflettet med katolicismen og under diktatoren Francisco Franco (1939-75) blev Spanien set som en katolsk nation (Kozłowska, et. al., 2016, s. 836-837). Efter hans tid har der været ændringer i den spanske nationale identitet. I dag er Spanien ikke grundlæggende defineret af katolicisme, dog har partiet Partido Popular (PP) fortsat forsøgt at fremme forestillingen om et katolsk Spanien. Den nuværende regering med partiet Partido Socialista Obrero Español (PSOE) har fremmet en forståelse af den spanske nation som progressiv frem for et land, der var bygget op af religiøse principper. Regeringen fjernede sig også fra den religiøse identitet ift. Den lovgivningsmæssige arv. Også abortloven fra 2010 illustrerer denne handling og der skete derfor en tilbagegang i religion som nationalisme. Abortpolitik i Spanien er underlagt stærke partipolitiske virkninger, og det tegner et billede af mangel på

ideologisk konsensus om den katolske kirkes status i samfundet samt den nationale identitet. Dette afspejler partiernes stærke rolle i konstruktionen af både den nationale identitet og abortpolitikken i Spanien i dag. Dette står i kontrast til den daværende diktator Franco, hvor den religiøse nationalitet i Spanien forhindrede enhver liberalisering af abortpolitikken (Kozłowska, et. Al., 2016, s. 836-837).

### 2.6.3 Polen

Polen er en parlamentarisk republik med en regeringschef, premierminister Mateusz Morawiecki og landets statsoverhoved, præsident Andrzej Duda. Polen er inddelt i 16 provinser, som svarer til landets historiske regioner (Den Europæiske Union, 2021). Den religiøse overbevisning hos polakkerne er fordelt på 86% katolikker 0,4% protestanter, 12,1% uspecificeret (Den Store Danske, 2021c).

I 1993 vedtog Polen en lov, der forbød abort undtagen i særlige tilfælde. Denne lov trådte i kraft efter en systematisk kampagne mod abort foretaget af den romersk-katolske kirke – støttet af konservative politiske kræfter i 'The Solidarity Movement' og af mange i lægefaget (Girard & Nowicka, 2002, s. 22).

I 2001 laver Federation for Women and Family Planning en komite vedrørende abortrettigheder i Warszawa til at undersøge konsekvenserne ved kriminaliseringen af abort i Polen (Girard & Nowicka, 2002, s. 22). Oprettelsen af denne komité, var en vigtig bevægelse ift. kvinders ret til abort i Polen (Girard & Nowicka, 2002, s. 28). Federation for Women and Family Planning har siden 1992/93 kæmpet for kvinders rettigheder ift. Abort (Girard & Nowicka, 2002, s. 24). I 2016 opstår massive protester på tværs af landet mod det konservative populistiske regeringsparti PiS' forslag om totalt abortforbud. Op imod 100.000-200.000 mennesker deltog i protesterne. Den massive modstand overraskede regeringen, som ikke gik videre med forslaget (Szelegieniec, 2018, s. 45). I 2018 drøftede det polske parlament igen et lovforslag, der ville stramme abortreglerne i landet, hvilket også mislykkedes. I 2020 lykkedes det regeringen at indføre en yderligere og meget restriktiv ændring i abortlovgivningen. Det betyder et næsten totalforbud og en af de strammeste abortlovgivninger i verden.

I Polen er katolicismen sammenflettet med nationalismen, hvor religiøse og nationale grænser flyder derfor sammen (Calkin & Kaminska, 2020, s. 92). I 1993 fik den polske

stat økonomisk støtte af den katolske kirke: “ . . . Poland signed a concordat with the Vatican that ensured the state’s substantial financial support of the Church, effectively giving it control over moral and sexual education and undermining the secular character of the Polish state” (Calkin & Kaminska, 2020, s. 93). Staten gav derfor kirken kontrol og magt i form af moralsk og seksuel uddannelse. Den katolske kirke fungerede garant for den nationale identitet og var dermed stærkt indlejret i det polske samfund (Calkin & Kaminska, 2020, s. 93). Ifølge Calkin og Kaminska (2020) har abortdebatten altid været påvirket af kirken, som konsekvent har presset på for yderligere restriktioner og forpurret enhver liberalisering (s. 95). I dag ser den polske regering sig stadig afhængig af kirkens gunst for overlevelse (Calkin & Kaminska, 2020, s. 97). Regeringen i Polen har været tilbageholdende med at takle abortloven af frygt for kirken (Calkin & Kaminska, 2020, s. 95). I de sidste tre årtier har politiske partier i Polen ikke turdet tage fat på økonomiske eller seksuelle skandaler i kirken, som ellers har fyldt i det polske mediebillede. Siden 1990’erne har der været en ændring i den offentlige diskurs, påvirket af kirken, om abort og erstattet ordene ‘gravid kvinde’ med ‘mor’ og ‘foster’ med ‘ufødt’ eller ‘undfanget barn’ i medier, offentlige dokumenter, straffelov og national lovgivning (Calkin & Kaminska, 2020, s. 96). I dag (2018) dominerer og hersker den katolske kirkes politiske position ikke lige så meget, som den har gjort siden 1989. Den moralske autoritet er faldet efterhånden som sociale holdninger til seksualitet og køn har udviklet sig. De sociale forskydninger er dog ikke blevet ledsaget af betydelige juridiske eller politiske ændringer, og den lovgivningsmæssige “konsensus” om abortkompromiset er fortsat dominerende (Szelegieniec, 2018, s. 48-49).

## 3.0 Anvendt teori

### 3.1 Mediesystemer

Hvorfor skriver medierne, som de gør? Hvilke kræfter er på spil, og kan deres historie anspores i den måde, de formidler abortdebatten på i det 21. århundrede? I vores komparative analyse af mediernes skildring af abort i hhv. Irland, Spanien og Polen finder vi det relevant at anvende teori, der beskriver mediesystemer og deres udvikling gennem tiden. Dette for at kunne forklare, hvad der ligger til grund for mediernes ageren og for at se, om kulturen, historien og udviklingen er at anspore i journalistikken og debatten anno 2020.

Til dette vil vi bl.a. benytte Daniel C. Hallin og Paolo Mancini (2005), som for år tilbage foretog en komparativ analyse af en række medier i lande i og uden for Europa. Deres fund vil vi forsøge at sammenligne med vores data, og dermed være med til at give et historisk og kulturelt perspektiv på mediernes virke og rolle i abortdebatten.

Før vi dykker ned i Hallin og Mancinis (2005) tekst om mediesystemer, vil vi kort klarlægge, hvad der ligger bag ordet mediesystem. Mediesystemer er først og fremmest noget, der i højere grad analyseres end teoretiseres. Det er et forsøg på at anlægge et strukturelt syn på medierne og det system, de agerer i (Willig, 2021, s. 414). Fred S. Siebert, Theodore Peterson og William Schramm udgav i 1956 'Four Theories of The Press', hvori de forsøgte at svare på, hvorfor pressen ser ud, som den gør. De anser pressen som enhver anden social institution, som har udviklet sig på grund af en påvirkning af specifikke interesser og rammer i en specifik kontekst, som varierer fra land til land. Der er fx forskel stor på, hvordan pressens forhold til de autoritære magthavere er, journalisternes grad af autonomi og graden af pressefrihed i de enkelte lande. Nyhedsmedierne udvikler sig dermed ud fra landets sociale, politiske og økonomiske omgivelser. Mediesystemerne i dag ser således forskellige ud fra land til land, fordi de afspejler specifikke strukturer i det pågældende land (Willig, 2021, s. 415). Hallin og Mancini (2005) bygger videre på denne omtalte teori om de fire pressesystemer, som før deres gennemgang har fremlagt den autoritære, den liberale, den kommunistiske og den sociale ansvarlighedspresseteori (Willig, 2021, s. 416). Teorien om mediesystemer skal ikke forstås som normativ. Der er ikke et mediesystem, der er den rette idealtype. Hallin og Mancini (2005) anerkender, at der er fordele og

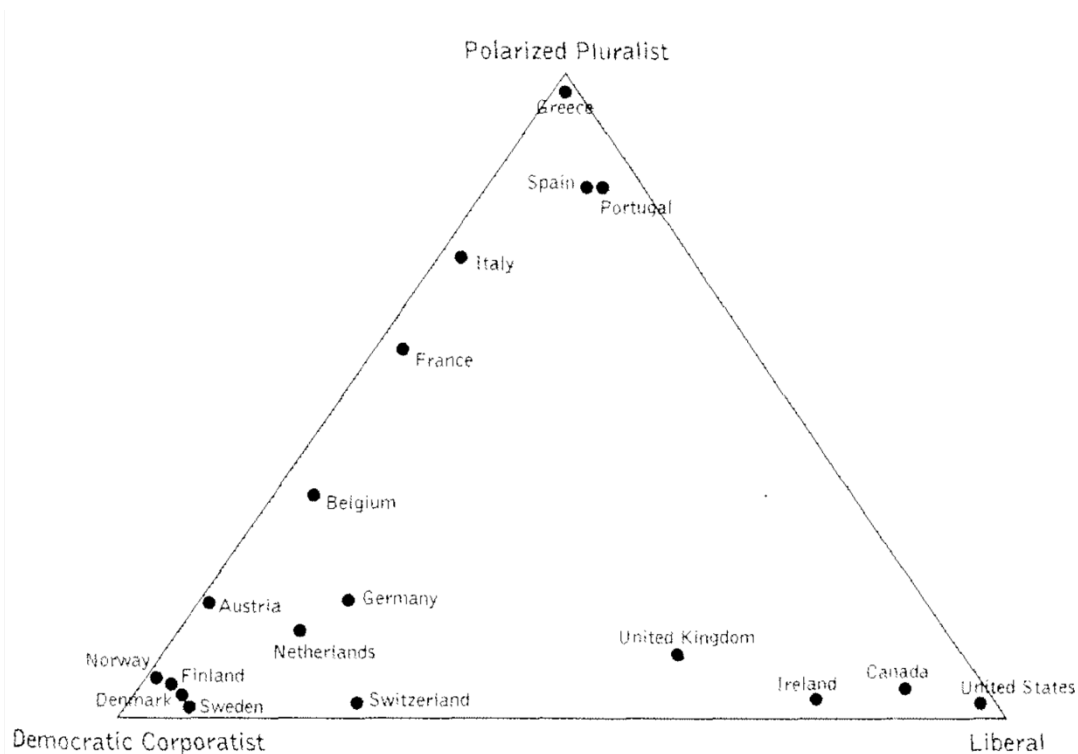
ulemper ved alle typer af mediesystemer. Det kommer an på, hvilke demokratiske effekter man ønsker at måle, hvordan man gør det og hvornår. Inden for hvert mediesystem vil der være forskellige svar alt efter hvilket spørgsmål, man stiller (Willig, 2021, s. 428).

### 3.1.1 Comparing media systems - Hallin og Mancini (2005)

Daniel C. Hallin og Paolo Mancini (2005) anser medierne som en del af et større system og ikke kun en instans, som objektivt formidler nyheder til befolkningen. De ser derimod medierne i en sammenhæng med det sociale og politiske system. For at undersøge hvorfor medierne skriver som de gør, har de foretaget en sammenligning af en række lande, som de fremlægger i *Comparing Media Systems (2005)*.

I deres tekst henviser de til, at tidligere medieforskning typisk har centreret sig om ét land og derudfra laves der generaliseringer. Ligeledes har denne type undersøgelser holdt medieforskerne fra at spørge, hvorfor mediesystemerne har de karaktertræk, de har. Derfor finder de sammenligninger af forskellige mediesystemer uhyre vigtige, da komparative undersøgelser kan vise variationer og ligheder. Hallin og Mancini (2005) beskriver: "*Comparative analysis, in other words, can protect us from false generalizations, but can also encourage us to move from overly particular explanations to more general ones where this is appropriate.*" (Hallin & Mancini, 2005, s. 216).

Hallin og Mancinis (2005) forskning bygger på en analyse af mediesystemer i 18 forskellige lande i Vesteuropa og USA. De organiserer mediesystemerne i tre modeller: Den Polariserede Pluralistiske, Den Demokratiske Korporative og Den Liberale model (Hallin & Mancini, 2005, s. 217). I modellen nedenfor ses det, hvordan landene er placeret ift. den model, de har størst relation til:



Figur g: (Hallin og Mancini, 2005, s. 217).

Det er vigtigt at understrege, at selvom flere lande ligger tæt på samme type mediasystem, gør det dem ikke homogene, og forskellene er lige så vigtige som lighederne. De tre modeller er idealtyper, og mange lande bærer præg af mere end én af de tre modeller (Hallin & Mancini, 2005, s. 217). Hallin og Mancini (2005) lægger desuden vægt på, at mediasystemer ikke er statiske, men naturligvis forandrer sig over tid. Mediasystemernes forandringer bærer præg af historien, og vi kan ikke forstå mediasystemernes ageren uden at se tilbage på deres oprindelse og udvikling. De tre modeller dækker over udviklingen af mediasystemer i det nordlige USA og Vesteuropa og var især udpræget fra 1940'erne til 1980'erne. Udover mediasystemerne er nationalstaten også fokus i deres analyse, da mediasystemer har været organiseret på basis af nationalstaten i århundrede. Derfor er det også vigtigt at have for øje, at bl.a. globaliseringen og kommercialiseringen har gjort mediasystemerne mindre udpræget end førhen (Hallin & Mancini, 2005, s. 218). Selvom teorien og idealtyperne måske er mindre gældende og synlige i dag i takt med frembruddet af nye medier mm., finder vi det dog stadig interessant i arbejdet med at forstå den kultur og historie, som medierne er opstået af, og hvordan disse forståelser kan være behjælpelige med at forstå nutidens medier

I sammenligningen af de tre mediesystemer fokuserer Hallin og Mancini (2005) på fire variable: Udviklingen af massepressen, politisk parallelisme, journalistisk professionalisme og statens rolle. Førstnævnte vedrører cirkulationen af medierne i landene, hvilket varierer meget. Politisk parallelisme dækker over graden af politisk indblanding i mediehusene. Før i tiden havde politiske partier og aviserne en tæt tilknytning, men selvom det ikke forholder sig sådan længere, kan politiske overbevisninger stadig spores i nogle medier. Sommetider kan ejeren af mediehuset også forbindes med et politisk parti. Ligeledes kan en avis også placeres ved et politisk ståsted på baggrund af dens læsere. Journalistisk professionalisme er relateret til formidlerne af nyhederne (journalisterne). Hvordan anses journalister i et pågældende land, hvordan arbejder de, og hvordan afspejles det i mediesystemet? Den sidste variable omhandler statens involvering. I Europa er der fx mange statsejede mediehus, hvorimod de i USA primært er kommercielt ejede (Hallin & Mancini, 2005, s. 218-219).

### 3.1.2 Den Polariserede Pluralistiske model

Den Polariserede Pluralistiske model ses hovedsageligt i de sydeuropæiske lande og heriblandt Spanien, som vi beskæftiger os med. I disse lande er kendetegnet for pressen, at den udviklede sig med verdenslitteraturen og i høj grad med politik, mere end den udviklede sig med markedet. Det resulterede i et mediesystem med lav cirkulation med en elitepræget presse, et lavt journalistisk niveau, høj politisk parallelisme og stor statslig indblanding i medierne (Hallin & Mancini, 2005, s. 219). I 1970'erne begyndte mere markedsorienterede aviser at bryde frem og heriblandt den spanske El País. I Sydeuropa er aviser dog stadig et sofistikeret produkt med få læsere. Desuden er der flere mænd end kvinder i Sydeuropa, der læser avis, hvilket leder tilbage til historien om forskel på køn, hvad angår det at kunne læse, og kvinders eksklusion i politik. Når vi taler cirkulation af medier, er det egentlige massemedie i Sydeuropa de elektroniske medier (Hallin & Mancini, 2005, s. 221).

Graden af politisk parallelisme er generelt høj i Sydeuropa. Historisk set havde medierne til opgave at forme holdningerne blandt den politisk engagerede del af befolkningen. Kendetegnet ved journalistikken er et mix af kommentarer og rapportering i højere grad end i de to andre modeller. Pressen bærer præg af ekstern pluralisme og politisk forskellighed med et bredt udvalg af medieudbydere med forskellige politiske



synspunkter (Hallin & Mancini, 2005, s. 221). Især spanske medier trykt som broadcast har tradition for at være opdelt efter politiske holdninger, som enten kan defineres som tilhængere af det spanske socialdemokratiske parti PSOE eller det konservative spanske parti PP (Hallin & Mancini, 2005, s. 222).

Som tidligere nævnt er professionalismen af journalistikken forholdsvis lav i den Polariserede Pluralistiske model. I Sydeuropa har journalistikfaget førhen ikke været regnet for en vigtig beskæftigelse og desuden været underbetalt. Dog er anseelsen af journalister blevet forbedret, men journalisters selvstændighed og værdi er lavere i dette mediesystem end i de to andre. Dette skyldes bl.a., at erhvervsmænd eller politikere køber aviserne eller mediehusene for at kunne få politisk indflydelse. Førhen havde de sydeuropæiske lande heller ikke et pressenævn, hvilket også påvirkede journalisternes indflydelse og selvstændighed. I Sydeuropa har man heller ikke haft en stærk norm omkring mediehusene som noget, der skal tilgodese og oplyse hele samfundet, men har mere været noget, der repræsenterede bestemte politiske partier og interesser (Hallin & Mancini, 2005, s. 222).

Hvad angår statens rolle i den Polariserede Pluralistiske model, har den her en betydningsfuld rolle. En af årsagerne hertil er bl.a., at medieindustrien ikke har haft den bedste økonomi, hvorfor den har været afhængig af statens midler. De sydeuropæiske lande har en lang historie med diktaturer, og medierne har derfor også tidligere været reguleret og kontrolleret af staten. Selv under demokratisk styre har staten også spillet en væsentlig rolle. En anden årsag er, at medierne i mange tilfælde griber udenfor rækkevidde, og på grund af den politiske splittelse og kundegruppe kan medierne ikke reguleres i lige så høj grad som staten i de andre mediesystemer (Hallin & Mancini, 2005, s. 223).

Fælles for de sydeuropæiske lande er, at de har en historie med feudalisme og patrimonialisme samt monarki og den katolske kirke eller den ortodokse, som har været stærke instanser i samfundet, og deraf har udviklingen mod modernitet og frie institutioner været en lang og konfliktfyldt kamp. Da demokratiet efterfølgende blev indført i Sydeuropa, tenderede det til at ligne, hvad Giovanni Satori (1976) kalder for polariseret pluralisme. Et politisk system med mange forskellige partier med meget tydelige og forskellige ideologiske overbevisninger. I Spanien har de dog i dag et mindre antal politiske partier end i et klassisk polariseret pluralistisk system. Men alle de

sydeuropæiske lande deler samme historie, som danner baggrund for denne model (Hallin & Mancini, 2005, s. 223).

Udviklingen af mediasystemet er formet af historien. Det tidligere dominante styre er bl.a. skyld i den langsomme udvikling af cirkulation af medierne. Det, at nyhederne skulle nå bredt ud, var aldrig en prioritet, og pressen var associeret med privat kontrol fremfor en offentlig cirkulation af informationer. Polariseringen på det politiske felt var tæt forbundet med den politiske parallelisme i medierne. Kort sagt: Objektivitet i nyhederne var ikke at finde. Professionalismen var begrænset af politiseringen af medierne, fordi aktører uden for mediebranchen havde kontrollen, og uenigheden inden for journalistikken gjorde det svært at opnå konsensus og professionelle rammer. Statens betydningsfulde rolle i Sydeuropa afspejles i alle afkroge af samfundet (Hallin & Mancini, 2005, s. 223-224).

### 3.1.3 Den Liberale model

Den Liberale model, som Irland kan placeres under, er karakteriseret ved dens tidlige udvikling af de kommercielle medier og dens udfasning af partipressen og andre medier, som afspejlede bestemte sociale grupper frem for markedet. Dertil er der en høj grad af journalistisk professionalisme, høj cirkulation af aviser og staten har en betydelig, men dog mindre rolle end i de to andre modeller (Hallin & Mancini, 2005, s. 227).

Den tidlige udvikling af pressen var stærkt forbundet med det politiske system. Masseudgivelserne af aviserne havde typisk en politisk tilknytning. Dog erstattede den kommercielle presse de medier, der var direkte tilknyttet til politiske partier eller fagbevægelser. Derfor kan man diskutere, hvorvidt medierne i landene med den Liberale model skal ses som medier uden politisk kontrol eller som en forstærkning af kommercielle interessers magt i det offentlige rum (Hallin & Mancini, 2005, s. 228).

Den liberale dominans i disse lande betyder, at forskellen på politiske partier er væsentlig mindre sammenlignet med landene i de to andre mediasystemer dog med undtagelse af Storbritannien (Hallin & Mancini, 2005, s. 229).

Graden af journalistisk professionalisme er relativ høj i den Liberale model. Kommersialiseringen af medierne betød, at der kunne ansættes et stort hold af

journalister, reportere og redaktører. På den måde opstod der en ny erhvervsgruppe med sine egne regler. Dog er journalister i den Liberale model ikke lige så velorganiseret en institution som i den Demokratisk Korporative model. Der er også forskel på hvor stærkt et pressenævn, der er i de enkelte lande (Hallin & Mancini, 2005, s. 229-230).

Statens rolle i mediesystemet i den Liberale model er mindre betydelig. Ingen af landene får fx særlig statsstøtte. Staten er dog ikke ubetydelig, da den spiller en vigtig rolle ift. udviklingen af kapitalismen, som jo også har betydning for pressen (Hallin & Mancini, 2005, s. 230).

Fordi liberalismen tidligt blev dominerende i landene i den Liberale model, er det politiske spænd smallere her. Det betød, at den journalistiske professionalisme og objektive medier, der betjener hele samfundet, blev mere troværdigt. Dog har det Liberale mediesystem en forholdsvis splittet og individualistisk form for politisk repræsentation, som ikke tilgodeser andre organiserede sociale interesser, som ellers spiller en central rolle i den Demokratiske Korporative model (Hallin & Mancini, 2005, s. 231).

### 3.1.4 Den Demokratiske Korporative model

Den tredje model er den Demokratiske Korporative model. Irland, Spanien og Polen er placeret forholdsvis langt fra dette mediesystem i Hallin og Mancinis (2005) model. Men selvom denne model ikke umiddelbart siger noget om de tre landes mediesystem, vil vi gennemgå den kort for at få den fulde forståelse for Hallin og Mancinis (2005) model og for at have muligheden for at anspore træk fra den Demokratiske Korporative model i vores data. Kendetegnene ved denne model, som ses i bl.a. Danmark, Sverige og Norge er en stor cirkulation af medierne og en tidlig udvikling af den kommercielle presse. Derudover har mediesystemet båret præg af partipressen. Selvom partipressen ikke længere eksisterer, er der dog stadig spor af den i pressen i Nordeuropa. Derfor eksisterer der også en grad af politisk parallelisme i landene med det Demokratisk Korporative mediesystem, hvor aviserne ofte repræsenterer ideologiske tendenser og politiske holdninger (Hallin & Mancini, 2005, s. 224-225). Dertil er den journalistiske kvalitet meget professionel i den Demokratiske model og staten har et stort ansvar, som influerer landenes velfinansierede public service-udbydere (Hallin & Mancini, 2005, s. 226).

### 3.1.5 Konvergens mod den Liberale model

Hallin og Mancini (2005) gør opmærksom på, at deres analyse og sammenligning af de 18 lande selvfølgelig ikke bare kan overføres til resten af verden uden en modificering. De mener, at man helt sikkert kan anspore de tre modeller i andre lande også. Den Liberale Model er blevet meget udbredt i takt med globaliseringen. Den Polariserede Pluralistiske model, som muligvis er den mest udbredte, er god til at kunne forstå mediernes funktion i lande, hvor kapitalismen og det liberale demokrati er blevet udviklet sent, og den politiske polarisering stadig er eksisterende. Den Demokratisk Korporative model ses mere sjældent, men tendenser fra denne model kan ansføres i Østasien, hvor en kollektiv kultur og politiske traditioner er store (Hallin & Mancini, 2005, s. 231-232).

Hallin og Mancini (2005) hævder, at sociologisk differentieringsteori ikke diskuteres eksplicit i medieforskningen, men at den er til stede i antagelser om, at de moderne medier har gjort sig fri af politik, stat og religion. Hvis denne antagelse er korrekt, vil Den Liberale model være den mest moderne og nutidige model, da det er den model, som er mest adskilt fra staten. Den Demokratisk Korporative og den Polariserede Pluralistiske model anses dermed for værende mindre moderne og på vej til at blive mere som det Liberale mediesystem, hvilket de betegner som konvergens mod det liberale system (Willig, 2021, s. 420). Ud fra Hallin og Mancinis (2005) egen analyse vurderer de, at de tre modeller ligner hinanden langt mere i dag, end de gjorde i 1970'erne, og at det er den Liberale model, der er mest fremtrædende (Willig, 2021, s. 422). Partipressen og medier stærkt knyttet til politiske partier er blevet udvisket i takt med frembrud af flere kommercielt ejede medier, og kommenterende journalistik er blevet overtaget af mere objektiv journalistik. Public service i den Demokratiske Korporative og Polariserede Pluralistiske model konkurrerer med kommercielle udbydere, og telekommunikationsindustrien er blevet liberaliseret. Samtidig har den politiske kommunikation også flyttet sig fra at være henvendt til en bestemt gruppe til nu at henvende sig så bredt som muligt for at opnå så meget støtte som muligt. Hallin og Mancinis (2005) udlægning om, at mediesystemerne konvergerer mod den Liberale model, betyder, at vi er ved at udvikle en international eller global mediekultur. Måske endda en *amerikanisering*. Det skyldes, at sekularisering, kommercialisering, fremkomsten af tv, udviklingen af en kritisk professionalisme og et generelt voksende

mediemarked har været med til at ændre forholdet mellem politik og sociale grupper (Willig, 2021, s. 423). I vores analyse af Irland, Spanien og Polens medier og placering i mediesystemsteorien vil vi have denne del om konvergens mod den Liberale model in mente for at undersøge, om vores resultater kan bekræfte eller afkræfte dette.

### 3.1.6 Polens mediesystem i Hallin og Mancinis model

Hallin og Mancini (2005) opererer kun med den vestlige verden i deres model om mediesystemer. På baggrund af kritikken udgav de senere bogen *Comparing Media Systems Beyond The Western World (2011)*, hvori de har ladet andre forskere bidrage med analyser af mediesystemer i andre lande end de 18, som de oprindeligt havde lavet deres model ud fra. Da vores undersøgelse inkluderer Polen, vil vi gennemgå, hvad der kendetegner Polens mediesystem. I kapitlet *Italianization (or Mediterraneanization) of the Polish Media System?* gennemgår Bogusława Dobek-Ostrowska (2011) det polske mediesystem i relation til Hallin og Mancinis (2005) oprindelige model.

Udviklingen af massepressen i Polen fandt sted meget senere sammenlignet med vesteuropæiske lande. Dette skyldes bl.a., at Polen ikke havde status som selvstændig stat. Den russiske, preussiske og østrigske opdeling af Polen og høje kontrol gjorde det nærmest umuligt at udkomme på polsk. Dertil var størstedelen af den polske befolkning analfabeter, og aviserne blev kun læst af eliten. Da Polen i 1918 blev uafhængige, kunne pressen for alvor udvikle sig. I denne periode fik partipressen frit løb, og de fleste aviser var enten officielt eller uofficielt knyttet til et politisk parti (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 27). Polen var på dette tidspunkt et meget fattigt land, hvor pressen ikke var for de fattige og uuddannede, og derfor var cirkulationen også meget lav. I denne mellemkrigsperiode gennemgik de polske medier dog en modernisering, hvor den journalistiske professionalisme steg. Det samme gjorde den pluralistiske polarisering i pressen. Polen lignede på det tidspunkt mere den Demokratiske Korporative model end den Liberale (Dobek-Ostrowska, 2011, 28). I tiden før 2. Verdenskrig kan der også trækkes tråde til pressen i Sydeuropa, hvilket kommer til udtryk i den polariserede pluralisme, politisk journalistik, fravær af kommercielle aviser og medier med relation til kirken. Det polske mediesystem befandt sig dermed i mellemkrigstiden mellem Hallin og Mancinis (2005) Polariserede Pluralistiske model og den demokratiske (Dobek-Ostrowska, 2011, 28-29).

Efter 2. Verdenskrig sejrede kommunismen i Polen, hvilket naturligvis også fik betydning for pressen. 45 år med kommunisme ødelagde den journalistiske professionalisme og den partipresse, der var blevet bygget op før krigen. Staten kontrollerede alle medier, og de polske journalister var enten døde under krigen eller emigreret (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 29). På trods af den enorme kontrol fra den kommunistiske regering var Polen faktisk mere liberalt sammenlignet med andre kommunistiske styre (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 30).

Efter kommunismens fald begyndte de polske medier i 1990'erne at gennemgå en strukturel transformation. Hvad, der tidligere var en statskontrolleret institution, blev nu uafhængigt og frit. Tidligere statsejede medier blev omdannet til private kommercielle medievirksomheder, de privatejede aviser som eksisterede før 1989 fortsatte deres virke, og nye medier brød frem (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 31), heriblandt Gazeta Wyborcza, hvis artikler vores undersøgelse bl.a. bygger på. I 00'erne udvidede den polske presse sig med en stigning af gratisaviser og tabloidaviser heriblandt Fakt Polska, hvis artikler også indgår i vores data. Kvalitetsaviserne henvender sig til eliten, hvorfor Polen her læner sig mere op ad den Polariserede Pluralistiske model fremfor den Demokratisk Korporative model. Dog er mængden af tabloidaviser og gratisaviser med til at bringe Polen tættere på den Liberale model. Internationale medier og udenlandske investorer så deres snit til at komme ind på de unge mediemarkeder i begyndelsen af 1990'erne efter kommunismens sammenbrud, og med en befolkning på omkring 38 millioner var Polen et af de største mediemarkeder i postkommunistiske lande, og var derfor et attraktivt marked. På dette tidspunkt skete der derfor en øget kommercialisering af medierne i Polen som følge af de eksterne ejere fra bl.a. Tyskland og Schweiz (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 31).

Hvad angår den politiske parallelisme, da startede dannelsen af politiske partier først efter 1989. Det var ikke nogen nem proces. Der opstod mange svage politiske organisationer, som egentlig havde mange ledere, men som manglede støtte fra de polske borgere. Det tog mere end 15 år at få et stærkt politisk system op at køre. I begyndelsen af 00'erne blev to partier dominerende: Det højreorienterede PiS og det liberalt-konservative PO. Siden demokratiets indførelse i Polen har politikerne haft til formål at kontrollere medierne, hvilket var let, hvad angår de offentlige medier, men sværere med de private (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 33). Politiseringen af medierne blev især synlig

under Lech Kaczyńskis formandskab i 2005 og Jarosław Kaczyńskis i 2006. Kaczyński erstattede tilhængere af venstreorienterede partier i National Broadcasting Council med tilhængere af PiS partiet og monopoliserede de offentlige medier. Denne periode betragtes som en dekonsolidering af demokratiet (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 34).

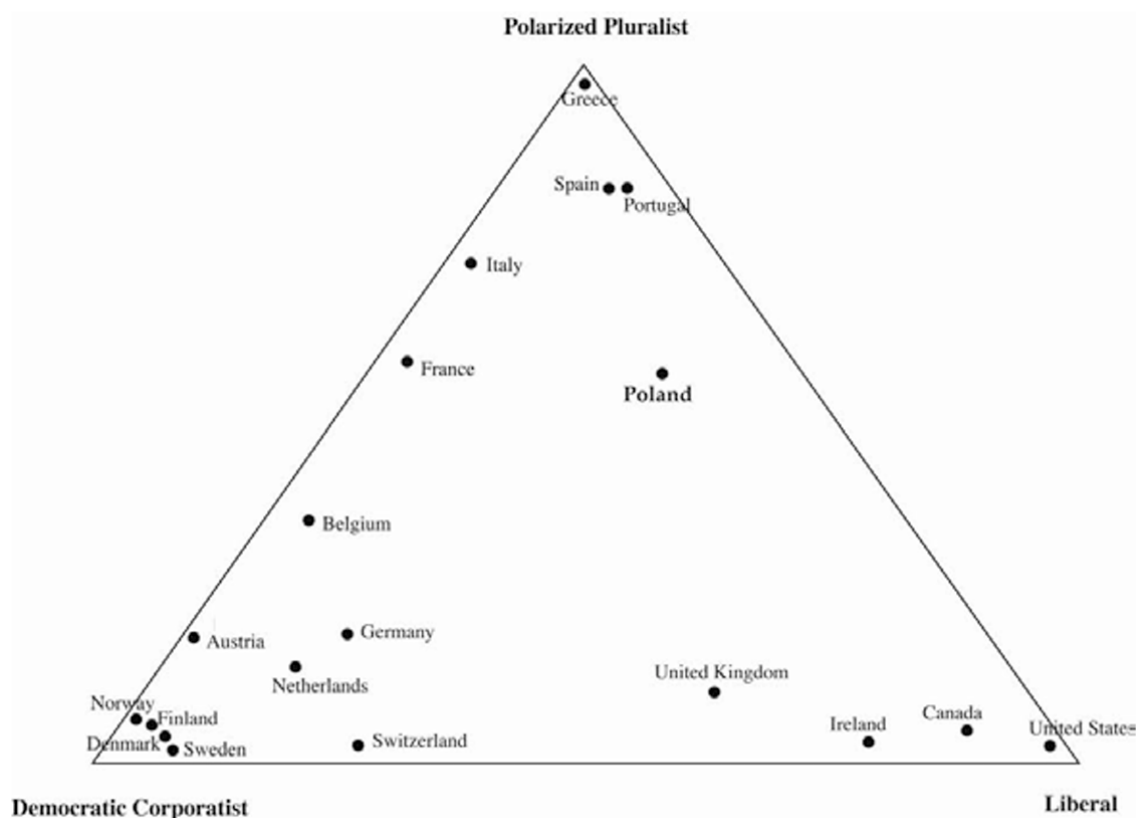
Kvalitetsaviserne i Polen er domineret af en journalistisk stil, der ligner den i Sydeuropa, hvor journalisterne tager parti og udtrykker deres holdninger. Dog læser 30 procent af de polske læsere tabloidaviser, som ikke er at finde i den Polariserede Pluralistiske model, hvorfor Polen her mere ligner den Liberale model. Selvom de polske medier i mange tilfælde har en politisk agenda, da har de ikke stabile alliancer med de politiske partier, som man fx ser i Spanien med El País og El Mundo. Det store antal politiske partier i Polen og ustabiliteten i polsk politik smitter i den grad af på medierne, som også ændrer deres politiske præferencer fra tid til anden (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 36).

Det er et komplekst spørgsmål, om der er et højt niveau af politisk parallelisme i Polens mediesystem. På grund af den politiske kultur og tradition kan man sige, at medierne er politiseret, da de offentlige medier har været domineret og kontrolleret af politikerne siden kommunismens sammenbrud. Der er derfor et højt niveau af politisk parallelisme i de offentlige medier. Hvad angår de privatejede medier, er niveauet her lavere, da de er uafhængige og ikke har en formel forbindelse til de politiske partier. De udenlandskejede medier, som bl.a. tæller tabloidaviserne, forsøger at være neutrale, da det er til fordel for erhvervslivet. Hvad angår denne del i mediesystemet, må det siges, at Polen ligger mellem den Polariserede Pluralistiske model og den Liberale (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 37-38).

Det er vanskeligt at klassificere de polske journalisters grad af professionalisme. I Polen har de uddannet journalister siden 1927, og branchen var en professionel organisation med en stærk fagforening, som jo minder meget om den Demokratiske Korporative model (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 38). På trods af disse elementer af professionalisme inden for journalistfaget, da er traditionen for en politiseret presse dybt forankret i det polske mediesystem. Det er derfor uklart hvilken grad af journalistisk professionalisme, der hersker i det polske mediesystem. Selvom der er en årelang tradition for journalistisk kultur, da har den været under pres af internationaliseringen samt økonomiske, tekniske og politiske interesser, som er med til at forstyrre den journalistiske professionalisme. Disse tendenser ser man da også i lande med Liberale såvel som Polariserede Pluralistiske og Demokratiske Korporative modeller (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 43).

Som i andre demokratiske stater i Europa spiller staten i Polen en vigtig rolle som ejer af public service-ydelser. Trykte medier med privat ejerskab betragtes af politikerne som mindre vigtige. De polske politikere fokuserer deres indflydelse på fjernsyn i højere grad end på de trykte medier. Politikerne dominerer især de offentligt ejede medier, og der er et stærkt statsindgreb i mange dele af mediesektoren, hvilket trækker tråde til det Polariserede Pluralistiske mediesystem (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 43-44). På den anden side har statens indblanding i de private medier været begrænset, og Polen har ikke samme pressestøttesystem, som man ser i velfærdsstaterne i den Demokratiske Korporative model (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 46).

På baggrund af ovenstående analyser beskrev Boguslaw Dobek-Ostrowska i 2011 Polens mediesystem som værende en hybridversion af den Liberale og den Polariserede Pluralistiske model med få elementer af den Demokratiske Korporative model og spor af at være et tidligere kommunistisk styre:



Figur h: (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 50).

Siden da er der sket en ændring af magten i Polen, som har haft store konsekvenser for forholdet mellem pressen og politikerne (Dobek-Ostrowska, 2019, s. 211). De offentlige



medier har som tidligere nævnt altid været stærkt kontrolleret af de polske politikere, men da PiS kom til magten i 2015, blev denne kontrol betydeligt intensiveret. De kommercielle privatejede medier har ingen formelle bånd til bestemte politiske partier og skaber deres eget indhold uafhængigt af politik. Det gør dem dog ikke neutrale, men de har derimod synlige holdninger til politik. Dette gælder især den amerikansk ejede tv-station TVN, som ikke er blege for at kritisere PiS og den øvrige regering (Dobek-Ostrowska, 2019, s. 212). De udenlandskejede mediers virke i Polen huer da heller ikke landets vicestatsminister Jaroslaw Kaczynski, som i august 2021 med en ny medielov ville forhindre ikke-europæiske selskaber i at eje en andel af polske medievirksomheder. Dette især for at forhindre den regeringskritiske TVN24 i at eksistere i Polen (DR, 2021). Dog har den polske regering efter massive demonstrationer samt trusler fra USA om at indføre en lang række sanktioner mod Polen valgt at trække loven tilbage (Polennu, 2021a).

Den øgede polarisering af politik, som især blev tydelig efter PiS vandt valget i 2015, kan afspejles i indholdet i aviser og journalistisk kultur. Flere medier har mistet deres følelse af objektivitet over for magtfordeling og politik (Dobek-Ostrowska, 2019, s. 213).

Ændringerne i det polske politiske system, siden Dobek-Ostrowska i 2011 placerede Polen et sted mellem Liberale og Polariserede Pluralistiske model i en Hybrid Liberal Model, afspejles også i det nuværende mediesystem. Polens mediesystem tør siges at være kommet under et enormt pres efter valget i 2015 og har derfor bevæget sig mere mod den Polariserede Pluralistiske model, end det var tilfældet tilbage i 2011 (Dobek-Ostrowska, 2019, s. 213).

Som tidligere nævnt i Litteraturreviewet har Beata Klimkiewicz (2021) også undersøgt de strukturelle ændringer i Polens politiske landskab, som har konsekvenser for pressen i Polen. Hun påpeger ligesom Dobek-Ostrowska (2019), at valget i 2015 har medført en øget strukturel polarisering, som bl.a. er trængt ind i nyhedsmediedækningen (Klimkiewicz, 2021, s. 53). Det omfatter desuden medieorganisationernes politiske økonomi, spørgsmål om ejerskab, finansiering, mediepolitiske incitamenter, kvaliteten af journalistiske og mediebrugernes præferencer og politiske valg. Det kommer bl.a. til udtryk i lovmæssige sanktioner mod pressen. Antallet af højreorienterede medier stiger og støttes økonomisk af staten, hvilket fører til en skærpende polarisering. Desuden er

kløfterne mellem mediebrugere med forskellige politiske orienteringer vokset (Klimkiewicz, 2021, s. 69).

I vores analyse af Irland, Spanien og Polens mediesystemer bliver det interessant at se, om vores data viser resultater, som kan genkendes i Hallin og Mancinis (2005) model og Dobek-Ostrowskas placering af Polen i modellen (2011). Med mediesystemsteorien vil vi undersøge, hvor vores resultater stemmer overens med modellerne, men også hvor vi ser, at de adskiller sig. Er mediesystemerne i sådan en konstant i forandring, at deres kultur og historie ikke længere kan anspores i de skrevne medier? Vi vil forsøge at give et bud på, hvor Polens mediesystem er placeret i modellen ud fra vores data for at undersøge, om Polen har bevæget sig mod en mere Polariseret Pluralistisk version af mediesystemet.

### 3.2 Kønsteori

Når medierne skriver om abort og lader politikere, eksperter, præster mfl. have en holdning til emnet, bliver et emne, som egentlig er et privat anliggende, pludselig til en samfundsdebat. Men hvorfor er det, at et så privat og følsomt emne overhovedet er op til andre at have en holdning om, og hvorfor er det især mænd, der blander sig? Vi mener, at nogle af svarene ligger i måden, man ser køn på i samfundsstrukturen og kulturen. Vi finder det derfor relevant at inddrage kønsteorier af hhv. Sherry B. Ortner (1974) og Judith Butler (1990). I følgende afsnit vil vi gennemgå deres teorier om køn og feminisme, som vi senere vil anvende i analysen til at komme nærmere, hvorfor kvinders ret til abort og frihed til at bestemme over egen krop diskuteres i offentlige institutioner som fx medier, kirke og stat. Teorien vil vi desuden anvende til at beskrive, hvordan sproget og medierne er med til at konstruere kønsstrukturer i abortdebatten.

Den amerikansk kulturanthropolog Sherry B. Ortner (1974) berører i værket "Is Female to Male as Nature Is to Culture" det, hun problematiserer som den universelle devaluering af kvinder. Hun argumenterer for, at empiriske fund viser, at alle menneskelige kulturer skelner mellem mand og kvinde, og at kvinden i en vis grad betragtes ringere end mænd (s. 69). Ortner (1974) stiller sig selv spørgsmålet, hvad det er for en kultur, der betragter kvinder underlegent. Hun argumenterer for, at det er en bestemt eksplicit kulturel ideologi, der devaluerer kvinder og deres roller (Ortner, 1974, s. 70). Ifølge Ortner (1974) må vi forsøge at forstå devalueringen af kvinder i lyset af universelle faktorer indbygget

i strukturen. Her argumenterer hun for, at det handler om naturen: *“Every culture, or, generically, “culutre”, is engaged in the process of generating and sustaining systems of meaningful forms (symbolms, artifacts ect.) by menas of which humanity transcends the givens of natural existence, bends them to its purposes, controls them in its interest”* (Ortner, 1974, s. 72). Kultur kan således i stor udstrækning sidestilles med forestillingen om menneskelig bevidsthed, hvor menneskeheden forsøger at gøre kontrol over naturen (Ortner, 1974, s. 72). Ifølge Ortner (1974) anerkender og hævder enhver kultur en sondring mellem naturens funktion og kulturens funktion – dvs. menneskelig bevidsthed og dens produkter (s. 73). Hun argumenterer for, at kvinder bliver identificeret eller symbolsk forbundet med naturen i modsætning til mænd, der bliver identificeret med kultur. Det er altid kulturens projekt at undertrykke naturen, og hvis kvinder betragtes som en del af naturen, vil kulturen, altså mændene, dermed finde det naturligt at undertrykke kvinderne (Ortner, 1974, s. 73). Her bruger kulturen den biologiske forskel til at konstruere modsætningspar og placerer mænd og kvinder kulturelt forskelligt, hvor kvinder opfattes ringere og af lavere værdi end mænd.

I modsætning til denne udlægning af kvinder og mænd ønsker Judith Butler (1990) at gøre op med det naturlige køn (Butler, 2010, s. 44-45). Judith Butler (1956-) er en amerikansk filosof og professor i retorik og litteraturvidenskab (Den Store Danske, 2020). Hun har udgivet værker som *“Gender Trouble”*, *“Bodies That Matter”* og *“Undoing Gender”* og er velkendt inden for kønsteori og queer-teori. I specialet tager vi udgangspunkt i værket *“Kønsballade”* (2010), der er en oversættelse af hendes store værk *“Gender Trouble”* (1990). I værket *“Kønsballade”* (2010) forsøger Butler (1990) at anfægte antagelsen, at man kun kan forstå køn i heteroseksuelle termer. Hun gør op med en præetableret identitet og forsøger at bestride ideen om naturlig maskulinitet og feminisme (Butler, 2010, s. 44-45). Hendes tankesæt i værket er, at køn er en gøren og ikke en væren (Butler, 2010, s. 70-71). Butler (1990) ønsker at bidrage til kritikken af de diskurser, der producerer køn som noget essentielt, og hun er uden tvivl stærkt medvirkende til at sætte dagsordenen for aktuel kønsteori med sin performative teori (Stormhøj, 1999, s. 57+61).

Butler (1990) bygger sin teori på poststrukturelismen indenfor filosofi, psykoanalyse og sprogvidenskab, hvor der ikke findes nogen fast struktur og diskurs (Stormhøj, 1999, s. 54). Poststrukturelismen er en videreførelse af strukturelismen. Strukturelismens

grundlægger lingvist Ferdinand de Saussures (1857-1913) arbejdede ud fra idéen om, at virkelighed og sprog er tilfældigt i forhold til hinanden, og at ord får sin betydning ud fra relationen til andre tegn. Poststrukturalister mener ikke, at mening er noget, vi hver især besidder, men derimod noget der opstår imellem os (Wæver, 2012, s. 297). Fokus ligger her på, at strukturer konstant skabes, bekræftes, nedbrydes og genopstår (Esmark & Lausten, 2015, s. 308). Ifølge poststrukturalisterne er sandhed aldrig objektiv eller endegyldig. De søger derimod at finde meningen i lag af modstridende betydninger (Wæver, 2012, s. 290-291). Ligeledes argumenterer Butler (1990), når hun gennem en række kritiske analyser af blandt andre Michel Foucault, Jacques Lacan, Sigmund Freud, Julia Kristeva og Monique Witting forsøger at omformulere måden køn, seksualitet og identitet erfares og udtrykkes på. Hun argumenterer for, at det biologiske køn også er en social konstruktion og mener derfor ikke, at det giver mening at tale om det sociale køn som noget, der udspringer fra det biologiske køn, når det biologiske køn også blot er en social konstruktion (Butler, 2010, s. 46). Hun beskriver bl.a.:

“Hvad er biologisk køn overhoved? Er det naturligt, anatomisk, kromosomalt eller hormonelt? Er det biologiske køns angiveligt naturlige fakta diskursivt produceret af forskellige videnskabelige diskurser, der tjener andre politiske og sociale interesser? Hvis det biologiske køns uforanderlige karakter blev anfægtet, så er denne konstruktion kaldet “et biologisk køn” måske lige så konstrueret som socialt køn” (Butler, 2010, s. 45-46).

Butler (1990) forstår altså kønnet som en konstruktion, der gennem historisk og kulturelt specifikke diskurser har indlejret sig i individet. Hun følger Foucaults teori om subjektet som en social konstruktion, hvor individet opleves som et kulturelt bestemt væsen, hvor det kulturelle er bestemt af magten. Butler (1990) har foretaget en kønsteoretisk reformulering af denne teori (Butler, 2010, s. 38-39). Her tager hun desuden afsæt i Foucaults redegørelse for, hvordan kroppen konstitueres af magten (Butler, 2010, s. 38). Dette vil blive uddybet i nedenstående afsnit.

### 3.2.1 Sprog og normer skaber køn

I værket “Kønsballade” (2010) taler Butler (1990) om betegnelsen: Det *performative køn*. Hun antager, at køn er noget, vi gør frem for noget naturgivent, og at identitet ikke er

noget, man har eller er, men derimod noget, der performes. Det er noget man gør og omgør ved sig selv og hinanden (Butler, 2010, s. 71). Butler (1990) trækker på Derridas (1988) kritiske reformulering af Autins teori i 1960'erne om talehandlinger, når hun definerer performativitet (Stormhøj, 1999, s. 58). Her spiller sproget en helt central rolle for den sociale konstruktion af kønnet, da hun forstår performativitet som: *“en gentagende og citerende praksis, gennem hvilken diskursen producerer de effekter, som den almindeligvis siges at benævne”* (Butler 1993a: 2, 1995b: 134; Stormhøj, 1999, s. 58).

Det er ikke kun det sociale køn, der kan defineres ud fra de herskende diskurser. Det biologiske køn er ifølge Butler (1990) også diskursivt bestemt (Stormhøj, 1999, s. 53). Processen, hvor 'køn' installeres i individet, betragter hun som en dynamisk materialisering. Det, der materialiseres, er bestemte typer af kroppe, og den proces finder sted gennem den diskursive praksis. Diskurs består af performativer, der skaber det, som de benævner gennem normative forskrifter og påbud. Eksempler på performativer er navne, trusler, forbud, anråbelser, imperativer, sanktioner osv. (Stormhøj, 1999, s. 58). Ifølge Butler (1990) har disse overvejende den funktion at sikre heteronormativiteten ved at foreskrive en tokønnet arrangeret forskel (Stormhøj, 1999, s. 58). Et eksempel på, at det biologiske køn også er diskursivt bestemt, er i det øjeblik et spædbarn bliver humaniseret, hvor jordemoderen fx proklamerer: *“det er en pige”* (Butler, 2010, s. 191). Denne ytring tillægger barnet et køn og transformerer det fra et “det” til et “hun”. Først dér bliver barnet kulturel forståeligt og kan genkendes og anerkendes. Jordemoderens medicinske anråbelse udgør dermed i dette eksempel en performativ erklæring (Salih, 2006, s. 61). Ifølge Butler (1990) er *“Der . . . ingen kønsidentitet bag udtrykkene for køn: denne identitet konstitueres performativt af selve de “udtryk”, som siges at være dens resultater”* (Butler, 2010, s. 71). Det er således gennem sproget og de normer, der ligger heri, at køn bliver skabt og genskabt som en social konstruktion. Vi finder dele af Butlers (1990) teori yderst relevant for vores undersøgelse, da vi undersøger mediernes dagsorden og med de kvalitative nedslag fokuserer på sproget i medierne. Vi vil undersøge, hvordan kønnets betydning fremstilles i medierne samt hvorvidt mediernes fremstilling af abortdebatten er udtryk for en performativitet.

Butler (1990) omtaler også begrebet *citering* i forbindelse med den performative teori. Citering henviser til det forhold, at enhver måde at repræsentere kønnet på refererer til kønnets kulturelt forståelige form, omrids og karakter; den måde kønnet opfattes på i den

kulturelle kontekst. Det er i den forbindelse væsentligt at pointere, at citeringen ikke kan siges fra, eftersom det er en vedvarende gentagelse af performativerne, der muliggør kønnet (Butler 1992: 84; Stormhøj, 1999, s. 58). Det performative moment i citeringen må da forstås som et led i en kæde – en gentagelsespraksis (Stormhøj, 1999, s. 58).

Hvis medierne i vores undersøgelse skaber normative forskrifter og påbud ved at skrive gentagende gange om bestemte livsmål og værdisæt i forhold til retten til liv eller abort, eller regeringen laver sanktioner herom, vil det skabe en særlig prækriptiv forestilling vedrørende abortdebatten. Vi finder det interessant at undersøge, om der i Irland, Spanien eller Polen eksisterer performativer skabt af fx kirken, regeringen eller pro-life aktivister, der normaliserer forestillingen om retten til liv, det heteroseksuelle samfund og kulturen, som kan være med til at påvirke både kvinder, regering og medier.

Butlers (1990) forståelse af konstruktionen af køn kan i tilspidset form karakteriseres som: *“en kønskonstituerende kæde af citeringer uden et aktivt subjekt”* (Stormhøj, 1999, s. 60). Subjektet tilsidesættes, og citeringer, der refererer til kønnets kulturelt forståelige form, som i vores undersøgelses tilfælde vil være kirkens, troendes, aktivisters, politikeres og andre institutioners opråb, er med til at skabe en prækriptiv forestilling om kvinders ret til egen krop og egne valg samt fostres ret.

### 3.2.2 Sondringen af det konstituerede- og biologiske køn

I sin tekst kritiserer Butler (1990) desuden feminismens insisteren på, at kvinder skal være en enhed. Hun argumenterer for, at begrebet kvinde er blevet prækriptivt og ekskluderende, da det ikke rummer kvinders mangfoldighed (Butler, 2010, s. 37-39). Hun mener, at nogle feminister tillægger kvindekønnet et sæt egenskaber og en bestemt identitet ved at bruge begreber, der skelner mellem det biologiske køn 'kvinde' og det sociale køn 'kvindelig' - hvormed kvinden placeres som det feministiske subjekt, der reproducerer skellet mellem mænd og kvinder (Butler, 2010, s. 44). Problemet med en enhedslig kategori 'kvinde' er, at den forudsætter, at der er lighed mellem de inkluderede parter i kategorien. Det vil sige, at kvinde bliver gjort til enhedssubjekt. Samtidig skaber feministisk teori selv diskurser om kvinder og deltager dermed i magtens normalisering af den kvindelige identitet (Butler 1990a: 5; Stormhøj, 1999, s. 56). Ifølge Ortner (1974) er det i stedet kvindens krop, der dømmer hende til den rene gengivelse af livet (s. 75) og

ikke feministers tillæggelse af begreber til kvindekønnet. Butler (1990) dekonstruerer den "klassiske" feministiske teoris enhedssubjekt og gør samtidig op med sex-gender traditionen (Stormhøj, 1999, s. 56). Hun mener ikke, at disse kategorier er universelle eller stabile, da de er diskursivt konstrueret: *"af selve det politiske system, som skulle fremme dets emancipation"* (Butler, 2010, s. 39). Derfor anfægter hun hele forestillingen om en sondring mellem det biologiske køn 'sex' og det sociale køn 'gender', som oprindeligt blev skabt for at sætte spørgsmålstegn ved formuleringen "biologi er skæbne" (Butler, 2010, s. 44). Gender er betegnelsen for det socialt konstituerede køn, og sex henviser til det biologiske køn (Stormhøj, 1999, s. 56).

Ifølge Butler (1990) blev der dermed skabt en åbning mod en radikal adskillelse mellem anatomi og en bestemt identitet, eftersom skelnen indstiftede en splittelse mellem sex og gender (Stormhøj, 1999, s. 56). Den "klassiske" feministiske teori bygger dog ikke videre på adskillelsesmuligheden og fastholder dermed stadig forestillingen om en forbindelseslinje mellem sex og gender (Stormhøj, 1999, s. 57). Denne forestilling bygger på, at der findes to biologiske køn som de sociale køn er tolkning af. På den måde afspejler det sociale køn det biologiske (Stormhøj, 1999, s. 57). Butler (1990) argumenterer imod denne antagelse og pointerer i stedet, at skellet mellem sex og gender er en forestilling, som er et resultat af, at en bestemt kønsopfattelse naturaliseres (Stormhøj, 1999, s. 57): *"Det biologiske køn er med andre ord slet ikke før-kulturelt, men i stedet en forestilling, der skabes af bestemte diskurser, hvorigennem kønnet naturaliseres, dvs. konstrueres som essentielt"* (Butler, 1990a: 7; Stormhøj, 1999, s. 57). Det har gennem historien været naturligt at konstruere kvinder som noget, der skulle føde børn grundet deres biologiske køn. Butler (1990) gør op med, at det sociale køn afspejler det biologiske, hvilket kan anvendes i vores undersøgelse af konstruktionen af køn og identitet i forhold til abortdebatten, da vores indtryk af abortdebatten illustrerer, at udtalelser, der både går for og imod abort bærer præg af forskellige opfattelser af det biologiske og sociale køn.

### 3.2.3 Forskellen på mænd og kvinder

Ydermere dekonstruerer Butler (1990) det, hun kalder for den *heteroseksuelle matrix*. Hun påpeger, at det biologiske køn er underlagt magtdiskurser i samfundet, som også regulerer seksualiteten. Hun hævder, at når kvinder og mænd kategoriseres ud fra deres biologiske køn, skaber det en binær modsætning, som låser det enkelte individ fast i en



bestemt kønskategori, og det ene køn kan derfor ikke tænkes uden det andet. Individet er således underlagt en normgivende diskurs samt forventninger til, hvordan en mand og en kvinde agerer. Ved at gentage og citere handlinger bliver individet genkendeligt og forståeligt for andre som enten mand eller kvinde. Derved konstitueres den kulturelle opfattelse af kønnet. I den heteroseksuelle matrix opstilles manden og kvinden som modsatrettede køn, og der gennemtvinges en heteroseksuel praksis, hvor de forventes at begære det modsatte biologiske køn (Stormhøj, 1999, s. 56-57). Det er gennem dette system, at forestillingen om naturlighed og normalitet skabes, og individet presses ind i bestemte kønsroller. Forbud og påbud får individet til at agere efter kønsspecifikke normer, og den normgivende diskurs medvirker til at ekskludere individer, som ikke passer ind i disse kategorier – fx homoseksuelle. Butler (1990) mener altså, at individet oplever det biologiske køn og heteroseksualiteten som noget naturligt, selvom der er tale om en konstruktion skabt af den normgivende magtstruktur i det samfund, individer lever i (Butler, 2010, s. 60).

Ortner (1974) påpeger, at det handler om naturen, når vi skal forstå devalueringen af kvinder. Hun argumenterer for, at kvinder ses tættere på naturen end mænd og pointerer, at det begynder ved de naturlige formeringsfunktioner, som kun ligger naturligt hos kvinden (Ortner 1974, s. 73). Kvindens krop og dens funktioner, som eksempelvis hendes reproduktionsevne, placerer hende tættere på naturen i modsætning til mandens fysiologi. På den måde er det langt nemmere for manden at dyrke kulturen – og dyrke den i højere grad, end det er for kvinden. Derudover påpeger hun, at kvindens krop og dens funktioner placerer hende i sociale roller, der er lavere rangeret end mandens kulturelle proces (Ortner, 1974, s. 73). Slutteligt fastslår hun, at kvinders traditionelle sociale roller (som er pålagt pga. hendes krop og dens funktioner) giver hende en anden psykisk struktur, hvilket sammen med hendes fysiologiske natur og sociale roller placerer hende tættere på naturen (Ortner, 1974, s. 74). Dette kan, i specialet, være med til at belyse abortmodstandernes vinkel på debatten, da vi ud fra vores undersøgelse har erfaret, at modstanden ofte sættes i relation til en bestemt opfattelse af køn som naturgivent.

Der har gennem historien været en tendens til at konstruere kvinder som noget, der er tættere forbundet med naturen, hvilket bl.a. er argumenter, der kommer fra den katolske kirke, når det handler om abortdebatten. Både Butlers (1990) og Ortners (1974)



udlægninger af konstruktionen af køn og kvinders placering i naturen og kulturen kan bl.a. tale ind i den katolske kirkes og aktivisters påbud om alles ret til liv og deres forventninger til, hvordan en kvinde skal agere som kvinde. Deres påbud skaber en normalitet, som presser individer ind i bestemte kønsroller.

Vi ønsker at undersøge, hvor kampene om den kulturelle og biologiske konstruktion af køn ligger, samt hvordan kønnet bliver konstrueret igennem forskellige offentlige diskurser. Den offentlige diskurs, vi opererer med i undersøgelsen, handler om abort, og hvordan bl.a. kirken og andre institutioner blander sig i debatten og er med til at konstruere virkeligheden. Ortner (1974) argumenterer for, at det er forskellige aspekter af kvinders situation, både den fysiske, sociale og psykologiske, der bidrager til, at kvinder ses som tættere på naturen (Ortner, 1974, s. 87). Butler (1990) opererer ikke med biologisk køn i samme forstand som Ortner (1974) og forsøger derimod at bestride idéen om naturlig feminisme og maskulinitet. Begge teoretikere taler ind i, at kulturen er med til at konstruere det, der opfattes som køn og ligeledes, hvordan køn er placeret i samfundet. Butler (1990) pointerer, at køn er noget, der performs. Hun forstår køn som en konstruktion, der gennem historisk og kulturelt specifikke diskurser har indlejret sig i individet. I specialets analysedel vil vi trække på både Butlers (1990) kønsteori og Ortners (1974) forklaring på, hvad det er for en kultur, der betragter kvinder underlegent, og hvorfor kvinder ses som tættere på naturen. Begge antagelser vil således være med til at forklare, hvordan og hvorfor abort omtales, som det gør i medierne i henholdsvis Irland, Spanien og Polen.

## 4.0 Metode

I specialet er den bærende metode kvantitativ indholdsanalyse af avisartikler fra to aviser i hver af de tre lande. Vi vil dog supplere den kvantitative indholdsanalyse med enkelte kvalitative nedslag af udvalgte artikler. Når man kombinerer kvantitativ- og kvalitativ indholdsanalyse, er der tale om en integreret indholdsanalyse (Eskjær & Helles, 2015, s. 130). I følgende afsnit vil vi gennemgå de metodiske og videnskabsteoretiske overvejelser samt fremgangsmåden i specialet.

### 4.1 Undersøgelsesdesign

Et undersøgelsesdesign har betydning for, hvordan indsamling og analyse af data skal foregå. Valg af undersøgelsesdesign afspejles i de beslutninger, der tages, og hvordan disse prioriteres (Bryman, 2016, s. 40). I vores speciale anvendes et komparativt undersøgelsesdesign i kombination med et longitudinelt undersøgelsesdesign.

Et komparativt undersøgelsesdesign anvendes, når man vil sammenligne to cases ved brug af identiske metoder. Dette design er fordelagtigt, da man bedre kan forstå sociale fænomener, når man sammenligner med en eller flere sammenlignelige cases. Designet kan anvendes i forbindelse med både kvantitative og kvalitative metoder (Bryman, 2016, s. 64-65). Det komparative undersøgelsesdesign er især fordelagtigt, da det gør det muligt at anvende de forskellige fund fra to eller flere cases som springbræt til teoretiske refleksioner (Bryman, 2016, s. 68). I specialet ønsker vi at sammenligne Irland, Spanien og Polen, hvad angår deres mediers formidling af abort, mediesystemer, politiske system mv. Derfor anvender vi et komparativt undersøgelsesdesign. Måden hvorpå, vi sikrer, at en sammenligning kan lade sig gøre, er ved at anvende identiske metoder til bl.a. sampling af data og analysen heraf. Hvordan, vi har foretaget vores sampling, fremgår senere i dette afsnit.

Da vi foretager nedslag i de tre lande på andre tidspunkter udover i 2020 for at undersøge, hvordan landenes medier tidligere har dækket abortrelaterede begivenheder, bærer undersøgelsen også præg af et longitudinelt studie. Kendetegnet herved er, at man foretager en sampling på et givent tidspunkt og gentager samme type sampling på et andet tidspunkt. Hermed studeres fænomenet flere gange på forskellige tidspunkter,

hvorefter denne data kan sammenlignes, da samplingen har det samme grundlag (Bryman, 2016, s. 57). Vi foretager dermed et komparativt studie, hvori der er indlejret mindre longitudinelle studier.

## 4.2 Undersøgelsesstrategi

Undersøgelsesstrategi knytter sig til, hvordan data indsamles. Er det med formålet om at teste eksisterende teorier, en hypotese, eller for at skabe nye teorier? Der skelnes her mellem den deduktive og den induktive tilgang (Bryman, 2016, s. 18). Den deduktive tilgang søger ofte at afprøve og teste en hypotese, som er opstillet ud fra et bestemt domæne og teoretiske overbevisninger (Bryman, 2016, s. 21). Den induktive tilgang lader derimod empirien skabe baggrund for teori. Her kan dataene forklares og uddybes ved brug af eksisterende teori eller anvendes til at skabe en ny teori (Bryman, 2016, s. 23). Vores data er indsamlet med formålet om at undersøge, hvordan mediesystemer og kønsstrukturer i hhv. Irland, Spanien og Polen er med til at påvirke mediedækningen af abortdebatten. Vi har dermed haft en deduktiv tilgang i undersøgelsen.

## 4.3 Kvantitativ indholdsanalyse

I specialet anvender vi kvantitativ indholdsanalyse som den primære analysemetode. Vi ønsker at undersøge, hvordan der tales om abort i medierne i udvalgte europæiske lande, hvilket forudsætter analyse af en større dataindsamling.

Eskjær & Helles (2015) definerer kvantitativ indholdsanalyse således: "En videnskabelig metode til kodning, kvantificering og systematisk analyse af såvel manifest som latent indhold i et tekstkorpus med henblik på at drage slutninger om budskaber, kontekst og kommunikationsprocesser ved hjælp af statistiske budskaber" (Eskjær & Helles, 2015, s. 11-12). Metoden blev oprindeligt udviklet til at analysere indhold af massemedieret kommunikation såsom nyheder og propaganda. Den har senere bredt sig til indholdsanalyse af stort set alt fra populær- og finkultur til analyser af tendenser og udviklinger i videnskabelige tidsskrifter og udgivelser (Eskjær & Helles, 2015, s. 9). Metoden bruges til at undersøge et større tekstkorpus og er velegnet til at undersøge overgribende strukturer og mønstre. Metoden kan bruges til at analysere flere hundrede

enheder ad gangen (Eskjær & Helles, 2015, s. 11). "Kvantitativ indholdsanalyse har ofte til formål at give en fortolkning (med statistiske støttemidler) af tekster med henblik på at afdække en større sammenhæng mellem mediernes indholdsunivers og den sociale virkelighed, de kommunikerer om og indgår i" (Eskjær & Helles, 2015, s. 17). Metoden er således velegnet til at afdække, hvordan der skrives om abort i medierne i henholdsvis Irland, Spanien og Polen, og hvordan det afspejler mediesystemet og det politiske system i det pågældende land.

Metodens tilgang til indholdsanalyse er at kvantificere kommunikationsindholdet ved at omdanne indholdet til koder med henblik på at foretage beregninger af fx frekvenser og sandsynlighed (Eskjær & Helles, 2015, s. 10). Med kvantitativ indholdsanalyse berøres både manifest og latent indhold. Manifest indhold er det faktiske indhold, der entydigt kan defineres såsom antallet af ord i artiklen, hvor tit et udtryk forekommer, nyhedens placering ift. indholdssektioner osv. Latent indhold handler i højere grad om, hvad der står mellem linjerne. Altså indhold der ikke direkte bliver sagt, men som alligevel opfattes som en del af kommunikationens budskab (Eskjær & Helles, 2015, s. 13). Dette betyder ikke nødvendigvis, at indholdet har værdimæssige skævheder. Det latente indhold kan handle om betydningsfulde elementer, som ikke fremgår af det manifeste indhold (Eskjær & Helles, 2015, s. 13).

Ved en kvantitativ indholdsanalyse foretager man en systematisk analyse. Denne bygger på entydige principper for udvælgelse og analyse af kommunikationsindhold, hvilke skal følges for en repræsentativ undersøgelse (Eskjær & Helles, 2015, s. 12). Disse principper vil blive berørt i følgende afsnit.

## 4.4 Sampling

Sampling dækker over selektionen af data i empiriske undersøgelser. Før samplingen foretages, skal der tages stilling til forskellige principper inden for sampling. Først er det nødvendigt at sætte rammerne for undersøgelsesperioden og den tekstsamling, analysen beskæftiger sig med. I denne forbindelse skal det afklares, om man er interesseret i at undersøge en bestemt begivenhed, hvor længe undersøgelsen fx skal dække over, hvor mange elementer der skal indgå i undersøgelsen, hvilke medier skal være med osv. Derudover er det væsentligt at beslutte, om undersøgelsen skal inkludere alle artikler om

emnet, altså en totaltælling af materialet, eller om undersøgelsen skal bygge på stikprøver af materialet (Eskjær & Helles, 2015, s. 50). Da vi undersøger, hvordan der skrives om abort i henholdsvis Spanien, Irland og Polen, og hvordan særlige begivenheder, knyttet til abortdebatten, afspejles, har vi valgt at lade undersøgelsesperioderne strække sig over en måned pr. begivenhed. Indsamlingsperioden vil således starte 14 dage før en begivenhed og slutte 14 dage efter. Valg af begivenheder og dermed indsamlingsperiode begrundes senere i afsnittet.

I Spanien har vi valgt følgende undersøgelsesperioder:

- d. 3. oktober 2009 til 31. oktober 2009
- d. 17. september 2014 til 15. oktober 2014
- d. 8. oktober til 5. november i 2020

I Irland har vi valgt følgende undersøgelsesperioder:

- d. 8. juni 2013 til d. 26. juli 2013
- d. 11. maj 2018 til d. 8. juni 2018
- d. 8. oktober til 5. november i 2020

I Polen har vi valgt en indsamlingsperiode på 12 måneder ved en begivenhed i 2016. Dette er gjort, fordi der er langt færre polske artikler end spanske og irske artikler i databasen, hvilket ville gøre de polske artikler underrepræsenteret, hvis perioden blot strækker sig over en måned. Den udvalgte polske begivenhed i 2016 sker omkring 1. april 2016. Oprindeligt valgte vi en indsamlingsperiode på 12 måneder, seks måneder før og seks måneder efter begivenheden, men en forundersøgelse i LexisNexis viste, at der var flere artikler i september 2016 end i hele efteråret 2015. Vi endte derfor med en indsamlingsperiode, der dækkede hele 2016. I 2020 har vi, ligesom med Spanien og Irland, indsamlet artikler fra perioden d. 8. oktober til 5. november 2020.

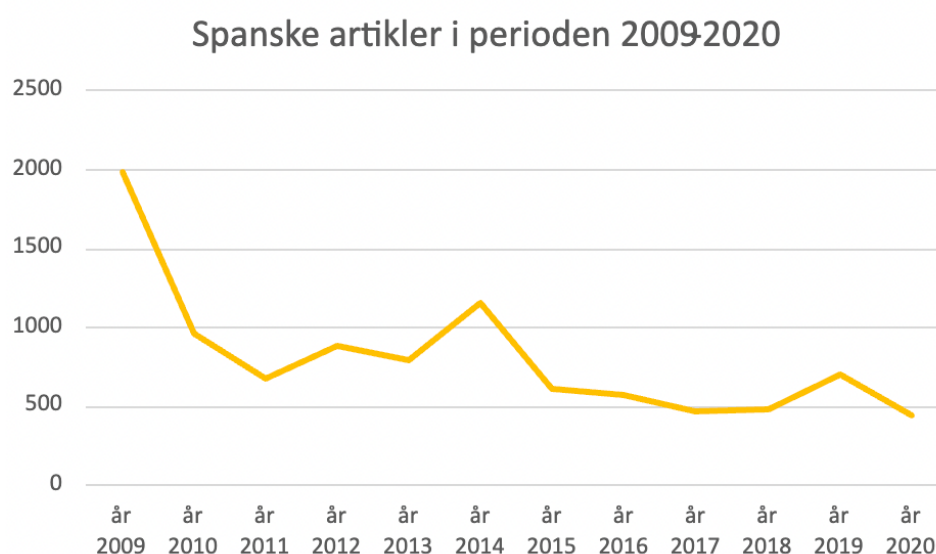
## 4.5 Valg af nedslag

For at få et bredt billede af mediedækningen vedrørende abortpolitikken i hhv. Spanien, Irland og Polen har vi undersøgt hvilke abortrelaterede "begivenheder", der har fundet sted i landene før 2020.

Ved hjælp af simple Google-søgninger fandt vi frem til to begivenheder i Spanien i 2009 og 2014. Den 17. oktober 2009 fandt en demonstration sted i Madrid, hvor abortmodstandere fra hele Spanien var samlet i Madrid for at demonstrere mod den spanske regerings nye abortlov. Den nye lov indebar bl.a., at piger på 16 år kunne få abort uden forældres samtykke samt en forlængelse af muligheden for at få en abort til uge 14 i graviditeten. I spidsen stod den katolske kirke, som ikke blot ville stoppe den nye abortlov, men også helt forbyde abort i Spanien (Berlingske, 2009).

Den 1. oktober 2014 skrev Amnesty International, at den konservative spanske regering havde opgivet at vedtage en ny anti-abortlov. Det skete bl.a. efter, at lovforslaget mødte massiv modstand fra sundhedseksperter, menneskerettighedsgrupper og helt almindelige mennesker både i Spanien og internationalt. Ligeledes fandt mange demonstrationer sted i hele Spanien imod loven (Amnesty International, 2014).

I nedenstående graf ses en periode på 11 år, hvor det også fremgår, at især 2009 og 2014 har været år, hvor abortdebatten er blusset op i Spaniens to største aviser El Mundo og El País.



*Figur a: Spanske artikler trykt i El Mundo eller El País i årene 2009-2020.*

Også i Irland har vi valgt to fremtrædende begivenheder med omkring fem års mellemrum. Den 12. juli 2013 vedtog det irske parlament en lovændring, der for første gang utvetydigt slog fast, at kvinder har ret til abort, hvis deres liv er i fare. En abortlov, som skabte stor debat blandt politikere og borgere i Irland (Berlingske, 2013).

Den 25. maj 2018 stemte et flertal i det irske parlament ja til at afskaffe landets abortforbud, der var et af de mest restriktive i verden. Det var bl.a. en hændelse tilbage i 2012, der satte gang i debatten, hvor en kvinde ved navn Savita Halappanavars aborterede i 17. uge, men lægerne nægtede at afbryde graviditeten, selvom barnet ikke stod til at redde. Det resulterede i, at Savita fik blodforgiftning og døde. Det var Savitas skæbne, der fik abortdebatten til at blusse op i det katolske land, fordi mange mente, at moderens liv skal vægtes højere end det ufødte barns liv (Amnesty International, 2018).

I nedenstående graf ses en periode på 11 år, hvor 2013 og 2018 også har været de perioder, de to største irske aviser Irish Independent og The Irish Times har haft abortdebatten på dagsordenen.



*Figur b: Irske artikler trykt i The Irish Times eller Irish Independent i årene 2009-2020.*

I Polen fremlagde den konservative regering i oktober 2016 et forslag om at stramme landets abortlovgivning yderligere (landet havde i forvejen Europas strengeste abortlov). Det blev dog trukket tilbage pga. massive demonstrationer i Polen og i mange andre europæiske lande, som demonstrerede på vegne af deres polske medborgere (DR, 2016). Vores data fra 2016 er baseret på artikler fra den største avis i Polen; Gazeta Wyborcza. I databasen LexisNexis, hvor vi har indhentet data, var det kun muligt at indhente data fra den ene avis i dette år.





Figur c: Polske artikler trykt i Gazeta Wyborcza eller Fakt Polska i årene 2009-2020.

Den sidste periode, vi har valgt at hente data fra, er d. 22. oktober 2020, hvor to skelsættende begivenheder finder sted. Polen strammer sin abortlovgivning yderligere. Stramningen betyder, at Polske kvinder, som er gravide med et alvorligt skadet foster, ikke længere må få foretaget en lovlig abort i landet. Det er konsekvensen af en afgørelse fra landets forfatningsdomstol den 22. oktober (Amnesty International, 2020). Derudover er det også den 22. oktober 2020, at USA og 31 andre lande underskriver førertalte *Geneva Consensus Declaration*. En erklæring om støtte til kvinders rettigheder, men med en understregning af at abort ikke hører til disse rettigheder (TV2, 2020). Som tidligere nævnt er det bl.a. disse begivenheder, der danner grobund for hele undersøgelsen og er derfor også dem vi har indsamlet data omkring i alle tre lande (14 dage før og 14 dage efter lovændringen og erklæringen).

## 4.6 Dataindsamling i LexisNexis

LexisNexis er en database, der giver adgang til artikler fra mere end 2500 udenlandske aviser. LexisNexis dækker perioden 1980 frem til i dag og opdateres dagligt (Universitetsbiblioteket, 2021). Vi søgte artikler frem ved at skrive 'abort' på landets originalsprog ('abortion', 'aborto' og 'aborcja') for at sikre, at artiklerne handlede om abort og fremkom på landets eget sprog. Derefter valgte vi 'Location by Publication'; 'International', 'Europe', og hhv. 'Ireland', 'Poland' og 'Spain'. Da artiklerne fremstår med originalt sprog i samlingen, har det været nødvendigt at oversætte dem. Til

kodningsprocessen har vi benyttet Google Translate, men da denne oversættelse ikke er fuldkommen, har vi valgt at få oversat udvalgte artikler udefra til de kvalitative nedslag i analysen. Udvalgte spanske artikler er oversat af en spansktalende mand, der har oversat artiklerne til engelsk og udvalgte polske artikler er oversat af en polsk tolk, der har oversat artiklerne til dansk. Oversættelser er vedlagt som bilag.

## 4.7 Valg af medier

I undersøgelsen af hvordan der skrives om abort i Spanien, Irland og Polen, har vi valgt at afgrænse medierne til to af de største aviser i hvert land. Da Polen fx har færre mediehuse end Irland, vil Irland være overrepræsenteret i samplingen, hvorfor vi finder det hensigtsmæssigt at udvælge to medier fra hvert land i stedet for alle medier i landet. En anden årsag til at vælge to medier fra hvert land er, at vi ønsker at foretage vores undersøgelse på baggrund af en stor mængde data fordelt på få medier frem for en lille mængde data fordelt på mange medier. Dette for at kunne udlede noget mere generelt af et begrænset område. Valget af to medier fra hvert land gør det også nemmere for os at foretage en komparativ analyse af de tre lande.

Vi er bevidste om, at mediebilledet i 2021 spænder bredt. Der findes meget mere end blot trykte medier. Nyheder og anden information fås gennem trykte medier som aviser og ugeblade, auditive medier som radio samt billedbaserede medier som film, TV og SoMe. Udvalget har aldrig været større, end det er i dag. For at afgrænse dette omfang, har vi i dette speciale valgt kun at undersøge trykte medier, herunder aviser. Vores valg er endt på denne type medier, da nationale dagblade stadig er dagsordensættende og det let at kode kommunikation på skrift. Derudover var der en praktisk begrænsning i, at databasen LexisNexis kun indeholder denne type af medier. Når vi fremover nævner 'medier' i specialet, er der dermed tale om to enkelte aviser fra hvert land.

Aviserne er valgt på baggrund af deres popularitet, størrelse og orientering. Se nedenstående skema for oversigt over hver avis.

| Land    | Medier            | Grundlagt | Oplag   | Politisk orientering                  |
|---------|-------------------|-----------|---------|---------------------------------------|
| Irland  | Irish Independent | 1905      | 154.302 | Konservativt populistisk              |
|         | The Irish Times   | 1859      | 117.730 | Socialliberal / neutral               |
| Spanien | El País           | 1976      | 370.000 | Centrum / venstre                     |
|         | El Mundo          | 1989      | 330.000 | Liberalkonservativt/<br>centrum/højre |
| Polen   | Gazeta Wyborcza   | 1989      | 145.091 | Socialliberal                         |
|         | Fakt Polska       | 2003      | 335.902 | Centrum / populistisk                 |

*Figur d: Information om de udvalgte medier*

Andre studier, som undersøger mediedækningen af abort i Irland, har undersøgt medierne Irish Independent og The Irish Times, da begge aviser har den højeste cirkulation af aviser i Irland (McDonnell & Purphy, 2019, s. 6; Hunt, 2020, s. 78). Irish Independent blev oprettet i 1905 af Independent News & Media (INM), der er datterselskab af Mediahuis og er Irlands bedst sælgende avis. Avisen har det meste af sin historie været set som en nationalistisk, katolsk, antikommunistisk avis, som gav sin politiske troskab til partiet Pro-Treaty, Cumann na nGaedheal og senere til efterfølgeren Fine Gael (Hunt, 2020, s. 78). The Irish Times blev grundlagt i 1859 af Lawrence Edward Knox og anses som en af Irlands største og ældste aviser. Oprindeligt var avisens politiske orientering protestantisk og nationalistisk, men regnes i dag for at være socialliberal og neutral (Hunt, 2020, s.78).

El País blev oprettet i 1976 af mediekoncernen PRISA og er Spaniens største avis. Avisen har altid opretholdt en tæt forbindelse til Spaniens socialistiske parti PSOE, hvorfor avisens politiske orientering også karakteriseres som centrum/venstre. Spaniens næststørste avis er El Mundo, som blev grundlagt i 1989 og er ejet af mediekoncernen Unidad Editorial. El Mundo er en konservativ avis med tilhørsforhold til Partido Popular, som er Spaniens konservative parti (Bonafont & Baumgartner, 2013, s. 67).

Gazeta Wyborcza blev oprettet i 1989 og udgivet af Agora-virksomheden. Avisen havde oprindeligt en centralliberal profil og har senere placeret sig som en socialliberal avis i Polen. Fakt Polska er et landsdækkende dagblad, der har været udgivet siden 2003 i Warszawa af forlaget Ringier Axel Springer Polska, som er en del af Axel Springer SE

mediakoncernen. Avisens orientering er karakteriseret som centrum/populistisk (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 37). De to polske medier er altså begge privatejede medier. Dette kan have en betydning for vores resultater og for, hvordan vi i dataene kan genkende Dobek-Ostrowskas (2011) udlægning og placering af det polske mediesystem i Hallin og Mancinis (2005) model. Som tidligere nævnt i teorigennemgangen af det polske mediesystem, er det nemlig i højere grad de statsejede medier, som den polske regering forsøger at påvirke. Vores muligheder for at indhente data i LexisNexis fra Polen har begrænset os i også at undersøge de statsejede medier, dog forventer vi stadig at nogle af Dobek-Ostrowskas (2011) pointer kan spores i vores resultater.

#### 4.8 Sandsynlighedsbaseret udvælgelse

Der findes flere former for sampling til at udvælge sin data. Den mest simple form er, når alle elementer fra udvalgspopulationen inddrages. Denne form for sampling kaldes 'totaltælling'. Det er den mest repræsenterede udvælgelsesmetode, da alle elementer indgår og dermed undgår enhver tvivl om repræsentativitet (Eskjær & Helles, 2015, s. 53). Samtidig er det en meget ressourcekrævende fremgangsmåde, da det kan være enormt tidskrævende at behandle en stor mængde data (Eskjær & Helles, 2015, s. 50). Hvis vores undersøgelse udelukkende skulle bygge på en totaltælling, ville det kræve en kortere indsamlingsperiode af artiklerne. Dog har vi gjort brug af totaltælling en enkelt gang i forbindelse med artikler fra de polske medier Gazeta Wyborcza og Fakt Polska i 2016. Det skyldes, at denne søgning kun gav 46 artikler, hvorfor vi fandt det nødvendigt at anvende hele udvalgspopulationen til denne indsamling af data.

Til at udvælge den resterende data, som skal bruges til at undersøge, hvordan medier i Irland (2013, 2018, 2020), Spanien (2009, 2014, 2020) og Polen (2016 og 2020) dækker abortdebatten, har vi gjort brug af en stikprøveudvælgelse. Ved en stikprøveudvælgelse kan man som forsker udvælge data ved sandsynlighedsbaseret eller ikke-sandsynlighedsbaseret udvælgelse (Seale, 2012, s. 135). Til at undersøge hvordan medierne dækker abortdebatten i Irland, Spanien og Polen over flere perioder, finder vi det relevant at benytte sandsynlighedsbaseret udvælgelse. Det skyldes, at det er en udvælgelse, der sikrer repræsentative stikprøver, da alle artikler har lige stor chance for at blive valgt (Eskjær & Helles, 2015, s. 54). Vi har dermed mulighed for at kunne udlede

noget generelt om mediedækningen af abortdebatten i landene i de valgte perioder. Inden for kvantitativ indholdsanalyse findes der fire former for sandsynlighedsbaseret udvælgelse; simpel tilfældig udvælgelse, systematisk udvælgelse, stratificeret udvælgelse og klyngeudvælgelse (Eskjær & Helles, 2015, s. 54-55). Da vi har valgt systematisk udvælgelse, vil det kun være denne, der uddybes. Ved systematisk udvælgelse skal der være samme afstand mellem de enheder, der udtages fra hele populationen (Seale, 2012, s. 139).

Vores søgning af irske artikler i medierne The Irish Times og Irish Independent i 2013 og 2018 gav 852 artikler, hvoraf vi udvalgte hver sjette og endte med en udvalgspopulation på 142 artikler. Vores søgning af spanske artikler i medierne El País og El Mundo i 2009 og 2014 gav 293 artikler. Ud af disse udvalgte vi hver tredje og endte med en udvalgspopulation på 98 artikler. I søgningen af Polske artikler i 2016 endte vi med 46 artikler fra avisen Gazeta Wyborcza. Vi valgte at bruge totaltællingen og altså alle 46 artikler for at kunne have et nogenlunde sammenligneligt datagrundlag.

For at undersøge hvordan europæiske medier omtaler abortdebatten i 2020, har vi indsamlet data fra irske, spanske og polske medier i 2020. Til udvælgelse af denne data har vi ligeledes benyttet systematisk udvælgelse. Da denne del af projektet blandt andet bygger på en komparativ analyse af landenes måde at dække abortdebatten på i 2020, herunder abortdebatten i Polen, har vi haft en udvalgsramme på hver anden artikel ved alle tre landes dataindsamling. Dette er gjort for at give lige stor repræsentation (i procent) fra hvert land og dermed give mulighed for at sammenligne resultater på tværs af landene. I Irland var der 50 artikler, hvor vi endte med 25. I Spanien 91 artikler, hvoraf vi endte med 45. Slutteligt var der 217 artikler fra Polen, hvor vi endte med 108 artikler.

## 4.9 Kodning og datakvalitet

Kodning af kommunikationsindhold inden for kvantitativ indholdsanalyse betyder at registrere tilstedeværelsen af prædefinerede egenskaber. Formålet med kodningen er at kvantificere, hvor ofte egenskaberne optræder eller ikke optræder i data (Eskjær & Helles, 2015, s. 67). Egenskaberne, der skal kodes for, er defineret på forhånd i et kodeskema. Kodeskemaet angiver de variable, der kodes for. Derudover udfyldes en kodningsmanual, der fortæller, hvordan kodningen skal udføres. På den måde undgår

man at inddrage variabler i sin undersøgelse, der ikke kan kodes for, og man sikrer dermed en konsistens kodning (Eskjær & Helles, 2015, s. 67-68). Hvis data ikke kodes efter samme principper, vil kvaliteten af dataene forringes, hvilket vil have betydning for undersøgelsens validitet (Eskjær & Helles, 2015, s. 68). Vi har udformet en kodningsmanual parallelt med vores kodeskema, som uddyber og præciserer hver enkel variabel (se Bilag 1).

Når data skal kodes, og indholdselementer dermed skal registreres, gøres det i et kodeskema. Et sådant skema er som regel organiseret som et regneark, hvor x-aksen angiver de forskellige variable, og y-aksen registrerer de enkelte dataenheder (Eskjær & Helles, 2015, s. 71). Kodeskemaet skal være opbygget logisk og systematisk med generelle variable først og de mere specifikke senere. Det gør kodningen nemmere i praksis (Eskjær & Helles, 2015, s. 71-72). For at sikre et overskueligt kodeskema, som vi nemt kan orientere os i, har vi inddelt de forskellige variable i overordnede kategorier, givet kategorierne farver osv. Kodeskemaet skal indeholde relevant information til den efterfølgende dataanalyse (Krippendorff, 2004, s. 149).

Vores kodeskema består af 9 deskriptive kategorier, der udelukkende registrerer og beskriver. Det er variable som *længde*, *skribent*, *kildetype*, *artiklens holdning/skildring* osv. (se Bilag 1). Derudover anvender vi en fortolkende kategori, der omhandler, hvordan abort tematiseres i artiklerne. Variablen 'artiklens holdning/skildring' kan muligvis virke som en fortolkende kategori, hvorfor vi har været meget bevidste om at kode denne variabel ud fra begrundelsen i kodningsmanualen.

Første kategori i kodeskemaet omfatter metadata som dato, længde og medie (se Bilag 1). Disse variable giver baggrundsinformation om artiklerne og hjælper koderne med nemt at vende tilbage til kodningen af en bestemt artikel. Der kodes ydermere for, hvilken type genre artiklen er med variablene *news*, *views* og *debat*. Dette for at undersøge hvilken journalistisk form, som anvendes, når emnet er den fri abort. Afkrydses en artikel i *debat*, har vi tilføjet, hvem der er afsender af debatindlægget. Dette ligeledes for at undersøge hvem, der får spalteplads til at udtale sig om emnet. Dernæst har vi tilføjet en variabel, der hedder *emnemæssig kontekst*. Det vil sige, hvilket emne artiklen placerer sig under i avisen. Det kan give en indikation af, hvilket emne avisen placerer abort sammen med. Vi koder også for, om artiklerne vedrører indenrigs- eller udenrigsnyheder, da det siger noget om mediedækningen i det pågældende land. Hvordan skrives der om abort, når det

handler om landets egen lovgivning, og hvordan forholder de sig til, hvad der sker i udlandet? Derudover koder vi for, om fokus er primær eller sekundær. På den måde kan vi udlede, om abort er artiklens hovedfokus eller blot er et emne, der nævnes i forbindelse med noget andet. Til kategorien Fokus har vi tilføjet variablerne episodisk og tematisk, da vi ønsker at undersøge, om artiklerne bringes i forbindelse med konkrete hændelser, eller om det blot er et tema, som medierne generelt skriver om.

I kategorien Kildetype har vi variablerne *politiker*, *embedsværk*, *ekspert*, *lægefolk*, *kirke/præst*, *andet* og *medie*. Dertil har vi valgt at udvide med variablerne mand, kvinde og intet køn. Det har vi gjort med henblik på at besvare, hvilke mediesystemer og kønsstrukturer, der trækkes på i mediernes dækning af abortdebatten.

Vi finder det interessant at undersøge hvilke typer af kilder, der anvendes i medierne, når der bringes historier vedrørende abortdebatten. Dette for at kunne undersøge om debatten er ensidig, eller om medierne sørger for, at alle holdninger kommer til orde i debatten. Kodeskemaets sidste kategori er artiklens holdning til abort, der har variablerne *'for abort'*, *'imod abort'*, *'neutral'* eller *'ingen'*. Denne kategori har vi med for at kunne tyde mediernes holdning til debatten. Har holdningen ændret sig over tid i takt med udskiftende regeringer? Og hvordan forholder medierne sig til debatten i 2020, hvor Polen har strammet deres abortlovgivning, og Argentina har indført fri abort?

Til at kode for hvorvidt nyhedshistorier er negative, positive eller neutrale i relationen til et emne, person eller begivenhed, kan der gøres brugs af evalueringskodning (Eskjær & Helles, 2015, s. 75). Vi har valgt at sikre præcisionen ved at være uddybende og konkrete i kodningsmanualen, der beskriver variablerne *'for abort'*, *'imod abort'*, *'neutral'* og *'ingen'*.

Vi har fundet det nødvendigt at lave variabelen Andet i flere af kategorierne. Dette for at kunne afdække alle forskellige elementer, der kunne opstå. Vi er opmærksomme på, at denne kategori ikke bør vokse sig større end 5-10% af de kodede enheder. Dette er vigtigt, da det påvirker undersøgelsens præcision og kvalitet (Eskjær & Helles, 2015, s. 73).

Endnu en variabel i kodningsskemaet er tematikker. Denne variabel har vi tilføjet for at kunne analysere på indholdet af artiklerne, og den er derfor en mere fortolkende kategori. Efter at have skimmet en artikel skal det være muligt for os at afkrydse i en eller

to af de mest fremtrædende temaer. Selve indikationen af temaer forudsætter gode tekstanalytiske kvalifikationer (Eskjær & Helles, 2015, s. 75). Tematikkerne kan bruges til at sammenligne med hinanden på tværs af lande og på tværs af problemstillinger. Efter at have læst lignende undersøgelser i førnævnte forskningsartikler (jf. Litteraturreview), fandt vi frem til følgende tematikker: *Religion, lovgivning/politik, kvinders helbred, protester/demonstrationer, etik, menneskerettigheder og andet*. I en pilottest (30 artikler) af kodningsskemaet besluttede vi bl.a. at sammenlægge lovgivning og politik, som vi ellers havde haft som to individuelle variable. Derudover fandt vi tematikkerne dækkende for indholdet i artiklerne og besluttede at beholde dem. Da vi har et forholdsvis omfattende kodeskema, har vi valgt kun at have én fortolkende kategori, da denne variabel er mere krævende end deskriptive kategorier.

Til at kode artiklerne har vi brugt en særlig skalatype. Der findes fire skalatyper til at karakterisere variable (Eskjær & Helles, 2015, s. 112). I vores kodeskema benytter vi diktome variable, der opererer med to værdier ja (1) og nej (0). Derudover anvender vi ratioskalavariable, når vi noterer artiklens længde i antal ord. Denne skalatype kan antage en lang række talværdier og dermed beregne forskellen på artiklernes længde (Eskjær & Helles, 2015, s. 113).

Krippendorff (2004) opererer med begrebet relevanssampling, som findes inden for formålsbaseret sampling. Begrebet refererer til, at der i dag findes en række hjælpemidler til at frasortere irrelevant kommunikationsindhold (s. 118-119). Vi har foretaget en sandsynlighedsbaseret udvælgelse, men læner os alligevel op ad Krippendorffs (2004) begreb ved at indkredse og relevantgøre vores data. Den første søgning, vi foretog i LexisNexis, resulterede i over 10.000 artikler, selvom vi havde indkredset til det enkelte land. Derfor valgte vi et bestemt tidsinterval, udvalgte medier og originalsprog. På den måde sikrede vi, at de fremsøgte artikler var relevante for vores undersøgelse inden samplingen. For at undgå en systematisk skævvridning i udvælgelsen sørgede vi for, at alle de fremsøgte artikler i LexisNexis blev rangeret efter dato.

Vi har haft behov for at afgrænse mængden af data yderligere, da vores søgning i databasen LexisNexis gav mange resultater. Bryman (2016) beskriver hvilke faktorer, der er vigtige i forhold til hvilken størrelse sampling, man skal arbejde med (s. 183). Han taler blandt andet om, at datamængden skal være så stor, at man ikke står tilbage med krydstabuleringsskemaer, hvor celler har meget små talforekomster, hvis man ønsker at



udføre statistiske signifikanstests (Bryman, 2016, s. 183-184). Derudover afhænger ens datamængde også af hvilke ressourcer, såsom tid og mandskab, man har til rådighed i undersøgelsesperioden (Eskjær & Helles, 2015, s. 62). Vores kommunikationsindhold er i dette speciale avisartikler, hvilket er indhold, som er overkommeligt at læse en større mængde af. Vi er dermed endt med en samplingstørrelse på 464 artikler. Til at besvare hvordan abortdebatten formidles i medierne i Irland, Spanien og Polen i udvalgte perioder før 2020, har vi indsamlet 286 artikler. I 2020 har vi i alt indsamlet 178 artikler i perioden d. 8. oktober til 5. november.

I specialet har vi både udformet kodningsmanualen og kodet datamaterialet, og der kan derfor opstå det, der kaldes koderkonsensus (Eskjær & Helles, 2015, s. 77). Her risikerer vi, at vi får opbygget en implicit forståelse af undersøgelsen og dermed foretaget en dataregistrering ud fra disse forudsætninger. På den måde bliver undersøgelsen svær at gentage for andre forskere. Denne problematik har vi været opmærksomme på og forsøgt at imødekomme ved en pilottest, hvor vi har kodet 30 artikler i fællesskab. Dette sikrede, at vi havde den samme forståelse for kategorierne og variablerne i kodeskemaet. Dertil sørgede vi for, at kodningsmanualen var fyldestgørende og konkretiseret tilstrækkeligt. Efter denne pilottest fik vi en udefrakommende til at kode for de samme 30 artikler for at sikre, at undersøgelsen kunne foretages af andre forskere. Variablen *Kvindens helbred* i den fortolkende kategori *Tematikker* skabte forvirring og blev derfor efterfølgende konkretiseret i kodningsmanualen. På trods af denne ene påpegning stemte vedkommendes resultater overens med vores kodning af samme artikler, og vi sikrede dermed en samlet forståelse for, hvordan kodningen skulle foretages.

## 4.10 Databehandling og analyse

Når man har færdiggjort sin kodning, skal den store mængde data behandles, så den lettere kan analyseres. Her opererer man med tre faser: *Den deskriptive analyse*, *den eksplorative* og *den analytiske databehandling*. I den første og deskriptive del skabes der overblik over datasættet (Eskjær & Helles, 2015, s. 83). Efter vi har kodet alle artiklerne i samplingen, har vi skabt os et overblik over resultaterne. I den deskriptive del besluttede vi os bl.a. for at slette kategorien 'Andet' i 'Kildetype m og k', fordi den ikke var blevet benyttet. Derudover sammenlagde vi enkelte variable, da de havde få eller ingen

observationer. Her kan bl.a. nævnes den 'Emnemæssige kontekst', hvor størstedelen var afkrydset i 'Politik', og kun få var afkrydset i 'Kultur' og 'Økonomi', hvorfor vi besluttede os for at samle kategorierne 'Kultur', 'Økonomi', 'Sort' og 'Andet' under én samlet, som vi kaldte 'Andet'. Derudover sammenlagde vi de to tematikker 'Etik' og 'Menneskerettigheder', da 'Etik' kun var blevet observeret 16 gange. Dette for at undgå krydstabuleringsskemaer med små talforekomster, som gør det svært at udføre statistiske signifikanttests.

I den eksplorative del bygges der videre på de ideer, der er opstået i den deskriptive analyse. Her kan man begynde at afprøve hypoteser og finde ud af, om de holder stik, eller om de må modificeres eller afvises (Eskjær & Helles, 2015, s. 96). I denne fase nedskrev vi mulige hypoteser og kategorier, som vi ønskede at kombinere. For at krydstabulere de forskellige kategorier, har vi benyttet pivot-funktionen i Excel. Herefter har vi undersøgt den statistiske signifikante sammenhæng mellem variablene ved hjælp af chi i anden-tests, som kan afgøre, "... hvorvidt *forskelle i proportioner* på en given variable mellem forskellige undergrupper af observationer er statistisk signifikante" (Eskjær & Helles, 2015, s. 106). Ved disse chi i anden-tests har vi således opstillet nulhypoteser, hvor det antages, at der ingen sammenhæng er mellem de undersøgte variable. Disse nulhypoteser kan således forkastes eller bekræftes. Hvis nulhypotesen forkastes i testen, er variablene afhængige af hinanden, og der er en statistisk signifikant sammenhæng. Hvis en p-værdi er 0,5 eller under, er nulhypotesen afvist og har et signifikansniveau på 95% (Bryman, 2016, s. 348). Vi har foretaget chi i anden-tests ved brug af et online værktøj, som ses i eksemplet nedenfor.

| Results       |                  |                    |  |  |                   |
|---------------|------------------|--------------------|--|--|-------------------|
|               | Religion         | Alle andre         |  |  | Row Totals        |
| Imod abort    | 14 (6.49) [8.69] | 41 (48.51) [1.16]  |  |  | 55                |
| Neutral       | 5 (12.51) [4.51] | 101 (93.49) [0.60] |  |  | 106               |
|               |                  |                    |  |  |                   |
|               |                  |                    |  |  |                   |
| Column Totals | 19               | 142                |  |  | 161 (Grand Total) |

The chi-square statistic is 14.9613. The *p*-value is .00011. The result is significant at  $p < .05$ .

Figur e: Eksempel på udregning af chi i anden-test til analysen

Vi har også anvendt pivottabellerne i Excel til at udforme tabeller, grafer, frekvenstabeller mm. til at visualisere resultaterne af vores kodning. Disse danner grundlaget for den argumenterede analytiske fase. I denne del anvendes ideerne og resultaterne fra de andre

to faser. Det vil muligvis indebære mere stof, end man har plads til i sit analyseafsnit, hvorfor man typisk koncentrerer sig om udvalgte dele. Efterhånden som analysen skrider frem, vil man da også opdage, at der er brug for justeringer i tabeller mv. (Eskjær & Helles, 2015, s. 108). Dette er også tilfældet i vores analyse, hvor vi undervejs har foretaget nye krydstabuleringer og justeringer i tabeller osv.

#### 4.11 Reliabilitet og validitet

I en kvantitativ indholdsanalyse er formålet at kvantificere og foretage entydige kategoriseringer. Derfor kan resultaterne i analysen blive genstand for forskellige vurderinger og fortolkninger alt afhængig af den kontekst, som data ses i (Eskjær & Helles, 2015, s. 23). Her opstår vigtigheden i at vurdere undersøgelsens kvalitet ud fra de to kriterier reliabilitet og validitet.

Reliabilitet vedrører spørgsmålet om en undersøgelse kan gentages af andre forskere, og at de dermed kan opnå samme resultater (Bryman, 2016, s. 156). I den forbindelse kan man undersøge tre forskellige faktorer: *Stabilitet, intern reliabilitet og interkoderreliabiliteten*, som siger noget om undersøgelsens pålidelighed (Bryman, 2016, s. 157). Måden hvorpå, vi har sikret en høj reliabilitet, er bl.a. ved at pilotteste kodningsskemaet for at krydstjekke, om vi havde samme forståelse af kategorierne. I pilottesten fandt vi bl.a. ud af, at variablene vedrørende artiklens holdning til abort, manglede muligheden 'ingen'. Der var nemlig få eksempler i samplingen, hvor artiklen slet ikke handlede om abort, og derfor ikke bare kunne kodes som 'neutral'. Vi tilføjede derfor muligheden 'ingen' og gjorde det tydeligt i kodningsmanualen, hvordan det afgøres, hvilken holdning en artikel har. Pilottesten har både været med til at sikre en høj intern reliabilitet og stabilitet, hvilket gør det muligt for andre forskere at replikere kodningen (Bryman, 2016, s. 157). Kodningsmanualen har ligeledes sikret, at vi internt har foretaget en ensartet kodning.

Hvis der er flere kodere til at kode ens data, kan interkoderreliabiliteten give problemer under kodningen. Interkoderreliabilitet handler om graden af intersubjektivitet. Det vil sige, hvorvidt forskellige kodere vil foretage den samme kodning af data. For at ens undersøgelse kan anses for værende pålidelig, kræver det overensstemmelse mellem kodernes klassificering af data (Eskjær & Helles, 2015, s. 77). For at sikre denne

overensstemmelse kan man foretage en overlappende kodning for at se, om man opnår de samme resultater. Herefter kan man teste interkoderreliabiliteten (Eskjær & Helles, 2015, s. 78). Da vi er to kodere, har vi foretaget en overlappende kodning af 30 artikler, hvorefter vi testede interkoderreliabiliteten i Cohens kappa via den online lommeregner ReCal 2 (Deen Freelon, 2020). Et eksempel på en udregning ses nedenfor.

**ReCal 0.1 Alpha for 2 Coders  
results for file "ReCal2\_\_3.csv"**

File size: 748 bytes  
N columns: 12  
N variables: 6  
N coders per variable: 2

|                              | Percent Agreement | Scott's Pi | Cohen's Kappa | Krippendorff's Alpha (nominal) | N Agreements | N Disagreements | N Cases | N Decisions |
|------------------------------|-------------------|------------|---------------|--------------------------------|--------------|-----------------|---------|-------------|
| Variable 1<br>(cols 1 & 2)   | 96.7%             | 0.838      | 0.839         | 0.841                          | 29           | 1               | 30      | 60          |
| Variable 2<br>(cols 3 & 4)   | 100%              | 1          | 1             | 1                              | 30           | 0               | 30      | 60          |
| Variable 3<br>(cols 5 & 6)   | 96.7%             | 0.869      | 0.87          | 0.871                          | 29           | 1               | 30      | 60          |
| Variable 4<br>(cols 7 & 8)   | 100%              | 1          | 1             | 1                              | 30           | 0               | 30      | 60          |
| Variable 5<br>(cols 9 & 10)  | 96.7%             | 0.869      | 0.87          | 0.871                          | 29           | 1               | 30      | 60          |
| Variable 6<br>(cols 11 & 12) | 100%              | 1          | 1             | 1                              | 30           | 0               | 30      | 60          |

*Figur f: Eksempel på udregning af interkoderreliabiliteten i ReCal 2*

Ved denne test skal interkoderreliabilitetens testværdi være mellem 0,75-1, før der er tale om en pålidelig kodeproces. Den bedste overensstemmelse er opnået så tæt på 1 som muligt (Bryman, 2016, s. 276). I testen fik vi en interkoderreliabilitet mellem 0,8 og 1, hvilket svarer til en overensstemmelse mellem 96 og 100 procent. Vi opnåede dermed en acceptabel overensstemmelse og dermed en pålidelig kodeproces, hvorfor vi ikke havde behov for yderligere revidering af kodningsskemaet og kodningsmanualen. Testen er med til at styrke undersøgelsens reliabilitet.

Validitet har at gøre med integriteten af de konklusioner, man drager ud af sin forskning. Validiteten kan undersøges ud fra en målingsvaliditet, intern- og ekstern validitet. Førstnævnte knytter sig til, om undersøgelsen rent faktisk undersøger det, som man påstår, den skal undersøge (Bryman, 2016, s. 41). Intern validitet vedrører kausaliteten mellem to variable. Her undersøger man forholdet mellem x og y for at afgøre, om resultaterne holder (Bryman, 2016, s. 41). Den interne validitet sikrer vi ved at foretage krydstabuleringer i form af chi-i-anden tests, hvor vi undersøger, om der er en korrelation mellem to eller flere variable. Den eksterne validitet knytter sig til, hvordan

der indsamles empiri (Bryman, 2016, s. 42). Da vi har anvendt den sandsynlighedsbaserede udvælgelse til indsamling af empiri, sikrer det en høj grad af generaliserbarhed, hvorfor vi også kan argumentere for en høj grad af ekstern validitet i vores undersøgelse.

## 4.12 Integreret indholdsanalyse

Vores hovedsagelige metode i specialet er en kvantitativ indholdsanalyse, men for at kunne uddybe de kvantitative fund, finder vi det nødvendigt også at trække på kvalitative metoder. Vi foretager altså en metodekombination, som kaldes integreret indholdsanalyse. Det er næsten uundgåeligt som indholdsanalytiker ikke at supplere sin kvantitative fund med kvalitative nedslag. Specielt hvis man selv har stået for kodningen, er det da også oplagt at anvende det indhold, man har fået kendskab til gennem læsningen (Eskjær & Helles, 2015, s. 130).

Når man anvender den samme data i den kvantitative undersøgelse som i den kvalitative, er der tale om en triangulering, hvor man krydstjekker de kvantitative fund med kvalitative analyser (Eskjær & Helles, 2015, s. 131). En form for triangulering finder dermed sted i vores undersøgelse, da vi vil krydstjekke vores kvantitative fund med kvalitative nedslag. Dette for bl.a. at give et mere nuanceret billede af mediernes formidling af abortdebatten samt kønsstrukturer i debatten. I en integreret indholdsanalyse er de to metodetyper ofte ulige fordelt i indholdsanalysen, hvor en af de to tilgange typisk vil være den bærende tilgang. Det ses tit ved, at en kvantitativ indholdsanalyse anvendes til indledende dokumentation, hvor man fx måler frekvenser, hvorefter kvalitative beskrivelser om indholdet uddyber den kvantitative indholdsanalyse (Eskjær & Helles, 2015, s. 131). I specialet vil den kvantitative indholdsanalyse da også dominere som her beskrevet, og de kvalitative nedslag vil supplere de kvantitative fund med mere tekstnære analyser.

De kvalitative nedslag består af udvalgte artikler fra hvert land og periode. I vores kodningsskema havde vi en kolonne, hvori vi undervejs noterede, hvis vi fandt en artikel særligt interessant for en eventuel kvalitativ analyse. Efter endt kodning gennemgik vi disse artikler og udvalgte dem, som vi vurderede, kunne være med til at supplere de

kvantitative fund. De kvalitative analyser skal bl.a. uddybe fund, der inkluderer mediesystemer, journalistisk formidling, medieteori og kønsstrukturer.

### 4.13 Videnskabsteoretiske implikationer

Valg af teori og metode har ofte langtrækkende konsekvenser for både forskningsprocessen og forskningsresultaterne. Da teorier og metoder implicit udspringer af forskellige videnskabsteoretiske positioner, vil de fleste projekter allerede bære præg af en bestemt videnskabsteoretisk opfattelse (Berg, 2000, s. 103). Den kvantitative indholdsanalyse er historisk forankret i den positivistiske tradition (Eskjær & Helles, 2015, s. 24). Begrebet positivisme er dog så uklart (Bryman, 2016, s. 24), at vi vælger at følge Bryman (2016) og erstatte det med begrebet om realisme. I dette speciale tages der udgangspunkt i realismen, hvor: "videnskaben beskæftiger sig med en verden, som eksisterer uafhængigt af tanke og bevidsthed, forfølges gennem en fokusering på de metodologiske principper, der ligger bag vidensproduktionen..." (Eskjær & Helles, 2015, s. 24). I realismen opfatter man virkeligheden som eksisterende uafhængigt af iagttageren. Virkeligheden bag det der iagttages, kan dermed erkendes objektivt (Wad, 2015, s. 365). Realismen er af den opfattelse, at omverdenen eller virkeligheden eksisterer uafhængigt af, om den bliver erfaret (Bryman, 2016, s. 25). Verden opfattes derfor som "givet og eksisterende uafhængigt af de sociale aktører" (Berg, 2000, s. 106), hvor viden opfattes som en objektiv sandhed, der kan dokumenteres (Berg, 2000, s. 106).

Med et realistisk videnssyn, inden for den positivistiske tradition, forsøger man at indfange den sociale virkelighed ved brug af observationer. Formålet med dette er at generere hypoteser, der kan testes, og på den måde gøre det muligt at drage slutninger (Bryman, 2016, s. 24). Vi har indsamlet og kodet 464 artikler og ønsker med denne datamængde at finde frem til årsagssammenhænge samt teste mediesystemsteorier og kønsteorier ved hjælp af empiriske iagttagelser i artiklerne. Som forskere er vi dermed gået deduktivt til værks med hypotesetestende strategier, hvor der har været fokus på validitet, reliabilitet og replikabilitet, hvilket er en af grundtankerne indenfor denne tradition (Eskjær & Helles, 2015, s. 24). Vores målinger af det der kommunikeres i medierne kan indfanges ret præcist ud fra nogle naturvidenskabelige idealer. Vi anvender metodiske redskaber, der frembringer talmateriale, som kan kvantificeres via målinger

af den sociale virkelighed. Denne metode hævder, at vi kan få et entydigt billede på, hvordan mening kommunikerer i medierne, og vores målinger kan dermed erkendes som objektive og endegyldige sandheder. Det er vores målinger, der udgør specialets realistiske afsæt.

Den kvantitative indholdsanalyse er en metode, der er velegnet til at dokumentere tilstedeværelsen af indholdselementer, der kan illustrere noget om kommunikationsindholdet, og som er mindre velegnet til at indfange mening i kommunikationsindholdet (Eskjær & Helles, 2015, s. 20-21). Til at fremkalde budskabsmotiverende forklaringer benyttes i stedet mere fortolkende discipliner og metoder. Det er nødvendigt med kvalitative nedslag, der muliggør en fortolkningsproces og refleksion over de resultater, den kvantitative indholdsanalyse frembringer. Vi har foretaget en integreret indholdsanalyse, der både anvender kvantitative og kvalitative metoder, da vi både undersøger frekvensen af indholdselementer samt teksternes mening. Clive Seale (2012) pointerer i sin definition af kvantitativ indholdsanalyse, at metoden er: "in practice often combined with qualitative thematic analysis to produce a broadly interpretive approach in which quotations as well as numerical counts are used to summarise important facts of the raw material analysed (Seale 2012: 561 i Eskjær & Helles, 2015, s. 22), hvilket underbygger vores valg af integreret indholdsanalyse. Kvantitative og kvalitative metoder udspringer oprindeligt fra forskellige videnskabsteoretiske paradigmer, hvorfor vi vil redegøre for, hvordan resultater og fund skal forstås, og hvad de skal bruges til ift. hvilket videnssyn, de forstås ud fra.

Måden medierne kommunikerer og formidler abortdebatten på kan ikke sige noget endegyldigt om abortdebatten i Irland, Spanien og Polen, og kan derfor ikke forstås ud fra et realistisk videnssyn. Det er nødvendigt at forstå disse resultater ud fra en kvalitativ tradition. I store dele af analysen anvendes kønsteori af blandt andre Judith Butler til at belyse og fortolke kønsstrukturer i abortdebatten. Butler trækker på poststrukturalisme i sit værk *Kønsballade* (Butler, 1990), hvor kønnet er en konstruktion, der gennem historisk og kulturelt specifikke diskurser har indlejret sig i individet. Indenfor poststrukturalismen antages sandhed derfor aldrig at være objektiv eller endegyldig (Wæver, 2012, s. 290-291), hvilket derimod er tilfældet indenfor realismen. Vi er derfor opmærksomme på, at vores fortolkninger af fund i de kvalitative nedslag ikke kan verificeres, men derimod belyse kønsstrukturer i debatten om abort i Irland, Spanien og

Polen, og på den måde dokumentere de kvantitative fund. Med Butlers teori om kønsstrukturer kan fundene i mediedækningen af abortdebatten illustrere, hvem der dominerer i debatten, hvem der bliver favoriseret, og hvem der bliver marginaliseret. De kvalitative fund kan dermed være med til at dokumentere de resultater, de kvantitative målinger viser. Derudover trækker dette speciale på den hermeneutiske tradition, hvor erkendelse opnås gennem en vekselvirkning mellem fordomme og nye erfaringer, man gør sig (Juul, 2012, s. 125). Man er som forsker interesseret i at afdække menneskers kulturelle forståelse gennem fortolkning (Egholm, 2014, s. 133), hvilket vi gør i de kvalitative nedslag, hvor vi søger at forklare måden, medierne kommunikerer på. Dermed benyttes dette videnssyn i specialet til at skabe en forståelse for de tematikker og kildetyper, der afspejles og inddrages i mediedækningen af abortdebatten.

Med dette speciale dokumenterer vi, hvordan medierne italesætter og formidler opfattelser af kampen for eller imod abort. Dette gøres med en indholdsanalyse, hvor undersøgelsens resultater kan gentages, og resultaterne af stikprøven kan generaliseres til den samlede population samt med fortolkninger af kvalitative nedslag, der bruges som dokumentation.



## 5.0 Analyse

Hvad viser vores data om abortdebatten i irske, spanske og polske medier? I en komparativ analyse vil vi ud fra vores datamateriale svare på, hvordan formidlingen af abortdebatten kommer til udtryk i de tre landes medier, og hvordan denne formidling kan sættes i forbindelse med mediesystemsteorien, men også pege på, hvor teorien er utilstrækkelig. Vi vil desuden anvende kønsteori til at give svar på, hvordan medierne er med til at producere og reproducere kønsstrukturer i abortdebatten. Derudover vil vi sammenligne udviklingen i de tre lande, både hvad angår formidlingen af abortdebatten, mediesystemerne og kønsstrukturer. Irland og Spanien har begge nogle restriktive abortlove i bagagen, men har lagt det bag sig og gjort abort lovligt. Hvordan reagerer medierne i Irland og Spanien på hændelserne i Polen 2020? Blusser diskussioner op, som ellers var glemt?

I analysen bliver de kvantitative resultater illustreret i tabeller og diagrammer, som skaber overblik over data. De kvalitative nedslag, i form af citater fra artiklerne, vil blive inddraget løbende for at bekræfte og uddybe de kvantitative fund. Analysen indeholder, i den første del, en gennemgang af den generelle og journalistiske kontekst i forbindelse med mediesystemer. Den anden del af analysen har fokus på kildetyperne i abortdebatten i relation til kønsstrukturer. Slutteligt vil vi kaste blikket på udviklingen af både mediesystemer og kønsstrukturer op til 2020.

### 5.1 Den generelle og journalistiske kontekst

Ud af alle artiklerne i samlingen, som udgør 464 enheder, er størstedelen af dem bragt i forbindelse med politik, som den emnemæssige kontekst. Tallene i nedenstående frekvenstabel viser dermed, at når medierne i hhv. Irland, Spanien og Polen skriver om abortdebatten, er det i en politisk kontekst, og ikke i forbindelse med fx sundhed eller kultur, som kategorien 'Andet' dækker over.

|                | Politik (n) | f   | Andet (n) | f  |
|----------------|-------------|-----|-----------|----|
| <b>Irland</b>  | 161         | 35% | 6         | 1% |
| <b>Spanien</b> | 127         | 27% | 16        | 3% |
| <b>Polen</b>   | 148         | 32% | 6         | 1% |
| <b>Samlet</b>  | 436         | 94% | 28        | 6% |

Figur 1

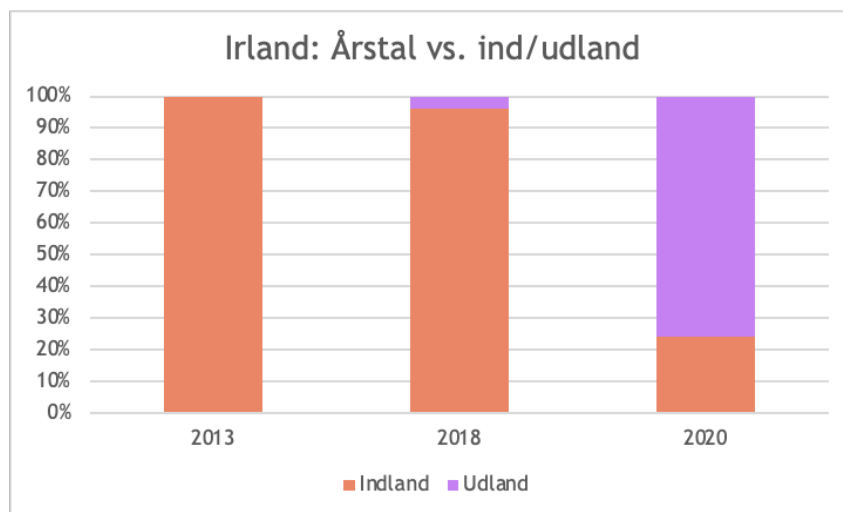
I samplingen er 415 artikler (svarende til 89%) primære, hvilket vil sige, at abort har været artiklens hovedfokus. Dertil er resten perifere artikler, hvori fokus har været et andet, men abortdebatten dog stadig berøres.

380 af alle artiklerne (82%) er episodiske artikler, hvilket vil sige, at de fleste historier er bragt på baggrund af en bestemt hændelse, såsom en demonstration eller et lovforslag, som enten er stemt for eller imod. For at uddybe disse hændelser kan vi også se på, hvilke tematikker artiklerne har indeholdt i de tre lande, hvilket vi vil belyse senere i analysen.

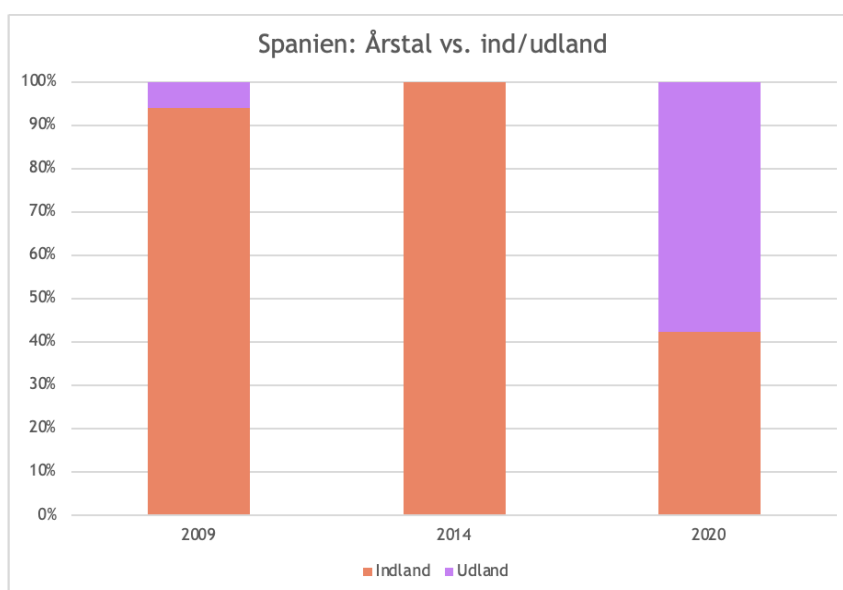
### 5.1.1 Inden- og udenrigsnyheder

Nedenstående diagrammer (figur 2 og 3) viser fordelingen af indenrigs- og udenrigsnyheder i Irland og Spanien fordelt på forskellige år. Fælles for landene er, at størstedelen af deres nyheder er indenrigsnyheder. Samlet ligger fordelingen af indenrigs- og udenrigsnyheder på 88% og 13%. I Irland og Spanien ligger procentdelen for udenrigsnyheder noget højere end for Polen, hvorfor Polens fordeling af indenrigs- og udenrigsnyheder ikke uddybes her. I Spanien er 20% af artiklerne udenrigs, hvoraf 13% af de irske artikler er udenrigs. Tabellerne nedenfor viser, at både Irland og Spaniens udenrigsnyheder hovedsageligt optræder i 2020. Den stigning af udenrigsnyheder i 2020 afspejler, at debatten har skiftet karakter fra indenrigs til udenrigs. Dette kan indikere, at deres fokus vedrørende abortdebatten er rettet mod udlandet, hvilket stemmer godt overens med, hvad der foregik i Polen i dette år. Dette kan ligeledes være med til at forklare, hvorfor over 95% af Polens artikler er indenrigsnyheder. Den store andel af udenrigsnyheder i Irland og Spanien kan også skyldes, at spørgsmålet om retten til fri

abort stadig er frisk i den offentlige bevidsthed, da det er et område, der ikke ligger fjernt fra de to lande. Det vil senere i analysen blive uddybet, hvordan der skrives om henholdsvis indenrigs- og udenrigsnyhederne vedr. abortdebatten.



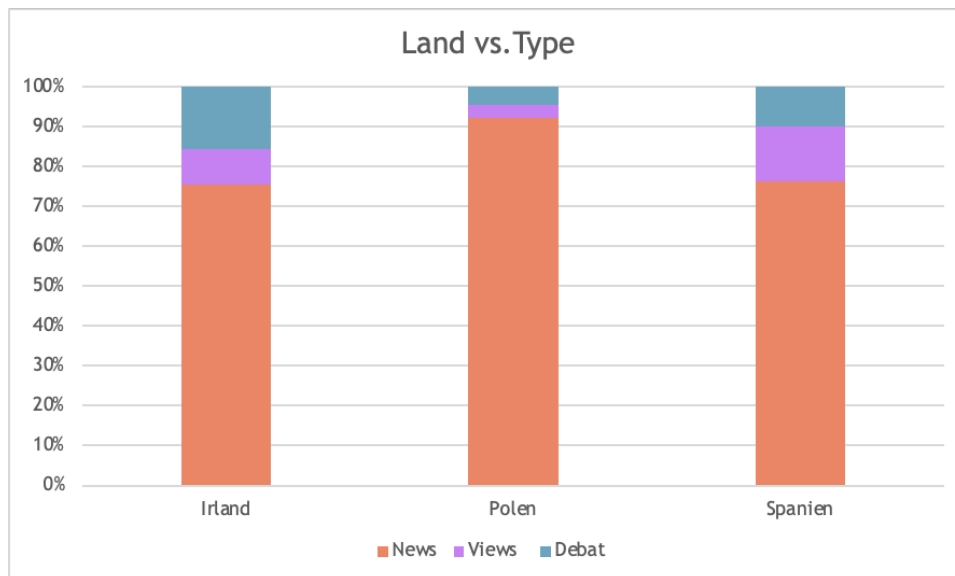
Figur 2



Figur 3

### 5.1.2 Genrer i abortdebatten

Hvis vi ser på nedenstående diagram, ses fordelingen af genre i artiklerne i de tre lande. Fælles for dem alle er, at de har flest nyhedsartikler, hvilket selvfølgelig er forventeligt, da vi baserer vores undersøgelse på artikler fra de to største skrevne nyhedsmedier i hvert land.



Figur 4

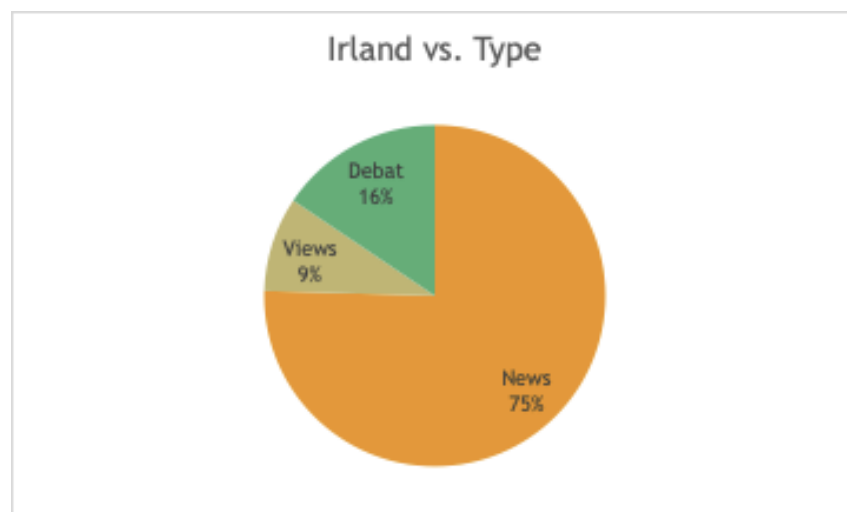
Både Irland og Spanien har også en del meningsjournalistik; hhv. 25% og 24% ud af alle deres artikler. Spanien har det højeste antal views, som dækker over ledere og klummer, hvor avisen eller klummeskribenter udtrykker deres holdning til abortdebatten. Et eksempel herpå ses i en leder bragt i El País i 2009:

Voluntary termination of pregnancy is a right of women, but it also involves a traumatic decision that can be avoided with good sex education. The hypocrisy and opportunism exhibited by some political and social leaders does not help to face social reality and to establish a serious and deep debate on their problems (Bilag 4).

I Spanien, og i den Polariserede Pluralistiske model, har medierne historisk set haft til opgave at forme holdningerne blandt den politisk engagerede del af befolkningen. Også derfor er kendetegnet ved journalistikken en kombination af kommentarer og rapportering i højere grad end i de to andre modeller, og medierne fungerer her som et talerør for politiske overbevisninger og interesser (Hallin & Mancini, 2005, s. 221). Dette kan bl.a. være med til at forklare, hvorfor Spanien har en del flere views i resultaterne end de to andre lande har.

Ud af alle de irske artikler er 16% af dem debatindlæg. Erik Albæk og Claes H. de Vreese (2010) gør i deres tekst, "Forskning i politisk kommunikation: Et overblik", rede for de seks væsentligste funktioner, medierne har i et demokratisk samfund. En af disse funktioner er bl.a. at medierne skal fungere som et *kommunikationsforum*, hvor borgerne

og politikerne kan udtrykke og udveksle deres holdninger og synspunkter (Albæk & de Vreese, 2010, s. 285). Antallet af debatindlæg kan dermed være et udtryk for, at de irske medier lever op til den funktion og lader både borgere og politikere mfl. komme til orde i aviserne, hvori de kan udtrykke, hvad de mener om den fri abort og, hvordan der bør lovgives omkring dette.

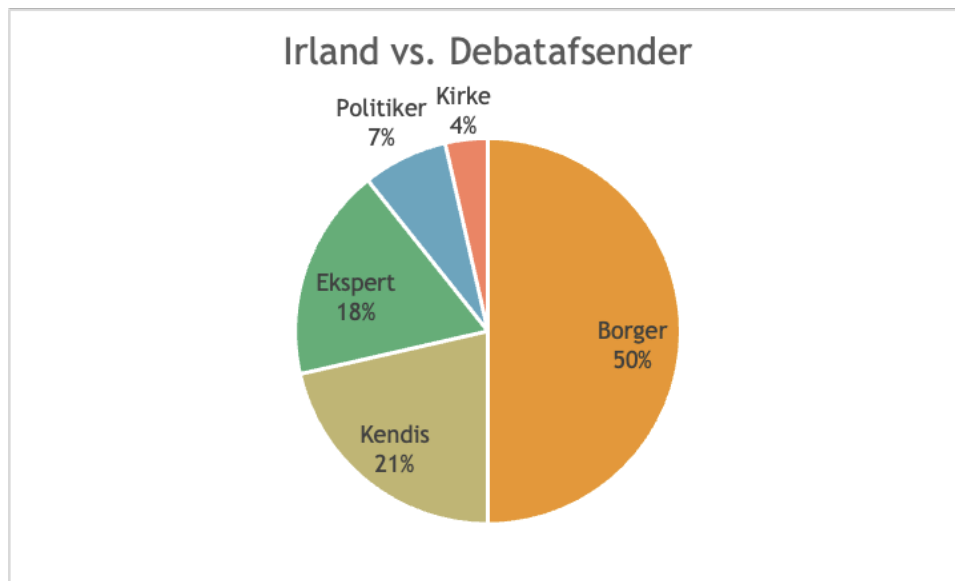


Figur 5

Som det ses i figur 6 nedenfor, er halvdelen af debatindlæggene i Irland skrevet af borgerne, hvilket ligeledes er et tegn på, at medierne fungerer som et kommunikationsforum. I et debatindlæg i Irish Times fra 2018 udtaler flere borgere sig om deres holdning til lovforslaget om at afskaffe landets abortforbud. Nedenfor ses to eksempler fra to forskellige borgere:

The Eighth Amendment is the last line of defence for unborn children with disability, and our last hope for a coherent, truly compassionate culture around disability. I think that the unborn is a potential baby. I think that abortion is very sad. I would not like to be in a position where I felt that was my only option. But I know that some women and couples are in that position, and for those citizens I have decided to vote Yes. You deserve our love and understanding, and on our soil. (Bilag 3).

Disse to citater er fra samme artikel, og er hhv. fra en borger der er imod abort og en der er for abort. Artiklen har derfor været kodet som neutral, da den indeholder to sider af samme sag.



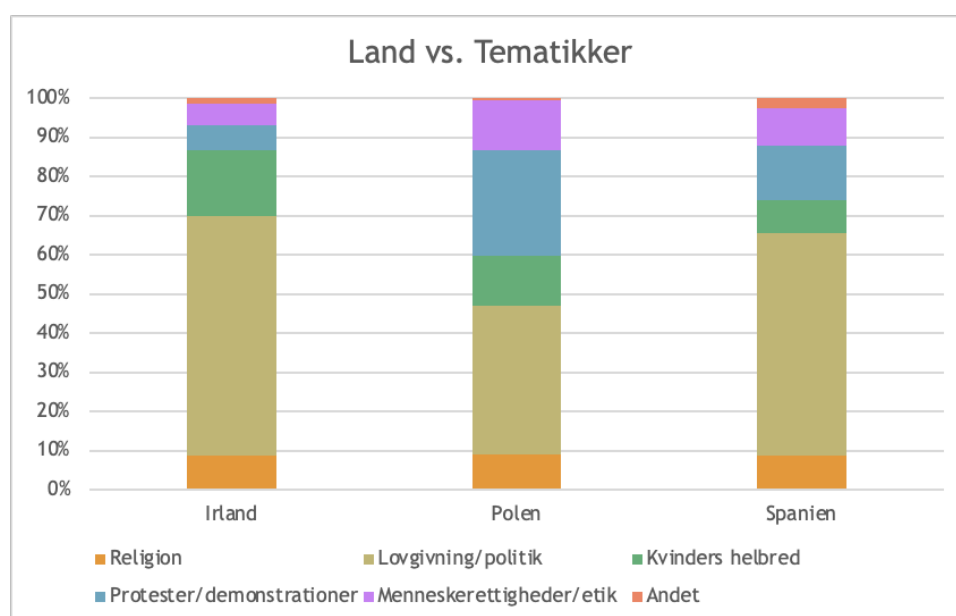
Figur 6

### 5.1.3 Tematikker i abortdebatten

Nedenstående diagram (figur 7) illustrerer, hvilke emner abortdebatten tematiseres som i mediedækningen. Tabellen viser, at 'lovgivning/politik' er den mest dominerende tematik i alle tre lande. Dernæst følger 'protester/demonstrationer'. Der er altså skrevet flest artikler i forbindelse med lovgivninger vedrørende abort samt demonstrationer for eller imod abort. Ser man på de valgte begivenheder, som vores indsamlingsperiode er valgt ud fra, er det ikke overraskende at det er disse tematikker, der optræder hyppigst. Hertil kan også inddrages begreber som nyhedsselektion og nyhedskriterier.

Johan Galtung og Mari Ruge (1965) er to af de mest centrale forskere på området, som har opstillet en række hypoteser og faktorer, der omhandler, hvilke egenskaber begivenheder skal have, før de kan blive til nyheder, hvilke oftest betegnes som nyhedskriterier. Her finder vi det nærliggende at nævne *tærskel*, som handler om begivenhedens størrelse – jo større desto bedre. *Utvetydighed* knytter sig til, hvorvidt en begivenhed er let at formidle. *Meningsfuldhed* vedrører relevansen af begivenheden i konteksten. *Kontinuitet* som handler om begivenhedens levetid, hvis den forbliver på dagsordenen i et stykke tid, kan det lettere retfærdiggøres, hvorfor det blev til en nyhed i første omgang (Nete Nørgaard Kristensen, 2021, s. 232-233). Vi kan genkende disse faktorer i begivenhederne, som i dette tilfælde bl.a. er demonstrationer i forbindelse med lovgivning vedrørende abort og ny lovgivning, eller lovforslag, som enten skærper eller lemper abortlovgivningen i det pågældende land. I forbindelse med tærskel, kan der i

hvert fald være tale om store begivenheder. Her kan bl.a. nævnes demonstrationen i Spanien i 2014, der var så omfattende, at den spanske regering trak deres lovforslag om at skærpe landets abortlovgivning tilbage. Utvetydighed kan siges at være til stede, idet nyhederne med 'lovgivning/politik' eller 'protester/demonstrationer' som tematik omhandler begivenheder, der er konkrete, og som ikke kræver en lang forklaring. Begivenhederne i hhv. Irland, Spanien og Polen har ligeledes været meningsfulde i konteksten, da fx lovændringerne rent praktisk har haft betydning for borgerne i det pågældende land. Nogle begivenheder har haft en lang levetid i medierne, hvilket vil sige, at de er kontinuerlige. Protesterne i Polen i 2020 var fx følge af et lovforslag, og sidenhen en lovændring, hvorfor begivenheden har floreret længe i polske medier.



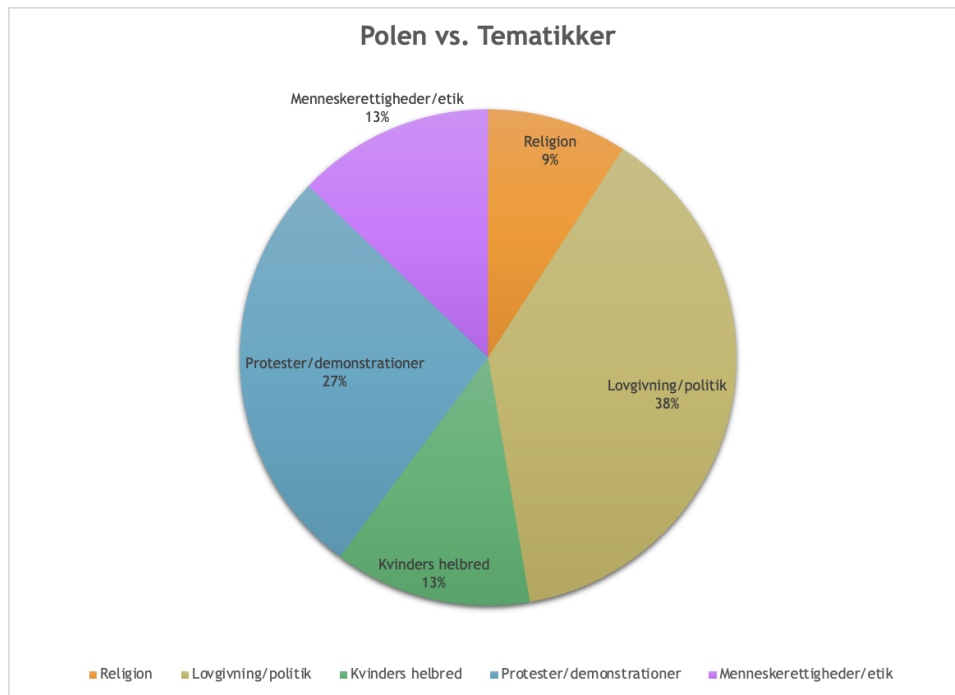
Figur 7

Ser man på Irland og Spanien i ovenstående diagram, minder mængden af forskellige tematikker meget om hinanden. Den hyppigste tematik i begge lande er 'lovgivning/politik', der dækker over halvdelen af artiklerne. Dette skyldes, at de nedslag vi ser på i de to lande, er knyttet til lovændringer eller lovforslag på abortområdet. De næststørste tematikker, der illustrerer abortdebatten i Irland og Spanien, er 'kvinders helbred' og 'protester/demonstrationer'. Ved tematikken 'kvinders helbred' adskiller Irland sig en smule fra Spanien, da denne udgør 17% af alle tematikker. Dette skyldes, at begivenhederne i Irland, som er omdrejningspunkt for samplingen, bl.a. handler om en kvinde, Savita Halappanavars død, som følge af den irske daværende abortlovgivning. En stor del af artiklerne i Irland handlede om denne episode mellem 2013 og 2018, hvorfor

temaet er 'kvinders helbred'. Medierne er i dette tilfælde optaget af en tragedie, som de bruger til at legemliggøre problematikken ved den eksisterende abortlovgivning. Dette kan forklare, hvorfor 'kvinders helbred' optræder som den næst hyppige tematik i Irlands mediedækning af abortdebatten. I litteraturreviewet præsenterede vi et studie af McDonnell & Murphy (2019), der har undersøgt abortdebatten i Irland. Resultaterne af deres undersøgelse viste, at abortdebatten bliver fremstillet som enten en politisk debat eller en debat om etik og moral i de irske medier The Irish Times og Irish Independent (McDonnell & Murphy, 2019, s. 6-9). Det viser, at tidligere forskning, som også har undersøgt abortdebatten, ligeledes har fundet frem til, at abortdebatten oftest sættes i forbindelse med politik. I de spanske aviser fylder 'protester/demonstrationer' 14%, hvilket er en anelse mere end i Irland. Det hænger sammen med de store demonstrationer i landet på det tidspunkt, samplingen dækker over.

Kigger vi på tematikkerne i Polens mediedækning af abortdebatten (figur 8), illustrerer resultaterne, at Polen har en bredere fordeling mellem tematikker, end Irland og Spanien har, hvor 'lovgivning/politik' repræsenteres i over halvdelen (61% og 57%) af artiklerne. Denne tematik fylder stadig over en tredjedel (38%) i Polen. En forklaring på, hvorfor tematikken fylder mindre i Polens mediedækning af abortdebatten kan skyldes, at trykte medier med privat ejerskab er mindre vigtige for polske politikere. De polske politikere fokuserer i højere grad deres indflydelse på fjernsyn (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 43-44), hvorfor den politiske indflydelse er lavere her. I Polen fylder tematikkerne 'lovgivning/politik' og 'protester/demonstrationer' omtrent lige meget ift. dækningen af abortdebatten. Dette kan forklares ud fra, at begge emner er påvirket af hinanden i Polen. Landet har været præget af markante lovændringer, og dertil store demonstrationer i landet, hvilket kan opfattes som omdrejningen for en politisk kampplads. Spredningen af tematikker i de polske artikler illustrerer et mediesystem, der famler i blinde, når abortdebatten skal dækkes. Som beskrevet i afsnittet Mediesystemer, er det polske mediesystem under pres af internationaliseringen og økonomiske, tekniske og politiske interesser, hvilket kan være med til at forstyrre formidlingen i mediedækningen. Spredningen kan også indikere et mediesystem, der dækker bredt og nuanceret, hvilket antyder, at Polens mediesystem nærmer sig den Liberale model i Hallin og Mancinis teori.





*Figur 8*

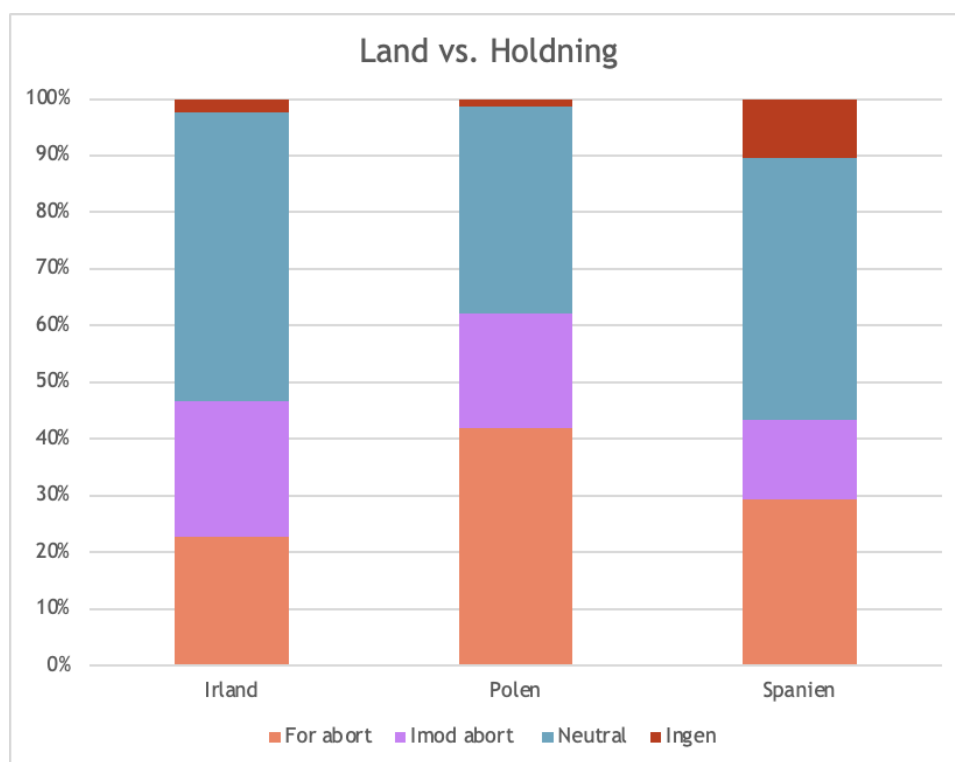
#### 5.1.4 Den katolske kirkes rolle

Fælles for alle tre lande er, at tematikken 'religion' fylder lige meget (9%) i deres mediedækning af abortdebatten ud fra den samlede datamængde. I et studie af Kate Hunt (2020), der undersøger hvilke frames, der dominerer nyhedsdækningen af abort som et politisk spørgsmål, viser resultaterne ligeledes, at framen 'religiøs moral' også er fremtrædende (Hunt, 2020, s. 79-81). I alle tre lande har den katolske kirke spillet en vigtig rolle i forbindelse med national identitet. Som tidligere nævnt har kirken været en vigtig religiøs og politisk institution og haft stor indflydelse i politiske beslutningsprocesser. I 1990'erne underskrev Polen et konkordat med Vatikanet, der sikrede staten betydelig økonomisk støtte fra den katolske kirke, som effektivt gav kirken kontrol over moralsk og seksuel uddannelse og dermed undergravede den polske stats sekulære karakter. Kirken har dermed gennem tiden fungeret garant for den nationale identitet og været stærkt indlejret i det polske samfund, hvad angår magt og kontrol (Calkin & Kaminska, 2020, s. 93). I dag dominerer og hersker den katolske kirkes politiske position i både Irland og Polen ikke lige så meget, som den ellers har gjort de sidste årtier. Kirkens autoritet er faldet i takt med, at sociale holdninger til seksualitet og køn har udviklet sig samt adskillige skandaler inden for det katolske regime. Dog er der

ikke sket juridiske og politiske ændringer i Polen, hvorfor den lovgivningsmæssige konsensus om abortkompromiset stadig dominerer i landet den dag i dag (Szelegieniec, 2018, s. 48-49). Hvis mediedækningen tegner et billede af, at abortdebatten er et politisk spørgsmål, kan ovenstående være med til at forklare, hvorfor den katolske kirke stadig får lov at fylde i mediedækningen af abortdebatten, selvom den katolske kirke får mindre og mindre indflydelse.

### 5.1.5 Holdninger i abortdebatten

I nedenstående diagram ses fordelingen af holdningerne til abort i avisernes skildring af abortdebatten i hhv. Irland, Spanien og Polen. I vores kodning af artiklerne har holdningen for det meste været relateret til journalistens inddragelse af kildetyper. Hvis kildetypen repræsenterede modstandere af abort, betød det, at artiklen blev afkrydset i 'imod abort'. Det er derfor relevant at kigge på, hvilke kilder der anvendes i artiklerne, hvilket også vil blive berørt senere i analysen.



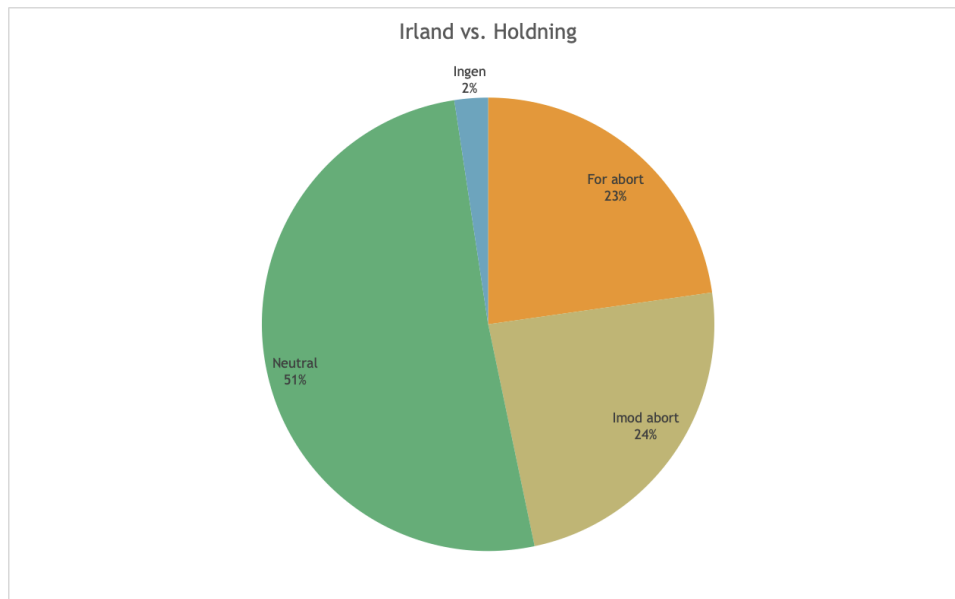
Figur 9

I både Irland og Spanien er der en overvægt af artikler, der skildrer abortdebatten neutralt – dvs. at der både udtrykkes holdninger for abort og holdninger imod abort. I Irland bærer mediesystemet præg af en høj grad af professionalisme, hvilket kan forklare, hvorfor landet har den højeste andel af artikler med en neutral andel holdning. Journalistikken i det Liberale mediesystem bærer præg af at være informationsorienteret, og den neutrale nyhedshistorie anses som idealet. Ved at forholde sig neutralt når avisen bredt ud, og det kan være med til at sikre at de økonomiske interesser opretholdes (Willig, 2021, s. 419). Vores resultater i Irland kan også skyldes vores valg af medier, som begge er omnibusaviser, der netop dækker bredt. Irske journalister har i mere end halvdelen af artiklerne inddraget forskellige holdninger om abortdebatten. I et studie af O'Malley, Brandenburg, Flynn, McMenamin & Rafter (2014) undersøger de mediedækningen af valg i bl.a. Irland. Resultaterne viser, at medierne indeholder et flertal af meninger (O'Malley, et. Al., 2014, s. 416), hvilket stemmer overens med vores fund. Efterfuldt af artikler med neutral skildring til abort er der i både Spanien og Polen en overvægt af artikler med holdningen for abort. Resultaterne viser, at det er omtrent dobbelt så mange artikler 'for abort' i de to lande, end der er artikler, der skildrer 'imod abort'. Dette kan hænge sammen med disse landes abortpolitik i årene, hvor samplingen er foretaget.

I både Spanien og Polen har der været abortforslag og/eller ændringer i landet, hvilket kan forklare, at journalisterne har henvendt sig til dem, som er uenige med lovændringerne. Dette er et klart eksempel på, at medierne fungerer som talerør for samfundets borgere ift. en samfundsmæssig debat, der vedrører lovforslag - eller ændringer. I Polen har der især været lovændringer, der har splittet landet og udløst ekstrem aktivisme, hvilket kan argumentere for, hvorfor Polen er det land med den største andel af artikler, der skildrer abortdebatten med holdningen 'for abort'. Albæk & de Vreese (2010) beskriver at massemedierne udgør en politisk institution (s. 283). Mediernes funktion er at informere befolkningen om politiske interesser samtidig med, at politikere holder sig orienterede om befolkningens holdninger. Medierne fungerer derfor i et demokrati som en offentlighed, hvor befolkningen og politikere kan udveksle meninger. På den måde har alle mulighed for at tage et frit valg ud fra mediernes informationer (Albæk & de Vreese, 2010, s. 283). Dette underbygger argumentet om, at medierne fungerer som talerør for befolkningen.

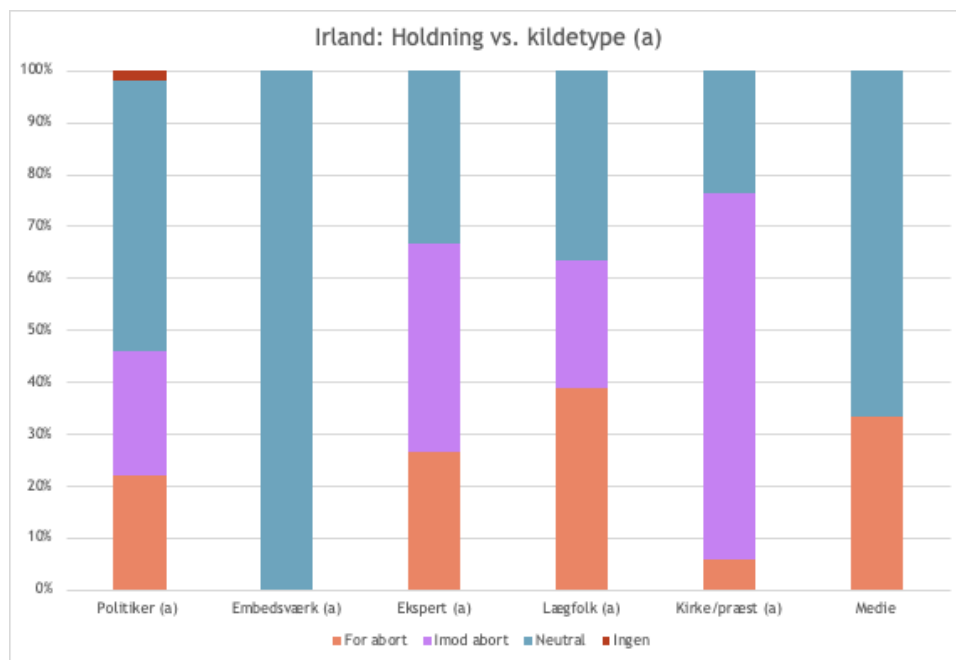
Hvis Hallin og Mancinis Liberale model skal ses i vores resultater fra Irland, kunne man antage, at andelen af artikler med en neutral holdning til abortdebatten havde været væsentlig større end de 51%, vores data viser (figur 9). Medierne i den Liberale model har nemlig til opgave at informere læserne med upartisk information, der ikke skildrer en bestemt politisk holdning (Hallin & Mancini, 2005, s. 231). De artikler vi har kodet som neutrale, har indeholdt begge sider af en sag, hvorimod de med holdningen for og imod abort kun har indeholdt ét synspunkt om abort. Noget tyder altså på, at hvis emnet i aviserne omhandler spørgsmålet om fri abort, så er det svært for aviserne at skildre begge sider af sagen. Dertil kan avislængden også være med til at forklare resultaterne. De viser nemlig, at de neutrale artikler ofte er længere end de artikler, som kun indeholder én synsvinkel, da gennemsnitslængden for neutrale artikler er omtrent 300 ord længere end artikler med kun én synsvinkel. De artikler med 'neutral' holdning til abort er altså mere nuancerede, og i de kortere artikler har journalisterne prioriteret kun at afspejle et synspunkt i abortdebatten. Dog har Irland stadig den største andel af artikler med en 'neutral' holdning til abort ud af de tre lande.

I førromtalte studie af O'Malley et. al. (2014) undersøgte de bl.a. valg i Irland, hvor de fandt frem til, at Irland afspejlede den Liberale model, da de irske medier ikke udtrykte deres politiske holdninger i dækningen af valget. Forskellen på deres resultater og vores kan skyldes emnet. Det er muligvis nemmere for journalister at foretage en rapportering af et valg, hvor der fx skal præsenteres et valgresultat, end det er at foretage en upartisk rapportering af abortdebatten, fordi dette emne er mere personligt, etisk og moralsk betinget. Spørgsmålet om fri abort er et emne, der adskiller sig fra andre emner, som diskuteres politisk og i medierne. Abort er et holdningsspørgsmål, som er mere følelsesbetonet og betændt end andre emner på den politiske dagsorden. Det er en helt anden politisk kamp end et valg er. Det er en kulturel, identitetsbetinget og religiøs kamp, hvilket kan være med til at forklare, hvorfor vores resultater afviger fra tidligere studier, samt på dette punkt også afviger fra den Liberale model.



Figur 10

Det Liberale mediesystem er kendetegnet ved at have et smalt politisk spænd, da liberalismen dominerer, og forskellen på politiske partier dermed er væsentlig mindre sammenlignet med landene i de to andre mediesystemer (Hallin & Mancini, 2005, s. 229). Vores data illustrerer, at dette smalle spænd dog er lidt større, end vi havde regnet med. I søjlediagrammet nedenfor ses alle kildetyper (mænd, kvinder og medier). Kigger vi på politikerne, indgår størstedelen (52%) af dem i neutrale artikler. Dog er der 22% der indgår i artikler med holdningen 'for abort' og 24% 'imod abort'. Som regel afspejler medierne i det Liberale mediesystem et liberalt politisk landskab. Derfor kunne man også forvente, at andelen af neutrale artikler, hvori politikere indgår som kilder, havde været større. Det kan selvfølgelig have en betydning for resultaterne, at de to irske aviser repræsenterer hver sit politiske ståsted: The Irish Times betegnes som socialliberal og Irish Independent som konservativ populistisk, hvilket kan være med til at forklare resultaterne i nedenstående diagram.



Figur 11

I et føromtalt studie af Bonafont & Baumgartner (2013) undersøgte de mediedækningens karakter i El País og El Mundo. I studiet, som var baseret på en enorm mængde artikler fra 1996 til 2009, havde de bl.a. fokus på at relatere resultaterne til Hallin og Mancinis (2004) teori om mediesystemer. Resultaterne viste bl.a., at selvom medie billedet havde ændret sig i den 14-årige lange periode, så var det tydeligt, at de to spanske aviser og det spanske mediesystem stadig bar præg af politiske holdninger (Bonafont & Baumgartner, 2013, s. 84-85). I figur 9 ses det, at 29% af de spanske artikler i vores sampling har haft holdningen 'for abort', og 14% har været 'imod abort'. Ud fra vores viden fra Bonafont & Baumgartners (2013) studie, samt Hallin og Mancinis mediesystemsmodel, havde vi forventet en mediedækning, som i højere grad bar præg af politiske holdninger, og som havde politiske interesser. Men da 46% af alle de spanske artikler har haft en 'neutral' holdning til abort, tyder det på, at hvad angår abortdebatten, så har journalisterne foretaget en mere objektiv formidling, hvor flere synspunkter er skildret.

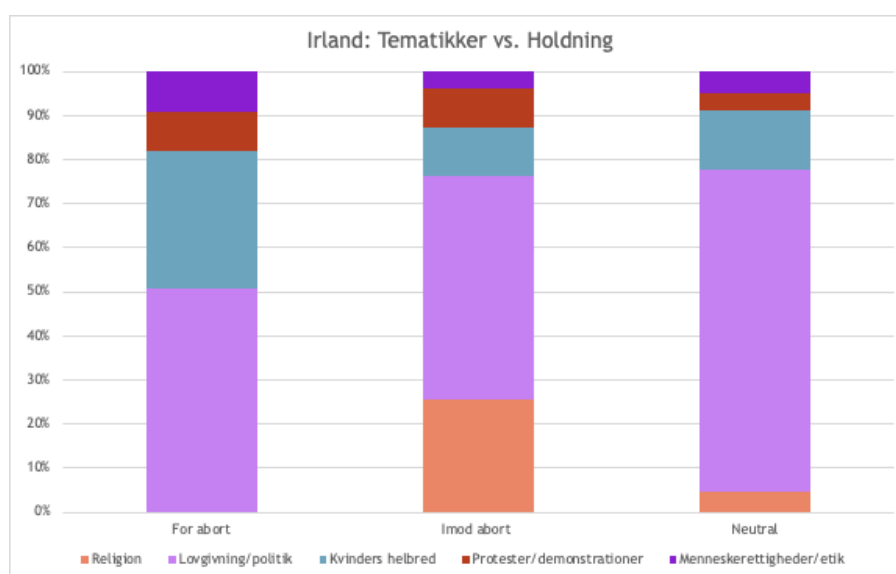
Hvis vi ser nærmere på holdningen til abort i de polske medier (figur 9), er den største andel af artiklerne skildret med holdningen 'for abort' (42%). Efterfulgt af 37% 'neutral' og 20% 'imod abort'. I det polske mediesystem er kvalitetsaviserne domineret af en partisk journalistisk stil, som ligner den i Sydeuropa. Vores resultater viser også, at størstedelen af artiklerne udtrykker en holdning, som enten er for eller imod abort, hvorfor vi også kan anspore træk fra den Polariserede Pluralistiske model. Derudover er

de polske medier præget af den ustabilitet, der er til stede i det politiske landskab i Polen (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 36). Dette kan være også med til at forklare, hvorfor det ikke kun er én holdning til abort, der dominerer i artiklerne.

Hvad angår politisk parallelisme i Polens mediesystem, kan dette være svært at anspore i vores data, da vi beskæftiger os med privatejede medier. I Polen er det nemlig de offentlige medier, som især er domineret og kontrolleret af politikerne, og derfor er det også dér, man ser et højt niveau af politisk parallelisme. Niveauet i privatejede uafhængige medier er lavere, og der er ikke en formel forbindelse til de politiske partier. Udenlandske medier, som fx tabloidavisene (heriblandt Fakt), forsøger at være neutrale (Dobek-Ostrowska, 2011, s. 37-38). Vores valg af medier kan derfor være med til at forklare vores resultater. Gazeta Wyborcza er en privatejet polsk avis, som anses som værende socialliberal, og Fakt Polska er en udenlandskejet privat tabloidavis, hvilket kan forklare, at det er holdningen 'for abort' og 'neutral', som dominerer vores resultater.

### 5.1.6 Dominerende holdninger i tematikkerne

I nedenstående diagram ses hvilke holdninger, der præger tematikkerne i Irland. I artikler med en neutral skildring er tematikken 'lovgivning/politik'. En del af forklaringen kan begrundes med elementer i det irske (Liberale) mediesystem, hvor mediernes funktion bl.a. er at agere upartiske informationsudbydere af nyhedshistorier (Hallin & Mancini, 2005, s. 231).



Figur 12

Diagrammet viser desuden, at artikler med temaet 'kvinders helbred' oftest optræder i artikler, hvor holdningen er 'for abort'. I litteraturreviewet præsenterede vi et studie af Kate Hunt (2020), der ligeledes undersøgte mediedækningen af abortdebatten i irske medier - herunder Irish Times og Irish Independent. Hendes resultater viste bl.a., at i artikler med et pro-life perspektiv (svarende til vores kategori 'imod abort') er et af temaerne 'fosterets ret til liv' og 'abort i forbindelse med religiøs moral'. I artikler med et pro-choice fokus (svarende til vores 'for abort') er det 'kvinders rettigheder' og 'menneskerettigheder', der er mest fremtrædende. Disse resultater stemmer overens med vores resultater, som viser at 25% af alle de irske artikler med holdningen 'imod abort' hører under tematikken 'religion', og 31% af de med holdningen 'for abort' har tematikken 'kvinders helbred'. For at undersøge om disse observationer også kan bevises statistisk, har vi foretaget en chi i anden-tests. Det viser sig, at der er en statistisk signifikant sammenhæng, mellem tematikken 'kvinders helbred' og holdningen 'for abort', da p-værdien er mindre end 0,05.

Et eksempel på tematikken 'religion' og holdningen 'imod abort' ses i denne artikel fra Irish Times (2018), hvor flere biskopper mener, at de katolikker, der har stemt ja til at afskaffe landets abortforbud skal gå til bekendelse:

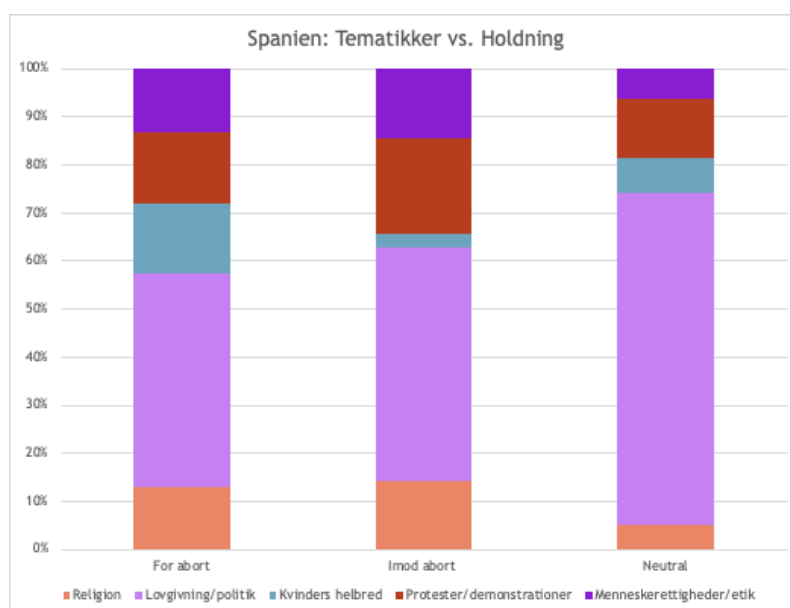
. . . Catholic Yes voters needed to attend Confession, and he criticised the national media for lack of balance during the referendum campaign. . . . Bishop Cullinan said: "Let's face it, euthanasia has now been accepted in this sense that we have accepted - the majority of the Irish people - that some life is not worthy of life (Bilag 3).

I en artikel bragt i Irish Times i 2013 findes et eksempel på tematikken 'kvinders helbred' med holdningen 'for abort': "The death of a woman in London hours after she had had an abortion was the consequence of the Irish health system "turning its back on women who need care"" (Bilag 3).

I nedenstående figur ses det, hvilke tematikker der optræder hyppigst i artikler i Spanien med holdningerne 'for'- og 'imod' abort og 'neutral'. Som det også ses i Irland, er 'lovgivning/politik' den mest fremtrædende tematik uanset holdning. Abortdebatten er et politisk emne, som der i 2009 og 2014 lovgives om i Spanien og i 2020 i Polen. Hvilket



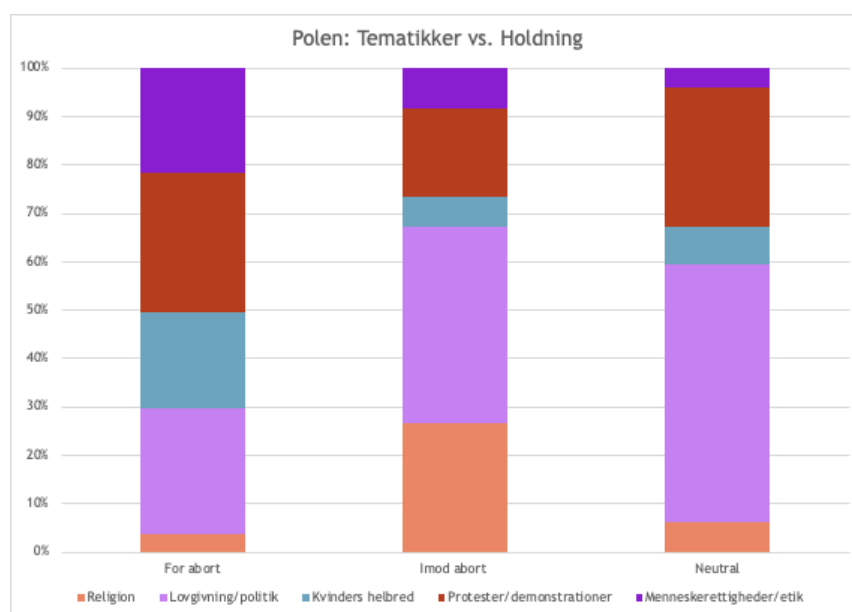
kan forklare, hvorfor det er den mest anvendte tematik uanset, om holdningen til abort er for, imod eller neutral.



Figur 13

Efter det konservative regeringsforslag i 2014 om at gøre Spaniens abortlov mere restriktiv, genererede det kæmpe demonstrationer mod regeringen. Dette satte gang i en ny feministisk bølge i Spanien, hvor der blev kæmpet for kvinders rettigheder. Dette betød også at kvinder blev væsentlig mere repræsenteret i de spanske medier (Pineda, Bellido-Pérez & Sánchez-Gutiérrez, 2020, s. 12). Det øgede fokus på kvinders rettigheder i 10'erne kan være med til at forklare, hvorfor andelen af tematikken 'kvinders helbred' er størst i artikler med holdningen 'for abort'. Det bemærkelsesværdige i figur 13 er, at i artikler med holdningen 'for abort' er der en del artikler, der anvender 'religion' som emne, hvilket er helt modsat Irland og Polen, som hovedsageligt berører religion i forbindelse med abortmodstand. I nedenstående citat ses det, hvordan en artikel fra El País i 2014 har handlet om religion, men dog haft holdningen 'for abort'.

The Popular Party governs for all and when I say "all" I do not mean Catholics, Jews, Muslims or atheists ... By "all" we understand the citizen as a political individual. God and religious matters are private things to each one. Any attempt to legislate on the personal conscience of each citizen is nothing other than fundamentalism (Bilag 4).



Figur 14

I figur 14 ses resultaterne i de polske medier, som adskiller sig fra de to resterende lande. I Polen er andelen af artikler med holdningen 'for abort', og som omhandler lovgivning og politik, væsentlig lavere. Dette kan skyldes at de to lovforslag i nedslagsperioderne også vedrører stramninger af abortlovgivningen. Tematikken 'religion' optræder hyppigst i forbindelse med artikler, der har holdningen imod abort. Et eksempel med denne sammensætning ses i følgende citat, hvor en polsk ærkebiskop udtrykker sin begejstring om den nye lovændring: "Med stor påskønnelse har jeg modtaget dagens afgørelse fra forfatningsdomstolen. Hver persons liv er repræsenteret for Gud og har den samme værdi og bør beskyttes lige så meget af staten" (Bilag 5). Da den katolske kirke i Polen er åbenlyst imod abort, og har støttet de politiske initiativer, samt presset på for at stramme abortlovgivningen, er det ikke et overraskende resultat, at religion optræder i artiklerne med holdningen 'imod'.

Analysen af de dominerende holdninger i abortdebatten viser, at medierne i Irland og Spanien hovedsageligt dækker abortdebatten neutralt. De inddrager altså både holdninger der er pro-choice og pro-life. Dette er udtryk for en nuanceret dækning, som er idealet i det Liberale mediesystem. Hallin og Mancini (2005) hævder, at medierne i nyere tid er gennemgået en modernisering og dermed har gjort sig mere fri af politik, stat og religion. Derfor er der sket en konvergens mod det Liberale system, da det er her man finder de mest uafhængige medier (Willig, 2021, s. 420). Spanien placeres typisk tættest på den Polariserede Pluralistiske model, men i dækningen af abortdebatten, kan der

antydes træk fra den Liberale model. I Polen viser mediedækningen sig at være overvejende 'for abort', hvilket betyder, at medierne ikke bare afspejler regeringens holdning, men derimod skildrer sagen fra modsatte lejr. Resultaterne er et udtryk for et splittet Polen, hvor omkring halvdelen af Polens befolkning faktisk er imod den nye abortlov (DR, 2020). Mediedækningen i Polen dækker dermed i højere grad denne side af sagen, hvilket også kan skyldes, at de to valgte medier er privatejede uafhængige medier, som ikke tilhører en bestemt politisk overbevisning og derfor må skrive som de vil uden indblanding fra regeringen.

Abort er et værdipluralistisk spørgsmål, hvori det er svært, hvis ikke umuligt at nå til enighed, om det er kvindens eller fosteret rettigheder, der er vigtigst. Abort er et emne, der adskiller sig fra andre politiske emner. Det er et individorienteret spørgsmål, der rammer lige ned i et krydsfelt, der involverer personlig moral, etiske spørgsmål, kvinders rettigheder og helbred, traditionelle kønsroller og religion. De mange forskellige holdninger, der inddrages i abortdebatten på tværs af landene er dermed et udtryk for, at spørgsmålet om fri abort virkelig er noget, der kan splitte en befolkning – ja faktisk hele verden.

## 5.2 Kilder og køn i abortdebatten

Nedenstående analysedel vil berøre journalisternes valg af kilder i artiklerne. Målingerne vil illustrere kønsfordelingen samt kildernes holdning til abortdebatten. Det er relevant at kigge på, hvilke kilder der anvendes i artiklerne, da disse er med til at illustrere holdningen til abortdebatten, samt hvilke valg journalisterne har truffet i deres til- og fravalg af kilder. Nete Nørgaard Kristensen (2004) pointerer i værket *"Journalister og kilder: Slinger i valsen?"*, at der er opstillet en række begreber og standarder for journalister og deres samspil med kilder (Kristensen, 2004, s. 49). Det handler bl.a. om medierne som den fjerde statsmagt eller kontrolinstans og om journalistisk objektivitet, kildekritik og autonomi (Kristensen, 2004, s. 49). Kilder spiller en væsentlig rolle i forhold til det der formidles samt hvilken dagsorden, medierne sætter (Kristensen, 2004, s. 49-50). Kilder er journalisters informationsleverandør og dem, der skal nuancere sagens fremstilling (Kristensen, 2004, s. 129). Her er det både interessant at kigge på i hvor høj grad, journalisterne anvender kilder, hvilke typer af kilder der anvendes samt

hvilke holdninger, de har. Nedenstående frekvenstabel viser, hvor mange kilder hvert land anvender i mediedækningen af abort samt tal over den andel af observationer, den enkelte kildetype udgør.

| Kildetyper (a) | Hyppighed ( ) | Frekvens | Hyppighed | Frekvens | Hyppighed | Frekvens |
|----------------|---------------|----------|-----------|----------|-----------|----------|
| Politiker      | 100           | 56%      | 94        | 66%      | 62        | 39%      |
| Embedsværk     | 2             | 1%       | 5         | 3%       | 6         | 4%       |
| Ekspert        | 15            | 8%       | 7         | 5%       | 23        | 14%      |
| Lægfolk        | 41            | 23%      | 20        | 14%      | 44        | 27%      |
| Kirke/præst    | 19            | 11%      | 12        | 8%       | 21        | 13%      |
| Medie          | 3             | 2%       | 5         | 3%       | 5         | 3%       |
| I alt          | 180           | 100%     | 143       | 100,0%   | 161       | 100%     |

*Figur 15: Kildetyper (alle) i Irland, Spanien og Polen*

I frekvenstabellen fremgår det, at journalisterne i Irland inddrager flest kilder i deres artikler med inddragelse af 180 kilder, hvilket i gennemsnit svarer til 1,07 kilde pr. artikel. I Polen og Spanien anvendes 161 og 143 kilder, hvilket i gennemsnit svarer til 1 kilde pr. artikel og 1,04 kilde pr. artikel. Denne kildeinddragelse tegner et billede af, at medierne fungerer som den offentlighed, hvor meningsudveksling finder sted. Fælles for alle tre lande er, at der er en overvægt af politikere som kildetype, hvilket indikerer, at emnet abort sættes i relation til politik, og at abort dermed gøres til et politisk spørgsmål. Den næstmest anvendte kildetype i alle tre lande er lægfolk. Politikere og lægfolk udgør tilsammen 78% af kildetyperne i Irland, 78% i Spanien og 66% i Polen. Medierne inddrager altså både befolkningen og politikere, når det vedrører abortdebatten. Dette kan indikere, at det er en debat, der vedrører begge parter i mediebilledet, og at politikere og lægfolk spiller en væsentlig rolle ift. formidlingen af abortdebatten i medierne. Det er dermed overvejende politikere og lægfolk, der bruges til at nuancere fremstillingen af abortdebatten i Irland, Spanien og Polen.

I Spanien er fordelingen af kildetyper ikke særlig stor. Politikere udgør 66% af artiklerne. Dette afspejler den Polariserede Pluralistiske model, hvor der er høj politisk parallelisme og stor statslig indblanding i medierne (Hallin & Mancini, 2005, s. 219). I Spanien har medierne gennem tiden netop været noget, der repræsenterede bestemte politiske partier og interesser (Hallin & Mancini, 2005, s. 222). Ovenstående kildetyper vil blive uddybet yderligere senere i analysen.

Når journalister udvælger kilder til artiklerne, er de med til at producere eller vedligeholde et bestemt kønsbillede i mediedækningen af abortdebatten. Kigger vi på

nedenstående tabel, der illustrerer antallet af kildetyper opdelt i køn fordelt på landene, anvendes 369 mandlige kilder i artiklerne i alle tre lande, hvor dette er tilfældet med 264 kvindelige kilder. Der er dermed en overvægt af mænd, som inddrages i abortdebatten i Irland, Spanien og Polen.

|         | Pol. M | Pol. K | Emb. M | Emb. K | Eksp. M | Eksp. K | Læg. M | Læg. K | Kirke m | Kirke k |
|---------|--------|--------|--------|--------|---------|---------|--------|--------|---------|---------|
| Irland  | 92     | 68     | 1      | 1      | 10      | 7       | 28     | 36     | 19      | 0       |
| Spanien | 90     | 45     | 4      | 1      | 2       | 6       | 9      | 15     | 12      | 0       |
| Polen   | 48     | 29     | 4      | 3      | 10      | 17      | 19     | 36     | 21      | 0       |
| Samlet  | 230    | 142    | 9      | 5      | 22      | 30      | 56     | 87     | 52      | 0       |

Figur 16: Kildetyper opdelt i køn i Irland, Spanien og Polen

Tallene demonstrerer, at der er en tydelig overvægt af mandlige kilder indenfor politik og kirken. Når kvinder er højere repræsenteret end mænd, er det oftest som lægfolk eller eksperter. Det tegner et billede af at dem, der er personligt og fysisk påvirket af abortlovgivningen, altså kvinderne, får en stemme i mediedækningen af abortdebatten som lægfolk, og når det handler om politik og lovændringer, er det i høj grad de mandlige politikere, der inddrages. Eftersom abort er blevet et politisk spørgsmål, kan det siges, at det i højere grad er mandlige politikere, der bestemmer og sætter reglerne for abortdebatten i medierne. Journalisternes valg af kilder påvirker befolkningens opfattelse af abortdebatten, og de valgte kilder er derfor med til at nuancere denne debat i mediebildet.

Som beskrevet tidligere inddrages omtrent 100 flere mandlige kilder end kvindelige kilder i mediernes dækning af abortdebatten. Nedenstående tabel (figur 17) anskueliggør fordelingen af mandlige og kvindelige kildetyper i procent, hvilket demonstrerer, at fordelingen er relativt ens og ligeligt fordelt i Irland og Polen, mens den ulige fordeling er størst i Spanien. Dette kan forklares ved, at Spanien lægger sig op ad den Polariserede Pluralistiske model, der er kendetegnet ved, at mænd i højere grad interesserer sig for samt læser aviser, end kvinder gør. Ligeledes har dette mediesystem en elitepræget presse. Det kan derfor insinuere, hvorfor mænd inddrages mere i artiklerne end kvinder gør.

|                   | Irland | Spanien | Polen |
|-------------------|--------|---------|-------|
| Mandlige kilder   | 57%    | 64%     | 55%   |
| Kvindelige kilder | 43%    | 36%     | 45%   |

Figur 17: Fordeling af mandlige og kvindelige kildetyper i procent

Ser man på nedenstående frekvenstabel (figur 18), illustreres fordelingen af køn samt fordelingen af kildetyper i de irske artikler. Tabellen viser, at irske medier anvender 147 mænd og 112 kvinder som kilder i de 167 irske artikler. Det svarer til, at mandlige kilder optræder i 88% af alle irske artikler, hvor kvindelige kilder kun optræder i 67% af artiklerne. I et amerikansk studie af Armstrong & Boyle (2011) refereres der til tidligere studier, som konkluderer, at størstedelen af aktørerne i abortdebatten er kvindelige aktører (Armstrong & Boyle, 2011, s. 157), hvilket ikke kan relateres til vores data. Studiet undersøger dog mediedækningen af kvindelige abortaktivister, hvilket kan begrunde forskellen i resultaterne. Figur 19 viser, at 112 mandlige kilder og 62 kvindelige kilder inddrages i de spanske medier. Det svarer til, at mandlige kilder optræder i 63% af alle spanske aviser, hvor kvindelige kilder optræder i 31% af artiklerne. I figur 20 illustrerer frekvenstabellen, at 97 mandlige kilder og 80 kvindelige kilder inddrages i medierne, hvilket svarer til, at mandlige kilder optræder i 62% af alle polske aviser, og kvindelige kilder optræder i 52%. Ovenstående resultater indikerer, at kvinder oftere optræder, hvor mænd allerede er repræsenteret. Disse resultater er et udtryk for, at kvinden devalueres. Ortner (1974) beskriver denne devaluering, som en konsekvens af en eksplicit kulturel ideologi, som placerer kvinden og kvindens roller lavere (Ortner, 1974, s. 70). I Sydeuropa (heriblandt Spanien), var aviserne førhen for eliten (typisk mænd). Derudover har det altid været mænd, der primært har læst aviser, hvilket leder tilbage til historien om forskel på køn, hvad angår det at kunne læse og kvinders ekskluderingen i politik (Hallin & Mancini, 2005, s. 221). Denne kultur omkring medierne i Spanien er med til at tydeliggøre mænd og kvinder som modsætningspar idet de placeres kulturelt forskelligt. Når kvinderne ekskluderes fra at læse avis og blande sig i politik, opfattes de dermed ringere i forhold til mænd. Da kvinder i Spanien kulturelt set ikke har tradition for at blive inddraget i politik og nyheder, bliver de også inddraget i spanske medier færre gange i abortdebatten end mænd.

| Kildetyper  | Hyppighed (m) | Frekvens (m) | Hyppighed (k) | Frekvens (k) |
|-------------|---------------|--------------|---------------|--------------|
| Politiker   | 92            | 63%          | 68            | 61%          |
| Embedsværk  | 1             | 1%           | 1             | 1%           |
| Ekspert     | 10            | 7%           | 7             | 6%           |
| Lægfolk     | 28            | 19%          | 36            | 32%          |
| Kirke/præst | 19            | 13%          | 0             | 0%           |
| I alt       | 147           | 100,0%       | 112           | 100%         |

Figur 18: Fordeling af mandlige og kvindelige kilder i Irland

| Kildetyper  | Hyppighed (m) | Frekvens (m) | Hyppighed (k) | Frekvens (k) |
|-------------|---------------|--------------|---------------|--------------|
| Politiker   | 90            | 80%          | 45            | 73%          |
| Embedsværk  | 4             | 4%           | 1             | 2%           |
| Ekspert     | 2             | 2%           | 6             | 10%          |
| Lægfolk     | 9             | 8%           | 15            | 24%          |
| Kirke/præst | 12            | 11%          | 0             | 0%           |
| I alt       | 112           | 100,0%       | 62            | 100,0%       |

Figur 19: Fordeling af mandlige og kvindelige kilder i Spanien

| Kildetyper  | Hyppighed (m) | Frekvens (m) | Hyppighed (k) | Frekvens (k) |
|-------------|---------------|--------------|---------------|--------------|
| Politiker   | 48            | 49%          | 29            | 36%          |
| Embedsværk  | 4             | 4%           | 3             | 4%           |
| Ekspert     | 10            | 10%          | 17            | 21%          |
| Lægfolk     | 19            | 20%          | 36            | 45%          |
| Kirke/præst | 21            | 22%          | 0             | 0%           |
| I alt       | 97            | 100,0%       | 80            | 100,0%       |

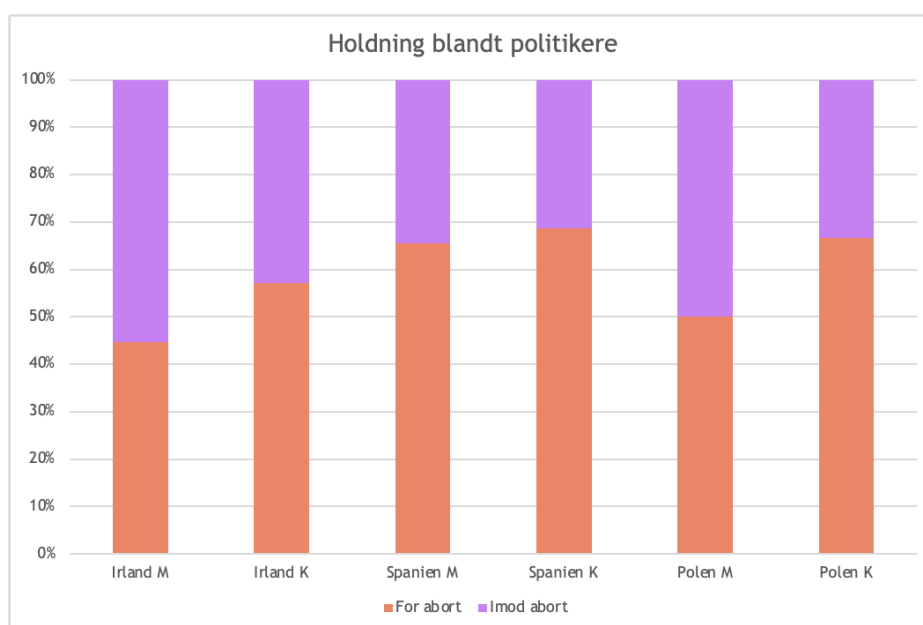
Figur 20: Fordeling af mandlige og kvindelige kilder i Polen

### 5.2.1 Abortdebatten som politisk kampplads

Ovenstående frekvenstabeller (figur 18, 19 og 20) illustrerer, at størstedelen af kildetyper blandt begge køn er 'politikere' efterfulgt af 'lægfolk' og 'kirke/præst'. Kigger man på figur 18, illustrerer frekvenstabellen, at selvom der er flere mandlige end kvindelige politikere i irske medier, er der repræsenteret omtrent lige så mange politikere, når kvindelige kilder inddrages, som når mandlige politikere inddrages. Alle tre frekvenstabeller illustrerer at politikere generelt får mest tale i debatten. Kristensen (2021) berører spørgsmålet om hvilke kilder, der har magt til at komme til orde i nyhedsmedierne (Kristensen, 2021, s. 237). Hun pointerer, at bestemte samfundsgrupper har strategiske fordele ift. at få en stemme i nyhedsdækningen. Disse fordele kan forklares ud fra journalistiske og organisatoriske rutiner, men også med sociokulturelle og strukturelle uligheder (Kristensen, 2021, s. 238). Her inddrager hun blandt andre Stuart Hall (1978), der argumenterer for, at det er elitekilder, der først og fremmest definerer virkeligheden - også kaldet *primary definers*. Dette skyldes, at nyhedsmedierne prioriterer kilder tæt på den politiske-, kulturelle- eller økonomiske magt, da de er lettest at komme i kontakt med og opfattes som troværdige og autoritative. Det er altså dem, der allerede besidder magtpositioner og repræsenterer magtstrukturer

i samfundet, der opfattes som elitekilder og dermed bliver prioriteret som *primary definers* (Kristensen, 2021, s. 238). Dette kan være med til at forklare, hvorfor politikere som kildetyper er så højt repræsenteret i mediedækningen af abortdebatten. Endnu engang er det et bevis på, at spørgsmålet om retten til abort gøres til et politisk spørgsmål. Ved at bruge politikere som elitekilder gøres journalisterne, og resten af befolkningen, til *secondary definers* (Kristensen, 2021, s. 238), der dermed forholder sig til den version eller tematisering, politikerne har skabt om debatten. Ifølge Ortner (1974) betragtes kvinder underlegent i samfundet. Kvinder sættes i relation med naturen, hvor mænd i højere grad identificeres med kultur. Dette kan være en forklaring på, hvorfor der inddrages flere mandlige- end kvindelige elitekilder i mediedækningen.

Det er interessant at se nærmere på, hvordan journalister vælger at skildre abortdebatten gennem deres valg af kildetyper. I kodningsskemaet har vi kodet artiklens holdning ud fra hvilke kilder, der optræder i artiklen samt deres holdning til abortdebatten. Derfor betyder holdningen 'neutral' ikke, at kildetyper er neutral. Det betyder blot, at kilder af forskellige holdninger har optrådt i samme artikel og dermed gjort artiklen neutral. I nedenstående tabeller har vi fjernet værdien neutral, da vi ikke ud fra dataene kan se, hvilke kilder i en 'neutral' artikel, der har haft den ene eller anden holdning. I det følgende kigger vi derfor kun på de artikler, der har indeholdt kilder med enten holdningen for eller imod abort. Nedenstående tabel illustrerer mandlige og kvindelige politikeres holdning i alle tre landes artikler:



Figur 21: Mandlige (M) og kvindelige (K) politikeres holdning



Politikere udgør den største kildeinddragelse i abortdebatten i alle tre lande. Figur 21 illustrerer at, det blandt kvindelige politikere i de irske artikler er holdningen en anelse mere for abort end imod abort. Vores resultater viser generelt, at artikler med kvinder som kilder er mere 'for' end 'imod', hvilket muligvis skyldes, at kvinder er involveret i debatten på en anden måde end mænd, da lovgivning om abort i praksis vedrører dem selv. I de irske medier er fordelingen af politikere med holdningen 'for' eller 'imod' abort nogenlunde ligeligt fordelt blandt kvinder og mænd. Dette kan bl.a. hænge sammen med de to irske aviser, som repræsenterer hver sin politiske holdning. I Spanien viser resultaterne, at politikere oftest bruges i artikler, hvor holdningen til abort er for. Generelt har holdningen til abort i de spanske artikler været mere 'for' end 'imod', hvorfor ovenstående resultater heller ikke er overraskende. I Polen har vi tidligere været inde på, at der er dobbelt så mange artikler, hvor holdningen er 'for' abort som 'imod'. I figur 21 står det klart, at de mandlige politikere, er lige så meget 'for' som de er 'imod'. Det viser altså en uenighed blandt de mandlige politikere, hvad angår abortspørgsmålet. Denne uenighed afspejler Polens splittede politiske landskab, hvor der efter valget i 2015, er sket en øget strukturel polarisering af politik, som også har fået konsekvenser for nyhedsmediedækningen (Dobek-Ostrowska, 2019, s. 213). Hvad angår de kvindelige kilder, er de noget mere 'for' end de er 'imod', hvilket har været med til at påvirke det samlede resultatet fra Polen om, at artiklerne er dobbelt så meget 'for' som 'imod' abort.

Som tidligere nævnt er politikere den kildetype, der hyppigst optræder i alle landenes medier. Det er derfor også politikerne, som er med til at skabe det som Butler (1990) kalder normative forskrifter og påbud. Når politikerne gentagende gange skriver eller udtaler sig om bestemte livsmål og værdisæt i forhold til retten til liv eller abort, eller regeringen laver sanktioner herom, vil det skabe en særlig præskriptiv forestilling vedrørende abortdebatten. Det er uagtet, om de er for eller imod abortlovgivningen – begge dele er med til at skabe normative forskrifter og påbud om abort.

I El Mundo i 2014 udtaler en kvindelig politiker sig om det nye lovforslag, den konservative regering har foreslået: "Spanish and European women are not going to allow anyone, ever again, to tell us when and how we should be mothers. Neither bishops, nor judges nor ministers. No one can do it better than us, so we decide." (Bilag 4). Da de kvindelige politikere i Spanien oftere indgår i artikler med holdningen 'for' abort end 'imod', er ovenstående et godt eksempel på, hvordan de er med til at skabe præskriptive

forestillinger om abort, og hvorfor spørgsmålet om abort er et privat anliggende, som vedrører kvinderne og ingen andre.

Som vi så i figur 20, optræder mandlige politikere hyppigere i de polske medier, end kvindelige politikere gør. Her ses et eksempel fra Gazeta Wyborcza i 2016, hvor den polske leder af PiS Jarosław Kaczyński udtaler sig vedrørende abort:

... de fleste medlemmer af PiS, hvis ikke alle, ville støtte et forbud mod abort  
... Et undfanget barn er en person i den prænatale udviklingsperiode, fra foreningen mellem hunnen og hannen af den reproduktive celle. Og den, der forårsager et undfanget barns død, er underlagt straffen for frihedsberøvelse i tre måneder til fem år. (Bilag 5).

Dette eksempel illustrerer tydeligt, hvordan en mandlig politiker, som er imod abort, gennem performativer, så som sanktioner og påbud, er med til at skabe en særlig præsriptiv forestilling om abortdebatten. Han kriminaliserer abort ved at fremlægge en lov, der skal straffe enhver, der forårsager et fosters død. Ved gentagelser af sådanne påbud og sanktioner er de mandlige politikere med til at konstruere kvinden, som et middel til reproduktion – en der blot opbevarer et barn, og som kan straffes, hvis hun får en abort. Udtalelser som denne har ifølge Butler (1990) den funktion at sikre heteronormativiteten ved at foreskrive en tokønnet arrangeret forskel (Stormhøj, 1999, s. 58).

Det er dog ikke kun mandlige politikere, som er imod abort, der får lov til at påvirke abortdebatten i Polen. Venstrefløjspolitikerens Krzysztof Śmiszek udtaler til Gazeta Wyborcza i 2020, at:

Polen er ved at blive en ensom ø omringet af europæiske lande, hvor abort er lovligt, og kvinder kan afslutte deres graviditet sikkert. . . Den polske stat er dækket af hykleri. Rige kvinder kan klare det. . . fattige polske kvinder, der har en svær livssituation, vil blive tvunget til at bruge den underjordiske. . . Vi vil fremsætte et lovforslag om afkriminalisering af hjælpetjenester ved abortprocedurer. (Bilag 5).

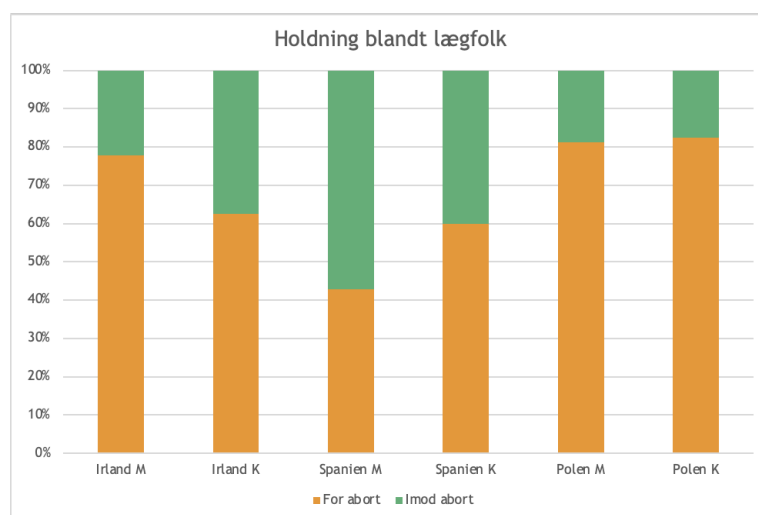
I dette eksempel går politikerens ind for abort, og kritiserer den nye lovændring, som har store konsekvenser for de polske kvinder - særligt de fattige og ringe stillede kvinder. Disse typer af udtalelser af polske mandlige politikere er også med til at konstruere køn i

abortdebatten. Men modsat det andet eksempel er det her for at tillægge kvinden rettigheder og ikke fratage hende dem. I dette eksempel vil politikerne, gennem lovgivning, afkriminalisere abort og i stedet give kvinder samme rettigheder, som i nabolandene, hvor kvinderne kan få en sikker abort.

### 5.2.2 Befolkningens stemme i abortdebatten

En anden dominerende kildetype i medierne i alle tre lande er 'lægfolk'. I figur 18 viser frekvenstabellen over irske kildetyper, at 32% af de kvindelige kilder er lægfolk, hvor dette er tilfældet med 19% af de mandlige kilder. I Spanien udgør 24% lægfolk blandt kvindelige kilder og 8% blandt de mandlige kilder (figur 19). I Polen er det blandt kvindelige kilder, at lægfolk har den største andel på 45%. Blandt de mandlige kilder udgør lægfolk 19,6% (figur 20). Forskellen mellem inddragelse af kildetypen 'politikere' og kildetypen 'lægfolk' kan begrundes ud fra de tidligere nævnte primary- og secondary definers, når politikere stadig er mest repræsenteret i medierne. Overvægten af kvindelige lægfolk i medierne kan skyldes, at de netop inddrages, da de er kvinder og dermed fungerer som førstehåndskilder indenfor området abortrettigheder. Det kan ligeledes begrunde, hvorfor det er denne kildetype, hvor kvinder er stærkt repræsenteret. Alle kvinder har en andel i abortdebatten, og de er derfor ikke nødsaget til at repræsentere et særlig erhverv.

Nedenstående tabel illustrerer, at størstedelen af irske artikler, hvor lægfolk inddrages, skildres som holdningen 'for abort'.



Figur 22: Mandlige (M) og kvindelige (K) lægfolks holdning

I det førnævnte amerikanske studie af Armstrong & Boyle (2011) pointerer de, at kvindelige kilder, der er for abort, ofte er professionelle og højtuddannede kvinder, mens de kvindelige kilder, der er imod abort, i højere grad er domineret af den katolske kirke og kvinder med lavere uddannelse (Armstrong & Boyle, 2011, s. 157). Ovenstående tabel bekræfter ikke denne påstand, hvorfor vi har forsøgt at undersøge det med kvalitative nedslag nedenfor. Flere artikler demonstrerer, at kvindelige lægfolk, der udtaler sig om abortdebatten i Irland, både er højtuddannede samt fortalere for abort. Det drejer sig bl.a. om talskvinder for organisationer som The National Women's Council of Ireland og Reproductive rights against Oppression, sexism and Austerity. Der er ligeledes artikler, der anvender kvindelige lægfolk, som er højtuddannede og som er fortalere for abortforbud. Dette vedrører bl.a. advokater, forfattere, universitetsstuderende og lærere (Bilag 3). Der er eksempler på, at flere af de kvindelige lægfolk, der går ind for abortforbud, er kendte som fortalere for katolske synspunkter (Bilag 3). Dog taler disse fund ikke ind i resultaterne fra tidligere studier i forhold til professionalismisme og holdning til abort. Det indikerer, at medierne hovedsageligt anvender kilder, der er højtuddannede, når det vedrører spørgsmålet om retten til fri abort – uanset om det er for eller imod abort, og om det er lægfolk eller eksperter.

Også i Polen bliver kildetypen 'lægfolk' inddraget i artikler, der skildrer abortdebatten 'for abort'. Dette sker i knap 80% af tilfældene (figur 22). Kigger man på fordelingen af køn, er der omtrent lige mange mandlige som kvindelige lægfolk, der er for abort. Ved kildetyperne 'politikere' og 'kirke/præst' er andelen af artikler imod abort noget højere end 20%, som er tilfældet ved 'lægfolk'. Disse resultater kan tyde på et splittet Polen. Som tidligere nævnt har en meningsmåling vist, at 59% af de adspurgte er uenige i stramningerne af abortloven i landet. Dette kommer til udtryk i ovenstående resultater, hvor holdningen til abort markant er splittet mellem kildetyperne.

I både 2016 og 2020, som er de år, samplingen er foretaget ud fra, har lovgivningen i Polen påvirket hele befolkningen – især kvinderne, som er hårdt ramt af abortloven. 45% af alle kvindelige kilder i polske medier optræder som lægfolk (figur 20). Det er mere end kvindelige politikere, hvilket adskiller sig fra Irland og Spanien. Kvindelige lægfolk i Polen udgør 23% i de polske artikler, hvilket er næstefter mandlige politikere, der fylder mest. Også en stor andel af lægfolk findes blandt mandlige kilder. I både 2016 og 2020 protesterede bevægelser for kvinders rettigheder i høj grad. Det indikerer, at

abortdebatten påvirker den helt almindelige borger, hvilket kan være begrundelse for, hvorfor så stor en andel af lægfolk optræder i polske artikler, da de er ude i felten og særligt ramt af landets lovgivning.

Ved en demonstration udtaler en kvinde: "Vi går ud på gaden, fordi vi er uenige om, at det er andre, der skal bestemme over vores kroppe og vores liv end os selv" (Bilag 5). En anden kvinde tilføjer: "Lad os vise dem, at vi er uenige i den barbariske lov, der gør os til gidsler for vores graviditeter" (Bilag 5). Disse udtalelser tegner et billede af, at det er andre end kvinderne selv, der bestemmer over deres rettigheder. En anden kvinde pointerer yderligere: "Læg ikke din krop, sundhed og liv på episkopatets alter!" (Bilag 5). Denne udtalelse indikerer, at beslutningen om retten til abort er påvirket af den katolske institution, hvilket stemmer overens med tidligere resultater i analysen. En anden udtalelse illustrerer, at abort er gjort til en synd og en ydelse, der er op til andre at beslutte: "Kvinder afbryder stadig graviditeten, men i en atmosfære af frygt og intimidering, der sætter dem i fare for deres sundhed og liv. Selv når de har ret til en lovlig abort, skal de gennemgå en række ydmygelser og de er altid i nogens nåde" (Bilag 5). Dette er et eksempel på, at noget som kun er kvinders ret, bliver gjort afhængigt af andres gavmildhed, hvormed kvinderne ikke selv får indflydelse. Kvinder skal leve i frygt samt gennemgå en række ydmygelser, selv i tilfælde, hvor abort er lovligt. Denne tilgang til abort er med til at konstruere kvinder som et køn, der er lavere placeret i samfundet – en der skal lade det være op til andre at vælge, om hun skal have udført en lovlig abort. Også mænd bakker op om demonstrationer mod den eksisterende abortlovgivning. Dette kommer til udtryk, når en mand udtaler: "Lad os vise solidaritet med kvinder - vores mødre, koner, døtre - fordi de skal have ret til at vælge. Vi vil ikke bo i et totalitært land" (Bilag 5). Her bliver Polen beskrevet som et land, hvor magten i samfundet er koncentreret til få, og det enkelte menneskes personlige frihed dermed opleves som stærkt begrænset. Ovenstående eksempler vedrørende den polske mediedækning indikerer, at den almindelige borger kommer til orde i mediedækningen af abortdebatten, og at den generelle holdning dertil er 'for abort'. Deres begrundelser bygger på, at kvinderne har mistet retten til abort, og at de dertil skal udsættes for ydmygelser og frygt fra et totalitært samfund. Det tegner et billede af, at abort i Polen er konstrueret som noget, der skal bestemmes over af andre end de involverede, og at magten over abort dermed placeres hos politikere og det katolske hierarki.

### 5.2.3 Den katolske kirkes indflydelse

Som tidligere beskrevet er kønsfordelingen af kildetyperne i procent nogenlunde ligeligt fordelt. Det er kun ved kildetypen 'kirke/præst', der er en markant adskillelse, da ingen kvinder er repræsenteret som denne kildetype. I Irland kan dette skyldes, at det kun er hver femte præst i Irland, der repræsenteres af en kvinde (The Irish Times, 2020). Kvindelige præster er dermed underrepræsenteret i det irske samfund, men ikke umulige at inddrage. Det samme gør sig gældende i Spanien, hvor kildetypen 'kirke/præst' udgør 11% af mandlige kilder og 0% af de kvindelige kilder. I Spanien er der ligeledes kvindelige præster (Magnet, 2020), hvilket ikke gør dem umulige at inddrage. I Polen er der en endnu større andel af præster. De udgør 22% af alle mandlige kilder i de polske medier. Disse resultater indikerer, at kvinder slet ikke inddrages, når det er den katolske institution, der er afsender i forbindelse med abort i artiklerne.

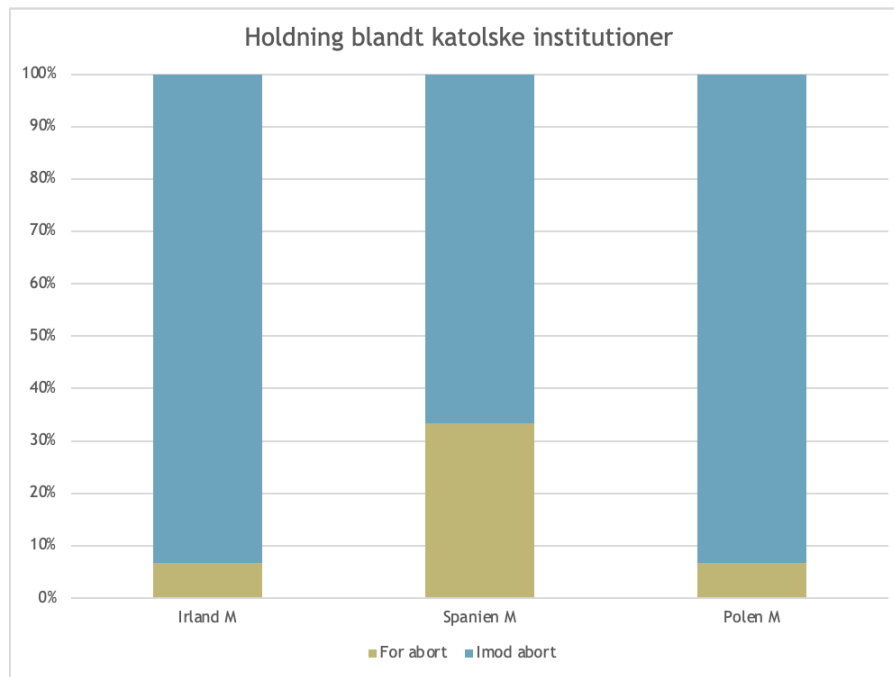
Da det kun er mandlige præster, der inddrages i debatten om abort, er det interessant at undersøge, hvordan disse udtaler og udtrykker sig i debatten samt hvilken holdning, de har til spørgsmålet om fri abort. Da de mandlige præster er repræsenteret med mellem 11% og 22% i artikler fra alle tre lande, formoder vi, at de må have en påvirkning på abortdebatten. Derudover er det interessant at kigge nærmere på denne kildetype, da det udelukkende er mænd, der udtaler sig om et spørgsmål, der omhandler kvinders ret til at bestemme over egen krop.

I Irland er der i dag fri adgang til abort. Religion fylder mindre i takt med, at landet er blevet mere liberalt gennem de sidste årtier. Vores data viser dog stadig, at præster og kirker er repræsenteret i 13% af mandlige kilders inddragelse i de irske artikler. Hvis denne kildetype placeres på alle irske artikler, dvs. hele den irske mediedækning af abortdebatten, fylder kildetypen 'kirke/præster' 11%. I disse artikler, er det udelukkende mænd, der er inddraget som kilder, og som det ses i nedenstående tabel (figur 23) er over 90% af tilfældene i forbindelse med holdningen 'imod abort'. Dette indikerer, at mandlige troende har en stemme i mediedækningen af abortdebatten i Irland, som markant bærer præg af at være abortmodstandere. Den katolske kirke i Irland har en særlig indstilling til spørgsmålet om retten til abort, hvilket kommer til udtryk i nedenstående eksempler.

I Irish Independent udtaler en irsk biskop i forbindelse med afstemningen i 2018: "Voting yes was a mortal sin" (Bilag 3), hvilket viser, at han sammenligner det at stemme ja til abortforslaget med de syv dødssynder. Her bliver spørgsmålet om fri abort gjort til noget

religiøst gennem en biskops udtalelse. En anden præst minder, i 2013 i en artikel fra Irish Independent, det irske folk om: "the inviolability of human life and the importance of conscience" (Bilag 3). Disse udtalelser taler i høj grad til borgerens skyldfølelse og samvittighed. Flere eksempler viser yderligere, at det katolske hierarki vil intensivere sin modstand mod regeringens abortlovgivning. De udtaler bl.a.: "There'll be other abortion battles and the liberals will win them all" (Bilag 3) og "The battle is not yet lost" (Bilag 3), hvilket kan opfattes som en trussel fra det religiøse hierarki mod samfundet. Kirken har altid haft en stor betydning for den irske nationalidentitet (Calkin & Kaminska, 2020). Den har haft stor betydning og indflydelse på den politiske beslutningsproces, men denne irsk-katolske identitet har ændret sig. Der er stadig høj grad af religiøsitet i Irland, men kirkens autoritet er faldet markant (Calkin & Kaminska, 2020). Dette kan begrunde, hvorfor præster og biskopper er nødsaget til at tale til folkets samvittighed, og samtidig give udtryk for deres fastholdelse om deres kamp for abortforbud i Irland for at bevare deres autoritet. Disse udtalelser kan ligeledes begrundes ud fra, at lovgivningen i samplingsperioden ikke er en lovgivning, der faldt til kirkens fordel.

Et andet eksempel på, hvordan præster kommer til orde i de irske artikler, er bl.a., når en biskop udtaler: "... hailed the courage of those TDs [medlemmer af det irske parlament] who refused to bend to the weaves of party political mantras" (Bilag 3). Deres kommunikation udadtil er rosende, men indikerer også, at der tales til samvittigheden blandt religiøse medlemmer. En irsk biskop påpeger yderligere, at han har: "huge admiration for those TDs who ... had voted and will vote with their conscience" (Bilag 3). I disse eksempler lægges der igen stor vægt på samvittigheden, som er noget, det religiøse hierarki i Irland ofte påpeger i forbindelse med abortdebatten. På den måde gør de spørgsmålet om abort til et samvittighedsspørgsmål. Derudover påpeger katolske talpersoner, at det ufødte barn er naturskabt, og fødslen af disse derfor skal ses som livets gang. Dette kommer til udtryk i følgende eksempel, hvor en præst udtrykker, hvordan de vil bede for ufødte børn midt i beslutningen om en lovændring: "speak the message of life, regardless of how a particular Government responds". Dette indikerer, hvordan ufødte børn, og dermed kvinders reproduktion, gøres til noget naturgivent. Flere studier, der er redegjort for i litteraturreiivet, har fundet diskurser, som definerer kvinder ved deres reproduktionsevne og biologiske drivkraft, hvilket stemmer overens med ovenstående eksempel.



*Figur 23: Mandlige (M) katolske institutioners holdning*

I Polen er det ligeledes tilfældet, at over 90% af kildetypen 'kirke/præst' er imod abort. Ud af alle mandlige kildetyper udgør 'kirke/præst' 22% og placeres denne kildetype på alle polske artikler, dvs. hele den polske mediedækning af abortdebatten, fylder kildetypen 'kirke/præster' 14%. Dette tal demonstrerer, at kirken og præster fylder forholdsvis meget i mediedækningen af abortdebatten. I Polen har abortdebatten altid været påvirket af kirken, der konsekvent har presset på for yderligere restriktioner og forpurret enhver liberalisering af abort (Calkin & Kaminska, 2020, s. 95). Dette kan forklare, hvorfor kirken får så stor indflydelse i mediedækningen af abortdebatten. Som tidligere beskrevet, udtrykker polske biskopper deres begejstring for den nye abortlovgivning. De sidestiller fosterets værdi og rettigheder med kvindens værdi og rettigheder. Dertil pointerer de i en udtalelse: "Det er svært at forestille sig en bedre besked. Gud velsigne jer" (Bilag 5). I en artikel i Gazeta Wyborcza reklameres der for et åndeligt lægemiddel til kvinder efter en abort. Her gør det katolske hierarki dét at få en abort til en sygdom. Der bruges ord som "post-abortion-syndrom" (Bilag 5) om lidelser, kvinder formodes at lide af efter en abort. Dette er et eksempel på, at religiøse hierarkier indirekte skræmmer kvinder, der ønsker en abort. De opstiller lidelser, der medfølger et sådan valg. Samtidigt reklamerer de for et åndeligt lægemiddel, som ifølge dem kan kurere kvindens lidelser med hjælp fra Gud.



I Polen har der siden 1990'erne været en ændring i den offentlige diskurs om abort i medierne. Denne ændring har været påvirket af kirken, som har erstattet ordene 'gravid kvinde' med 'mor' og 'foster' med 'ufødt' eller 'undfanget barn' (Calkin & Kaminska, 2020, s. 96). Et eksempel på dette ses i en udtalelse fra en polsk biskop: "Livet skal beskyttes fra undfangelse indtil naturlig død. Alle har ret til liv. Vi har læst om det i bibelen hvor det femte bud siger du skal ikke dræbe" (Bilag 5). Her erstatter biskoppen beskrivelsen 'foster' med 'det ufødte barn', der har ret til liv og derfor ikke må dræbes. I en anden artikel udtaler en biskop, at: "Hver persons liv er repræsenteret for Gud" (Bilag 5) og en præst pointerer yderligere: "Kirken har altid haft særlig kærlighed til de svage og forsvarsløse og for at beskytte ethvert menneskeliv fra undfangelse til naturlig død, så der er ikke plads til kompromisser" (Bilag 5). Disse udtalelser er eksempler på, hvordan kirken humaniserer fosteret til en person gennem deres sprog. Den katolske kirke i Polen har ligeledes opfattelsen af kvinder som: "a mother (real or potential) whose body should serve the national aims of procreation" (Calkin & Kaminska, 2020, s. 93). Denne opfattelse hænger sammen med, at der gennem tiden har været en tendens til at konstruere kvinder som noget, der er tættere forbundet med naturen pga. deres kroppe og deres reproduktionsevne, end mænd er. Den katolske kirkes udtalelser i de ovenstående eksempler om alles ret til liv og forventninger til, hvordan kvinder skal agere i samfundet, taler ind i både Butlers udlægning af køn som en social konstruktion og Ortners forklaring på kvinders placering i kulturen og naturen. Præsterne skaber dermed en normalitet, som presser individer ind i bestemte kønsroller.

Kigger vi på de spanske medier, der inddrager kildetypen 'kirke/præst' fylder de 11% af alle mandlige kilder, der anvendes i de spanske medier, hvilket svarer til 8% fordelt på alle kilder i alle de spanske medier. Selvom det er den kildetype, der fylder næstmest blandt mandlige kilder, er det en mindre andel end i Irland og Polen. Dette kan skyldes, at den spanske befolkning er mindre troende i dag (Statista, 2021), og kirken derfor får mindre autoritet i landet. Ved denne kildetype er her ligesom i Irland og Polen overvægt af holdningen 'imod abort', men Spanien adskiller sig alligevel fra de to andre lande ved at have over 30%, der skildrer debatten som 'for abort' (figur 23). Et eksempel på dette belyser, at det ikke er kirkens holdning, der er for abort. Det er journalisten, i dette tilfælde en politiker i en klumme, der har inddraget en udtalelse fra en præst. Præsten opfattes stadig som kilde i artiklen, men journalisten bruger præstens udtalelse på en sådan måde, at klummens budskab er for abort. Journalisten udtrykker, at blandt andre

kirken har opfundet et begreb, der betegner aktuelle sociale lidelser med "den farlige kønsideologi", som gennemsyrrer gældende love. Ifølge kirken er den traditionelle familie kilden til lykke, og uden den findes kun ensomhed og sociale konflikter. Med denne symbolske konstruktion skaber kirken en identifikation mellem det at være kvinde og være mor: "Motherhood thus becomes the woman's full fulfillment, her only true vital objective" (Bilag 4). Til dette konstaterer politikerne: "On this matter - which in reality denies equality and the right for women to choose their own life ..." (Bilag 4), hvortil hun blamerer pro-life demonstranter: "... an exalting mystique is built that put smiles on the lips of the protesters, happy to have found in the words "life-woman-motherhood" (Bilag 4). Dette eksempel illustrerer, hvorfor en større andel af artikler, hvor katolske medlemmer inddrages, samtidig skildrer abortdebatten som 'for abort'. Eksemplet er, ligesom mange andre eksempler med den katolske institution, ligeledes et udtryk for, at de ser kvinder som et middel til at reproducere befolkningen, og samtidig konstruerer de et modsætningspar i og med, at kvinden har én særlig rolle. Dermed gøres kvinder til noget, der kan bestemmes over, og kvinderne bliver gjort til syndebukke i abortdebatten.

Størstedelen af de spanske artikler med inddragelse af kirken bliver skildret som 'imod abort'. Ligesom i Irland og Polen humaniserer kirken i Spanien også fosteret. Ved en biskopkonference i Madrid lyder overskriften: "In defense of the weakest", in which it points out the "sacred value of the human life from conception to its natural end" (Bilag 4). Ved samme konference udtrykker en biskop følgende: "... to remember the sacred value of human life" (Bilag 4). Et andet eksempel ses i El Mundo, hvor en biskop udtaler: "we hope that the Spanish legislation, which has been denounced by the Episcopal Conference several times as seriously unjust, be reformed for a better protection of the right to life and at the same time to motherhood and women's rights" (Bilag 4). Disse udtalelser illustrerer, at fostre skal kunne kræve samme rettigheder som alle andre i samfundet. Ligeledes tydeliggør sidstnævnte udtalelse, at biskoppen bruger betegnelsen 'motherhood' om en gravid kvinde. Når kvinder bliver beskrevet som 'mother' eller bliver sat i forbindelse med 'motherhood' skaber præster og biskopper en konstruktion af kønnet. Butler pointerer, at det biologiske køn bliver diskursivt bestemt, når et spædbarn bliver humaniseret ved fødslen som enten pige eller dreng (Butler, 2010, s. 191). Ifølge Butler findes der ingen kønsidentitet bag et udtryk for køn. Identiteten bliver dermed konstitueret performativt gennem de udtryk, som er resultater heraf (Butler, 2010, s. 71).

Dette kan sættes i relation til præster og biskoppers udlægning af det kvindelige køn. Der bliver på den måde skabt en præskriptiv forestilling om abortdebatten.

Resultaterne ovenfor omhandlende kildetyper 'kirke/præst' i alle tre lande viser, at denne kildetype får en stemme i debatten om kvinders rettigheder. For at underbygge ovenstående resultater om, at præster oftere anvendes i artikler 'imod abort' end andre mandlige kildetyper gør, har vi bevist, at der er en statistisk signifikant sammenhæng mellem disse i både de irske og polske medier. I begge tilfælde er p-værdien lavere end 0,05%, hvilket betyder, at vi kan antage, at der er en sammenhæng mellem mandlige kildetyper og holdningen til abort i Irland og Polen.

Et andet område, hvor landene adskiller sig fra hinanden, hvad angår kildetyper 'kirke/præst' er i kildetypens ordvalg og dermed fremstilling af abortdebatten. I Irland taler den katolske institution til befolkningens samvittighed og forsøger at plante skyldfølelse i ethvert individ. Samtidig truer de befolkningen med at vende stærkt tilbage, hvilket kan begrundes med, at kirken har tabt slaget ved folkeafstemningen i 2018. Den katolske institution sætter hele befolkningen i fokus for abortdebatten. I Spanien handler det i langt højere grad om den traditionelle familie, når abortforbuddet skal forsvares. De fremstiller kvinder som noget, der er sat i verden for at reproducere og fremstiller dermed kvinder som syndebukke i forhold til abort. Her sættes kvinder i fokus for abortdebatten. I Polen udtaler de sig ikke om reproduktion eller forsøger at true befolkningen. De sætter abort i forbindelse med tro. De fokuserer på Guds velsignelse og sætter fosteret i fokus for abortdebatten. Fælles for alle tre lande er, at den katolske institution har det samme udgangspunkt – troen og opfattelsen af fosterets betydning i samfundet. Alle tre lande humaniserer fosteret og tillægger det lige rettigheder med resten af befolkningen. Der hvor de henvender sig forskelligt peger på, at abort er et kontroversielt spørgsmål. Den katolske institution tilrettelægger sin kommunikation efter landets historie og kultur. I Spanien lægger den katolske institution vægt på kvinders reproduktionsevne samt de traditionelle familiestrukturer, hvilket det ikke er tilfældet i Irland. Irland har bevæget sig væk fra de traditionelle kønsroller. Kønsrelationer og familiestrukturer har ændret sig i takt med at flere kvinder har indtaget arbejdsmarkedet og påbegyndt videregående uddannelser (Calkin & Kaminska, 2020). I Irland udstiller den katolske institution ej heller kvinden som synderen, men omtaler i højere grad hele befolkningen. Dette fokus kan tyde på, at den store begivenhed

om Savitas død i Irland har haft stor omtale og medlidenhed blandt befolkningen, hvorfor kirken ikke udstiller 'kvinden' i samfundet. Polen er kendt som katolicismens højborg i Europa, hvor flest indbyggere definerer sig som katolikker. Det kan derfor undres, hvorfor de er nødsaget til tale om selve troen på Gud, når de udtaler sig i abortdebatten. Det kan skyldes at opbakningen til den katolske kirkes autoritet er faldende. Flere og flere polakker opgiver deres katolske tro. Det kan forklare, hvorfor den katolske institution er nødsaget til at tale til befolkningen gennem tro. Det tyder altså på, at den katolske institution i hvert land forsøger at ramme befolkningen ved at tilpasse deres kommunikation, til den situation befolkningen står i.

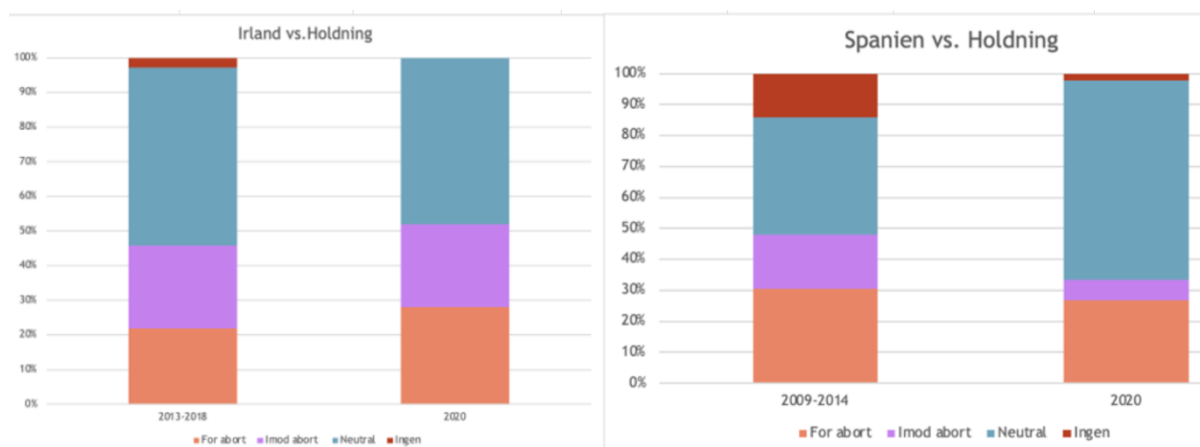
De mest dominerende kildetyper i abortdebatten er mænd. Det er dem, der bliver spurgt af journalisterne, når der skal tages stilling til om aborten skal være fri eller ej. De mandlige kilder er hovedsageligt politikere og fungerer som primary definers i abortdebatten i alle tre lande. Selvom det er kvinderne som mærker konsekvenserne af den ene eller anden lovgivning, så er de debattens secondary definers. Ifølge Ortner (1974) betragtes kvinder ringere i samfundet end mænd, og det er derfor mændene, der anvendes som elitekilder og beslutningstagerne i samfundsdebatten om retten til abort. Det er da også kun 23 procent af personer i verdens parlamenter, der er kvinder (Verdensmål, 2021), hvilket også forklarer, hvorfor det er de mandlige politikere, der inddrages i debatten. Selvom den katolske kirke oplever tilbagegang i alle tre lande, så er de ikke blege for at blande sig i debatten, og journalisterne inddrager dem da også som kilder hver tiende gang i Irland og Spanien, og hver femte gang i Polen.

Kilderne er ifølge Butler (1990) med til at konstruere forståelsen af køn gennem en række performativer. Det kommer bl.a. til udtryk i lovgivning, sanktioner og påbud, som er med til at understrege, at der er i samfundet, er forskel på kønnene. Når både mænd og kvinder, politikere og præster og lægfolk udtaler sig i debatten, skabes og genskabes kvindens krop som noget man kan lovgive om.

### 5.3 Abortdebatten 2020

I denne sidste del af analysen vil vi sammenligne de tre landes udvikling fra forrige abortrelaterede begivenheder op til 2020. Vi vil bl.a. se på, om der er sket en holdningsændring i medierne, og om kildeinddragelsen og tematikkerne har ændret sig.

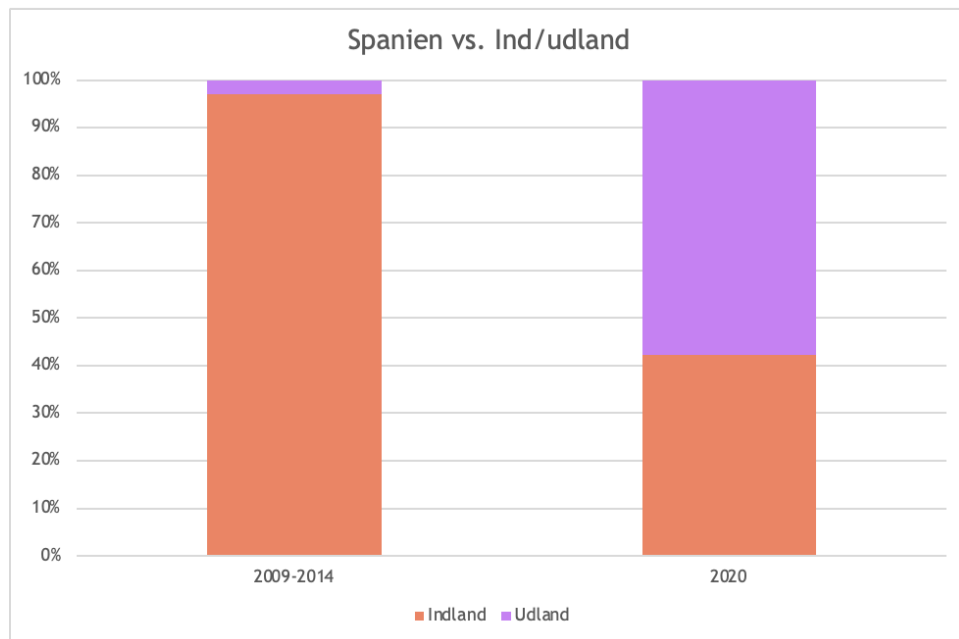
Vi vil desuden undersøge, om der er sket en udvikling af landenes mediesystemer og i den forbindelse også undersøge, hvad vores resultater kan sige om mediesystemet i Polen. Vi undersøger også, om måden køn konstrueres på gennem abortdebatten har ændret sig i mediedækningen.



Figur 24

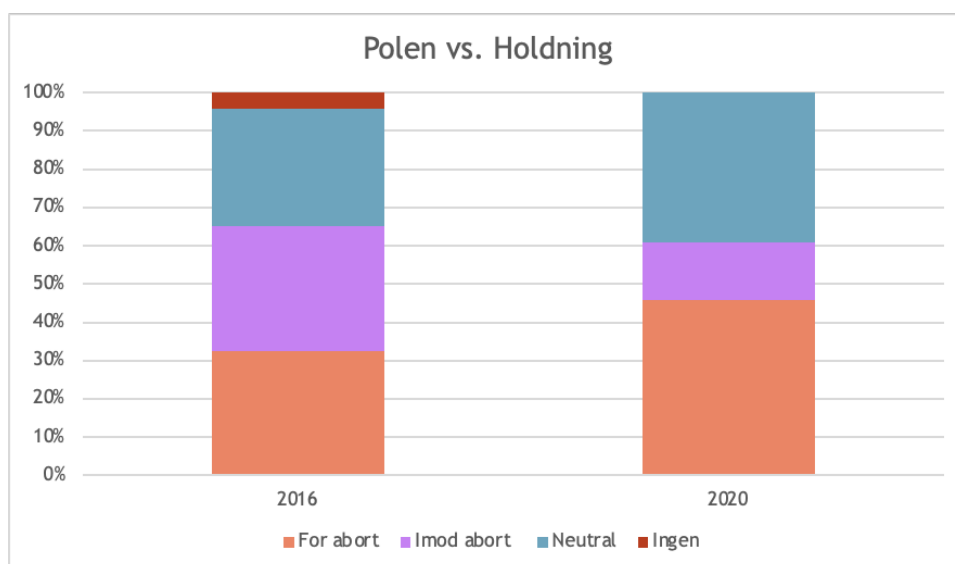
I de to ovenstående diagrammer ses udviklingen i holdningen til abort i de irske medier fra 2013 og 2018 til 2020, og i de spanske medier fra 2009 og 2014 til 2020. I Irland er der ikke sket de store ændringer, hvad angår holdningen, udover at andelen af artikler med holdningen 'for' abort er steget en smule. Hvilket muligvis kan skyldes, at de hovedsageligt skriver om den nye abortlovgivning i Polen, som de kritiserer. I Spanien er der kun en meget lille del af artiklerne, som udtrykker en holdning om at være imod abort. Ellers er det hovedsageligt artikler, der skildrer begge sider af sagen, der bringes.

I Spanien er andelen af artikler med en 'neutral' holdning til abort steget, og artikler med holdningen 'imod abort' er faldet. Det kunne tyde på, at siden abortdebatten sidst var til diskussion i 2014, anvender journalisterne nu flere synspunkter i deres nyheder om abort, og at artikler kun med holdningen 'imod' er faldet.



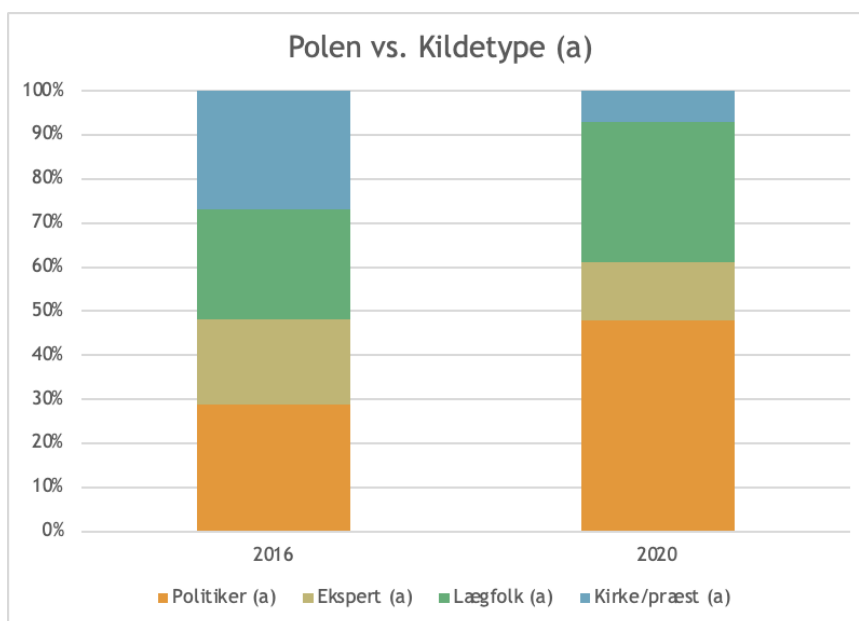
*Figur 25*

I ovenstående diagram ses de spanske mediers dækning af inden- og udenrigsnyheder. Ændringen i holdningen i de spanske medier kan skyldes artiklernes fokus. I 2020 er dette nemlig næsten 60% af alle artiklerne, der handler om udlandet og hovedsageligt om Polen. De skildrer dermed begivenhederne i Polen enten neutralt eller med synspunkter, som taler for abort, hvilket kan betyde, at de ikke skriver godt om Polens nye rigide lovgivning. En anden årsag til, at de spanske medier skildrer abortdebatten mere neutralt, kan skyldes en konvergens mod det Liberale mediesystem, som vi beskrev i afsnittet om mediesystemsteori. Hallin og Mancini (2005) hævder, at i takt med globaliseringen ser vi en mere international og global mediekultur på tværs af landene, som har gjort, at de tre typer i den oprindelige model er kommet til at ligne hinanden mere. Det betyder også, at partipressen og medier stærkt knyttet til politiske partier er blevet udvisket i takt med frembrud af flere kommercielt ejede medier, og kommenterende journalistik er blevet overtaget af mere objektiv journalistik (Willig, 2021, s. 423). Stigningen i artikler med en neutral skildring af abortdebatten kan derfor være et tegn på, at det spanske mediesystem til dels er konvergeret mod det Liberale mediesystem, da dækningen af abortdebatten er blevet mere nuanceret.



Figur 26

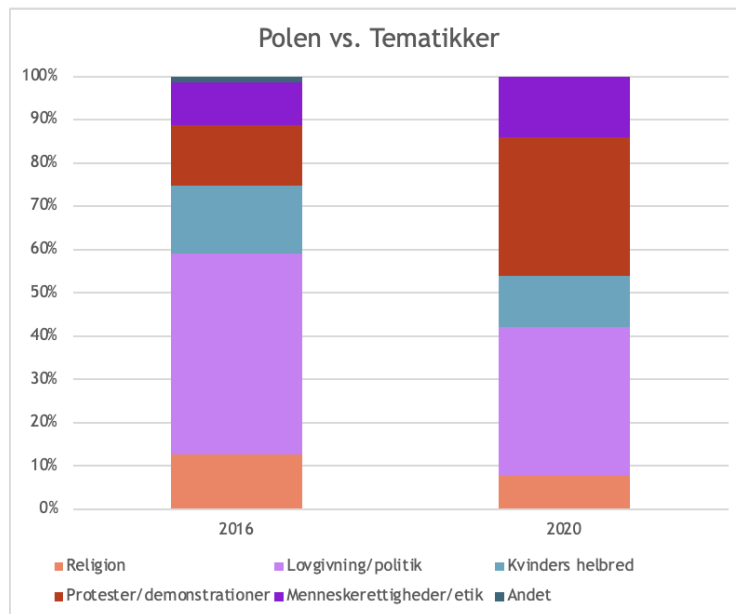
I ovenstående diagram ses udviklingen i Polen fra 2016 til 2020 i avisernes skildring af abort. Her ses det, at andelen af artikler, som skildrer holdningen 'for' abort er gået fra at fylde 34% i artiklerne i 2016 til at fylde 46% i 2020. Dertil skal det nævnes at artiklerne, som kun har holdningen 'imod', er gået fra ligeledes at fylde 34% i artiklerne til kun at fylde 15% i 2020. Selvom den nye lovgivning i 2020 betyder et næsten totalforbud mod abort, er det tilsyneladende ikke den holdning medierne skildrer. I forbindelse med gennemgangen af det polske mediesystem, skrev vi, at der i Polen er sket en øget polarisering af politik, som især blev tydelig efter PiS vandt valget i 2015, hvilket også kan afspejles i indholdet i aviser og journalistisk kultur. Flere medier har mistet deres følelse af objektivitet over for magtfordeling og politik (Dobek-Ostrowska, 2019, s. 213). I og med at de to polske aviser, som udgør vores data, er privatejede frie medier, kan ovenstående resultater vise, at medierne ikke har noget imod at mene det modsatte af regeringen. Kendetegnet ved de kommercielle privatejede medier er også, at de ingen formelle bånd har til bestemte politiske partier og skaber deres eget indhold uafhængigt af politik (Dobek-Ostrowska, 2019, s. 212). Havde vi undersøgt de statsejede og højreorienterede medier, havde vi højst sandsynligt set resultater, der i højere grad afspejler regeringens synspunkter, hvad angår abortlovgivningen. Ud fra vores resultater kan vi dermed ikke placere Polen tæt på den Polariserede Pluralistiske model, som Dobek-Ostrowska (2019) hævder er det mediesystem Polen minder mest om i dag.



Figur 27

Da både antallet af artikler med holdningerne 'neutral' og 'for' abort er steget i Polens medier i 2020 kan det være et udtryk for, at medierne i høj grad fungerer som et talerør for de polske borgere. Som vi tidligere har nævnt, er det nemlig langt fra alle borgere, der er enige med den polske regering om at stramme landets abortlovgivning. Undersøgelser fra bl.a. Gazeta Wyborcza viser, at 59 procent af de adspurgte er uenige i stramningerne, som blev indført i oktober 2020 (DR, 2020). En meningsmåling i mediet Rzeczpospolita viser ligeledes at hele 71 procent af de adspurgte er uenige med forfatningsdomstolens beslutning (DR, 2020). Kigger vi på ovenstående diagram, ses det også, at journalisterne i 2020 inddrager en del flere lægfolk i mediedækningen af abortdebatten. Medierne skildrer dermed den polske abortdebat i højere grad fra befolkningens side, og giver kun meget lidt spaltepals til dem, der er imod abort. Resultaterne viser desuden, at inddragelsen af kilder fra den katolske kirke er faldet i 2020. Dette viser endnu en gang, at medierne ikke nødvendigvis erklærer sig enige med det, der rent faktisk sker i Polen. PiS-regeringen har nemlig indført den stramme abortlovgivning med stor opbakning og på opfordring fra den katolske kirke. Det er dog ikke de katolske præster, der får lov til at dominere debatten i disse udvalgte medier i 2020.



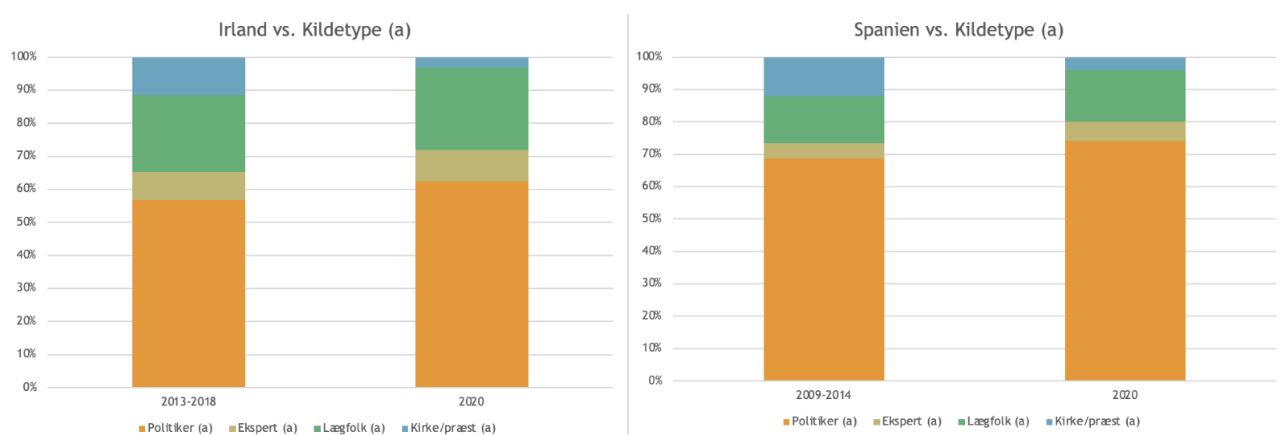


Figur 28

Vi ser i figur 27 at de katolske præster ikke længere dominerer abortdebatten. Det er derfor heller ikke overraskende, at vi også ser et lille fald i tematikken 'Religion' (figur 28 ovenfor). Dette skyldes bl.a. at den katolske kirke i Polen ikke længere er så populær, som den har været. En undersøgelse af CBOS har nemlig undersøgt tilslutningen til den katolske kirke i landet, og fundet frem til at den står historisk lavt. Kun 41 procent af de polske indbyggere har et positivt syn på den katolske kirke. Faktisk er der sket et fald på 8 procent siden de nye abortstramninger den 22. oktober 2020. 47 procent i undersøgelsen udtrykker en mistillid til kirken. Det er især de unge mellem 18 og 34 år, der tager afstand til den katolske kirke, som ellers historisk set har haft en afgørende rolle i Polen (Polennu, 2020). Denne tendens kan sammenlignes med udviklingen i Irland, hvor befolkningens tillid til kirken faldt og en liberalisering af abortlovgivningen indtraf. Artikler om protester er derimod steget i 2020, hvilket selvfølgelig er fordi, der i 2020 fandt mange demonstrationer sted, som følge af den nye abortlovgivning, som de polske medier dermed har dækket.

Nedenstående tabeller (figur 29) illustrerer fordelingen af kildetyper i Irland og Spanien før 2020 og i 2020. I begge lande har inddragelsen af kilder ændret sig markant. Før 2020 blev den katolske institution inddraget noget oftere end det ses i 2020, hvor den hovedsageligt er erstattet med politikere. Denne udvikling indikerer, at medierne ikke har fundet det relevant at inddrage kirken i 2020, da mediedækningen ikke længere handler om abortlovgivning i Irland og Spanien, men derimod om abortdebatten i Polen.

Det kan også tyde på, at den katolske institution ikke længere har lige så stor indflydelse i de to lande, hvorfor medierne ikke finder det relevant at inddrage dem. I stedet fylder politikere mere i begge lande i 2020. Det hænger sammen med, at disse inddrages til at kommentere på begivenhederne vedrørende abortdebatten i Polen. En andel af de politikere, der inddrages i irske og spanske medier i 2020, er polske politikere. Journalisternes valg af politikere kommer til udtryk i nedenstående eksempler.



Figur 29

Når der rapporteres om, hvad der foregår i Polen, fremstiller både de irske og de spanske medier abortsituationen med holdningen for abort. De beskriver bl.a. hændelserne således: "Polish women have awakened today being less owners of their bodies" (Bilag 4) og

The sentence, which has unleashed a barrage of reactions against it, including that of the Helsinki Foundation for Human Rights, condemns Polish women to clandestine abortions or to end pregnancy outside the country. The data speaks for itself: in Poland, with one of the most restrictive laws in the EU on this matter, 1,110 legal abortions were performed last year, according to the Ministry of Health. In 98% of the cases it was due to a malformation of the fetus (Bilag 4).

Dette er et klart eksempel på, at journalisterne i Spanien fremlægger abortlovgivningen i Polen som noget alvorligt og problematisk. I en anden udtalelse sammenligner de den polske regerings lovforslag med korstog: "... the ultra-conservative Polish government has taken a timid step back in its crusade against abortion" (Bilag 4). Selvom denne vending kan bruges om politiske partiers kamp for en særlig sag, kan det stadig fremkalde

et stærkt billede, der trækker tråde tilbage i historien. Også i Irland fremlægger journalisterne den nye lovændring i Polen som en voldsom restriktion. Følgende eksempel illustrerer, hvordan de tillægger lovændringen værdiladede ord, som indikerer en særlig holdning til abort: "Hours after the verdict, (. . .), hundreds of people took to the streets in Warsaw and other Polish cities protesting against a drastic tightening of abortion laws . . ." (Bilag 3). Her bruger journalisten vendingen 'drastisk stramning' om lovændringen i Polen. Derudover inddrager journalisterne polske politikere til at dokumentere for begivenhederne i Polen. I en anden artikel fra The Irish Times udtaler en journalist: "But for millions of women, the abortion ruling has made clear - in brutal fashion - what happens when government undermines the rule of law." (Bilag 3). Her pointerer journalisten, hvilke konsekvenser den nye lovændring har for kvinderne. Samme journalist gør desuden nar af den polske vicepremiereminister ved at kalde ham en katteelskende 71-årig mand.

Der er en overvægt af politikere med holdningen for abort, hvilket kommer til udtryk i følgende eksempler: En politiker fra oppositionen til den polske regering beklager følgende om lovændringen vedrørende abortpolitikken i landet: "There will no longer be abortions in Poland, but there will be mothers with children with anencephaly, spina bifida, without heart, and children who will die in agony" (Bilag 4). Journalisterne i Spanien inddrager endvidere udtalelser som: "It is inhumane to force a woman to complete a pregnancy when there is a malformation of the fetus" (Bilag 4).

Det tyder altså på, at irske og spanske medier har fokus på, hvad der sker i Polen i deres mediedækning i 2020. Hvilken de fremstiller med holdningen 'for' abort. De giver i deres formidling også udtryk for, at de er bekymrede for den udvikling man ser i Polen.

## 6.0 Konklusion

Det er, gennem vores undersøgelse, blevet klart at abort ikke er et helt almindeligt emne. Det er et kontroversielt spørgsmål, som er betinget af historie, kultur, følelser, etik, moral og religion. Debatten er en skrue uden ende. Bedst som man troede, at abortlovgivning var blevet liberaliseret, og totalforbud blevet fjernet, så vender udviklingen. Siden Geneve Consensus erklæringen blev skrevet under af bl.a. USA, Ungarn og Polen i oktober 2020, har vi set flere tilfælde af både stramninger og lempelser på abortområdet.

I rapporten *Tip of the Iceberg* af European Parliamentary Forum for Sexual and Reproductive Rights (Information, 2021b) har de undersøgt, hvordan anti-abortgrupper organiseres rundt om i verden, og hvordan deres indflydelse stiger med hjælp fra gigantiske pengeklaser. I rapporten peger de på, at det ikke kun er i Polen, der sker en tilbagegang i liberaliseringen af abort. Også i Italien, Ungarn, Kroatien og Slovakiet ses nogle af de samme tendenser (Information, 2021b). I analysen af mediedækningen af abortdebatten har vi undersøgt, om medierne viser en tilbagegang i liberaliseringen af abort i Irland og Spanien. Umiddelbart viser vores resultater ikke denne udvikling. Tværtimod. Både Irland og Spanien dækker abortdebatten mere neutralt og med holdningen 'for abort' i 2020, hvor de har fokus på kvinders rettigheder i Polen.

Igennem analysen af mediernes dækning af abortdebatten har vi forsøgt at placere de tre lande i Hallin og Mancinis (2005) model over mediesystemer i Europa. Spanien, hvis idealtipe er den Polariserede Pluralistiske model, konvergerer i vores data mod den Liberale model, hvor medierne har frigjort sig fra stat, politik og religion. Både Irland og Spanien dækker abortdebatten med et flertal af holdninger, hvilket vidner om, at spørgsmålet om abort virkelig kan splitte befolkning og politikere. Dobek-Ostrowska (2019) har placeret Polens mediesystem et sted mellem den Liberale og den Polariserede Pluralistiske model, men har sidenhen argumenteret for, at i takt med, at PiS kom til magten i 2015, har landet bevæget sig tættere på den Polariserede Pluralistiske model. Vores data viser dog, at medierne i højere grad afspejler befolkningens holdning, og viser ikke en øget polarisering af politik mm. Dette skyldes muligvis vores valg af to uafhængige privatejede medier, som stadig kan få lov til at stille sig kritiske overfor den polske regering og deres næsten totalforbud mod abort. Det er vores vurdering, at når medierne har den fri abort på dagsordenen, så er Hallin og Mancinis (2005) og Dobek-Ostrowskas

(2019) analyser af mediesystemerne svære at genkende i medierne. Dette kan skyldes, at abort netop ikke er en klassisk mediebegivenhed, som fx et valg eller andre lovgivninger. Det er en langt mere individorienteret og værdiafhængig debat.

I mediernes dækning af abortdebatten er medierne selv, uafhængigt af hvilket mediesystem de ligger tættest opad, med til at producere og reproducere kønnets konstruktion. Fælles for alle tre lande er nemlig, at de igennem performativer i form af lovgivning, sanktioner og påbud er med til at konstruere køn i abortdebatten. Da politikere er den hyppigst anvendte kildetype i medierne, og ovenikøbet mandlige politikere, er det i høj grad dem, der konstruerer køn i diskurser der angår, hvad kvinder har ret og ikke ret til. Med sig har de deres individuelle holdninger og ideologiske overbevisninger, som er med til at påvirke debatten. I debatten tillægges kvinden, fra abortmodstanderes perspektiv, egenskaber som den ansvarlige for reproduktionen, moderen, der skal opretholde den traditionelle familie, og hendes rettigheder sidestilles med fosterets. På den måde bliver kvinden en sydebuk i debatten set fra abortmodstandernes synspunkt. Gennem sanktioner, lovgivning og påbud, der forbyder kvinder at få en abort, konstrueres kvinden som et køn, der er lavere stillet end manden. På den anden side af abortdebatten forsøger både politikere og borgere at sætte kvinden fri ved at tillægge hende rettigheden til at bestemme over egen krop. De argumenterer desuden for, at abort er et privat anliggende, som vedrører kvinderne og ingen andre. Kendetegnet ved debatten, hvad angår kønsstrukturer, er dermed meget sammenlignelige på tværs af landene, da de to sider af debatten i Irland, Spanien og Polen anvender mange af de samme diskurser i deres udtalelser i medierne. Forskellen findes i mængden, hvor medierne kan vælge at skildre abortdebatten fra det ene synspunkt frem for det andet.

I den komparative analyse af de tre lande står en ting meget klart: Spørgsmålet om abort vedrører kun kvinden. Til dels også fosteret. Men det er kvinden, der lovgives om, det er hende, der skal træffe beslutninger (hvis lovgivningen selvfølgelig tillader det) og tage stilling til etiske og moralske valg. Ikke på ét tidspunkt nævnes mandens rolle. Medmindre det er Helligånden eller storken, der bringer børn til verden, så vil vi mene, at mænd har lige så stort et ansvar i beslutningen om at få en abort, hvis det vel at mærke er en fælles graviditet. Men i vores undersøgelse er det tydeligt, at mændenes funktion blot er at have en mening om kvindens rettigheder til at få en abort. Det er i hvert fald

dem, der bliver spurgt, når journalisterne inddrager kilder i deres dækning af abortdebatten.

I Irland, Spanien og Polen er abort et spørgsmål om retten til liv over for kvindens ve og vel. Ingen steder fremgår det, hvilke konsekvenser det har for samfundet, hvis kvinder nægtes adgang til abort. Da man indførte fri abort i Danmark i 1973, var det ikke en individorienteret debat, men derimod et spørgsmål om at gøre, hvad der var bedst for samfundet og sundheden (Jordemoderforeningen, 2014). Denne dimension er ikke medtaget i debatten i de tre lande. Grunden til dette kan skyldes den katolske kirkes indflydelse i landene og i debatten gennem tiden. Selvom vi flere steder læser, at tilknytningen til kirken er faldende i alle tre lande, har de katolske præster en væsentlig stemme i debatten. De forsøger med næb og klør at minde befolkningen om, hvor vigtigt det er at værne om livet og beskytte fosteret frem for alt.

Mediedækningen af abortdebatten i Polen afspejler ikke et enigt Polen, hvor befolkningen støtter op om stramningen af abortloven - det afspejler i højere grad et splittet land. Men derfor undrer vi os stadig over, hvorfor et land som Polen går i én retning, når Irland går i en anden (og Spanien for flere år siden lagde debatten på hylden). Svaret kan bl.a. findes i, at der er tale om to forskellige nationale fortællinger. Janne Rothmar Herrmann, lektor ved Juridisk Fakultet ved Københavns Universitet, fortæller i en artikel i Kristeligt Dagblad, at udviklingen i Irland kommer indefra. Hvorimod abortlovgivningen i Polen kommer udefra. Efter kommunismens fald skulle Polen nemlig genopbygges som nation, og der spillede den katolske kirke en central rolle, hvilket forklarer udviklingen af en gradvis strammere abortlovgivning (Kristeligt Dagblad, 2018). Stramningen af abortlovgivningen i Polen er blot én af den højreradikale PiS regerings påfund. Også LGBT+ rettigheder, de uafhængige domstole, den frie presse og EU-medlemskabet udfordres i Polen i dag. Wanda Novicka, polsk politiker og medlem af Sejmen for Lewica, (Venstre) mener, at EU skal stramme grebet om Polen, for uden EU's penge kan Kaczynski-regeringen ikke overleve (Polennu, 2021b). I skrivende stund har EU nægtet at udbetale penge fra genopretningspuljen, så længe Polen ikke vil indordne sig under EU's retsprincipper og principper om domstolenes uafhængighed. Den polske regering truer med at trække sig ud af EU, men den beslutning er de polske indbyggere ikke enige i og har derfor demonstreret mod landets forfatningsdomstol (TV2, 2021b). Ud fra disse begivenheder og vores resultater tyder det på, at den polske befolkning langt fra er enige

med den polske regering. Graden af højreradikalisering er måske blevet værre end de forventede, da de gav dem regeringsmagten i 2015 og igen i 2019. Måske kan befolkningen vende udviklingen i Polen, som man så det i Irland, hvor den katolske kirke mistede borgernes tillid og dermed også politisk indflydelse.

Ifølge førnævnte rapport *Tip of the Iceberg* ligger de højreradikale bevægelser og ulmer under overfladen mange steder i Europa. Og det vil ikke være en overraskelse hvis andre lande følger trop med Polen på abortområdet. I vores data har det også vist sig, at med et regeringsskifte fra en socialdemokratisk til en nationalistisk, konservativ eller liberal regering og omvendt, vender spørgsmålet om fri abort ofte tilbage. I Spanien lykkedes det dog ikke den daværende konservative regering i 2014 at stramme lovgivningen. Fordi vi lever i et værdipolitisk samfund, er abortdebatten en skrue uden ende, og det bliver umuligt nogensinde at nå til enighed om, hvem der skal have flest rettigheder – fosteret eller kvinden?

Når nu liberaliseringen af abortlovgivningen var under rivende udvikling, hvorfor skal abortspørgsmålet så diskuteres endnu en gang? En af årsagerne til den faldende støtte til abort peger på en dalende fertilitet i verden. Ifølge antropolog Ayo Wahlberg er lavfertilitet og underbefolkning blevet et politisk problem i bl.a. Europa og USA. Det betyder, at det rent økonomisk ikke kan betale sig at give tilladelse til abort. Et globalt behov for, at der bliver født børn udgør en væsentlig faktor i de ændringer, vi ser i abortlovgivning rundt omkring i verden (Amnesty, 2019). Udnyttelse af Corona-epidemien har også været en faktor i abortdebatten i dag. Da epidemien var på sit højeste, besluttede de i Texas og Ohio at stoppe alle aborter under coronakrisen for at fokusere på de coronaramte (Berlingske, 2020). Læg så de ting sammen med de konservative, religiøse grupper fra USA, Rusland og Europa, som med hjælp fra gigantiske pengekasser får mere indflydelse i deres forsøg på at indskrænke kvinders rettigheder. Dertil pustes der til debatten af højrepopulistiske politikere, som har kirken i ryggen.

Paradoksalt nok viser forskning, at der ikke sker et fald i aborter, hvis man kriminaliserer abort. Faktisk foretages der lige så mange aborter i lande med restriktive love, som der gør i lande med fri abort (Information, 2021c). Forskning som denne lader ikke til at kunne aflive de højreorienterede bevægelseres prædiken om retten til liv. Den ene side af abortdebatten vil altid tænke, at frie rettigheder er progression mod ligestilling og dermed et bedre samfund. Men som med så mange andre ting, så er verden ikke enige i,

hvad det ideale samfund er. Abortspørgsmålet udfordrer alt. Ligestilling, kønsroller, familiekonstellationer, moral, etik, religion, politik, økonomi, sundhed og vi kunne nævne flere. Det er mere end noget andet et individorienteret emne, som end ikke fakta kan komme til livs. Ikke dermed sagt, at ligestillingsbevægelser, feministiske bevægelser mfl. skal opgive kampen. Set ud fra et kvinderetsligt perspektiv er det en vigtig kamp, som der fortsat skal kæmpes. Det bliver bare en udfordring at få alle med.



## 7 Litteraturliste

Aalborg Universitetsbibliotek, *LexisNexis*, besøgt 11. oktober, 2021, fra

<https://www.aub.aau.dk/find-materiale/databaser/info?id=1953486>

Albæk, E., & Vreese, C. D. (2010). Forskning i politisk kommunikation: Et overblik.

*Politica*, 42(3), 279-293.

<https://doi.org/10.7146/politica.v42i3.69817>

Altinget (2020), *Abort-protester i Polen: "Det her er krig" - og EU skal forhindre, det bliver til virkelighed*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://www.altinget.dk/artikel/abort-protester-i-polen-det-her-er-krig-og-eu-skal-forhindre-det-bliver-til-virkelighed>

Amnesty International (2014), *Voldsom anti-abortlov droppet i Spanien*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://amnesty.dk/voldsom-anti-abortlov-droppet-i-spanien/>

Amnesty International (2020), *Polen strammer sin abortlov*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://amnesty.dk/polen-strammer-sin-abortlov/>

Amnesty International (2019), *Abortens symbolske magt*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://amnesty.dk/abortens-symbolske-magt/>

Amnesty International (2018), *Irland stemmer ja til abort*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://amnesty.dk/irland-stemmer-ja-til-abort/>

- Armstrong, C. L., & Boyle, M. P. (2011). Views from the Margins: News Coverage of Women in Abortion Protests, 1960-2006. *Mass Communication & Society*, 14(2), 153–177. <https://doi.org/10.1080/15205431003615901>
- Bannink, A., & Albaladejo, J. (2018). The accountability interview revisited: De-constructing anti-abortion discourse in Spain. *Cogent Arts & Humanities*, 5(1), 1-18. <https://doi.org/10.1080/23311983.2018.1558491>
- Bacik, I. (2015). Abortion and the law in Ireland. I A. Quilty, S. Kennedy & C. Conlon, *The abortion papers*. (s. 117-129). Ireland: Attic Press.
- Berg, R. (2000). Videnskabsteoretiske og metodiske overvejelser. I *Den gode Politiker*. (s. 103-120). Odense: Odense Universitetsforlag.
- Berlingske (2009), *Abortmodstandere i Spanien demonstrerer*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://www.berlingske.dk/internationalt/abortmodstandere-i-spanien-demonstrerer>
- Berlingske (2013), *Irland har brudt årtiers dødvande i abortlovgivning*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://www.berlingske.dk/internationalt/irland-har-brudt-aartiers-doedvande-i-abortionlovgivning>
- Berlingske (2020), *Under dække af coronaepidemien bryder abortkrigen ud i USA. »Det er ikke et livsvigtigt indgreb«*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://www.berlingske.dk/globalt/under-daekke-af-coronaepidemien-bryder-abortionkrigen-ud-i-usa-det-er-ikke?>
- Bonafont, L. C., & Baumgartner, F. R. (2013). Newspaper attention and policy activities in Spain. *Journal of Public Policy*, 33(1), 65 -88. <https://doi.org/10.1017/S0143814X12000219>

- Bryman, A. (2016). Social research strategies: quantitative research and qualitative research. I A. Bryman, *Social research methods*. (s. 16-38). Italy: Oxford University Press.
- Bryman, A. (2016). Research designs. I A. Bryman, *Social research methods* (s. 39- 72). Italy: Oxford University Press.
- Bryman, A. (2016). The nature of quantitative research. I A. Bryman, *Social research methods* (s. 148-169). Italy: Oxford University Press.
- Bryman, A. (2016). Sampling in quantitative research. I A. Bryman, *Social research methods* (s. 170-196). Italy: Oxford University Press.
- Bryman, A. (2016). Structured observation. I A. Bryman, *Social research methods* (s. 266-282). Italy: Oxford University Press.
- Bryman, A. (2016). Quantitative data analysis. I A. Bryman, *Social research methods* (s. 329-351). Italy: Oxford University Press.
- Butler, J. (2010). Subjektet for biologisk køn/socialt køn/begær. I J. Butler, *Kønsballade - feminisme og subversionen af identitet* (s. 37-83). København: THP.
- Butler, J. (2010). Subversive kropshandlinger. I J. Butler, *Kønsballade - feminisme og subversionen af identitet*. (s. 146-235). København: THP.
- Calkin, S., & Kaminska, M. E. (2020). Persistence and Change in Morality Policy: The Role of the Catholic Church in the Politics of Abortion in Ireland and Poland. *Feminist Review*, 124(1), 86–102.

<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0141778919894451>

Change (2021), *Sexual and Reproductive Rights Experts Issue Statement on President*

*Biden's First 100 Days in Office*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://srhrforall.org/changes-statement-on-president-bidens-first-100-days-in-office/>

Dansk Kvindesamfund (2021), *Retten til fri abort*, besøgt 12. oktober 2021, fra

<https://danskkvindesamfund.dk/skoletjenesten/har-dansk-kvindesamfund-gjort-en-forskel-for%20kvinders-rettigheder/retten-til-fri-abort/>

Deen freelon. *ReCal: reliability calculation for the masses*, besøgt d. 13 oktober, 2021,

fra

<http://dfreelon.org/utls/recalfront/?fbclid=IwAR0QgjIj0QLuVrg2fZya863E3MaNlSclicd8tf>

Den Europæiske Union (2021), *Polen*, besøgt 11. oktober, 2021, fra

[https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/poland\\_da](https://europa.eu/european-union/about-eu/countries/member-countries/poland_da)

Den store danske (2021b), *Spanien*, besøgt 11. oktober, 2021, fra

<https://denstoredanske.lex.dk/Spanien>

Den store danske (2020), *Judith Butler*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

[https://denstoredanske.lex.dk/Judith Butler](https://denstoredanske.lex.dk/Judith_Butler)

Den store danske (2021a), *Irland*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://denstoredanske.lex.dk/Irland>

Den store danske (2021c), *Polen*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://denstoredanske.lex.dk/Polen>

Dobek-Ostrowska, B. (2011). Italianization (or Mediterraneanization) of the Polish

Media System? I D. C. Hallin, & P. Mancini (eds.), *Comparing Media Systems Beyond the Western World*. (s. 26-50). New York: Cambridge University Press.

Dobek-Ostrowska, B. (2019). The Polish media system on the map of Europe. I B. Dobek-

Ostrowska, *Polish Media System in a Comparative Perspective* (s. 207-214). New York: Peter Lang.

DR (2016), *Abortforslag nedstemt: Polens regering kapitulerer overfor kvinderne*, besøgt

12. oktober, 2021, fra <https://www.dr.dk/nyheder/udland/abortforslag-nedstemt-polens-regering-kapitulerer-overfor-kvinderne>

DR (2021), *Polens regering vakler inden afstemning om omstridt medielov*, besøgt 12.

oktober, 2021, fra <https://www.dr.dk/nyheder/udland/polens-regering-vakler-inden-afstemning-om-omstridt-medielov>

DR (2020), *Protester mod abortlov fortsætter i Polen: 'Ungdommen ved, at regeringen er gået for langt'*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://www.dr.dk/nyheder/udland/protester-mod-abortlov-fortsætter-i-polen-ungdommen-ved-regeringen-er-gaaet-langt>

Girard, F., & Nowicka, W. (2002). Clear and Compelling Evidence: The Polish Tribunal on Abortion Rights. *Reproductive Health Matters*, 10(19), 22–30.

[https://doi.org/10.1016/S0968-8080\(02\)00023-X](https://doi.org/10.1016/S0968-8080(02)00023-X)

- Egholm, L. (2014). *Videnskabsteori: perspektiver på organisationer og samfund*. (1. udg.). København: Hans Reitzel.
- Eskjær, F. M., & Helles, R. (2015). *Kvantitativ indholdsanalyse*. Frederiksberg C: Samfundslitteratur.
- Esmark, A. & Laustsen, C. B. (2015). Strukturalisme og poststrukturalisme. I M. H. Jacobsen & K. Lippert-Rasmussen & P. Nedergaard (Red.), *Videnskabsteori i statskundskab, sociologi og forvaltning* (s. 287-324). Finland: Hans Reitzels Forlag.
- Fletcher, R. (2001). Post-Colonial Fragments: Representations of Abortion in Irish Law and Politics. *Journal of Law and Society*, 28(4), 568-589.  
<http://www.jstor.org/stable/3657961>
- Hallin, D. C. & Mancini, P. (2005). Comparing Media Systems. I J. Curran & M. Gurevitch (Eds.), *Mass Media and Society* (s. 215-233). London: Hodder Arnold.
- Herrero, L. C., Humprecht, E., Engesser, S., Brueggemann, M., & Buchel, F. (2017). Rethinking Hallin and Mancini Beyond the West: An Analysis of Media Systems in Central and Eastern Europe. *International Journal of Communication*, 11, 4797-4823. <https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/>
- Hunt, K. (2021). Social movements and human rights language in abortion debates. *Journal of Human Rights*, 20(1), 72–90.  
<https://doi.org/10.1080/14754835.2020.1850240>

Ignaciuk, A., & Sethna, C. (2020). Charters for Choice: Abortion Travel, Abortion Referral Networks and Spanish Women's Transnational Reproductive Agency, 1975–1985. *Gender & History* 32(2), 286–303.

<https://doi.org/10.1111/1468-0424.12463>

Information (2021b), *Konservative religiøse grupper med store pengekasser sætter abortrettigheder under pres i Europa*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

[https://www.information.dk/udland/2021/09/konservative-religioese-grupper-store-pengekasser-saetter-abortrettigheder-pres-europa?lst\\_frnt](https://www.information.dk/udland/2021/09/konservative-religioese-grupper-store-pengekasser-saetter-abortrettigheder-pres-europa?lst_frnt)

Information (2021c), *Mens abortrettigheder er under pres i Europa og USA, følger Mexico en progressiv trend i Latinamerikas abortkamp*, besøgt 12. oktober 2021, fra

<https://www.information.dk/udland/2021/09/kvinderettigheder-pres-europa-usa-mexico-gaar-stik-modsatte-retning>

Information (2021a), *Tunesiens præsident udpeger ny premierminister efter to måneders politisk krise - og tre andre historier fra verden*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://www.information.dk/udland/2021/09/tunesiens-praesident-udpeger-ny-premierminister-to-maaneders-politisk-krise?>

Jordemoderforeningen (2014), *Abort - selvbestemmelse eller samfundets bedste?*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://jordemoderforeningen.dk/tidskrift/artikel/abort-selvbestemmelse-eller-samfundsets-bedste/>

Juul, S. (2012). Hermeneutik. I S. Juul og K. B. Pedersen (red.), *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori* (s.107-147). København: Hans Reitzels Forlag.

- Kirkham, J. (2013). Constructions of childhood, victimhood and abortion in Romania: the 'little-girl mother'. *The Anthropology of East Europe Review*, 31(1), 93-109. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/constructions-childhood-victimhood-abortion/docview/2387846307/>
- Klimkiewicz, B. (2021). The Public Sphere and the Changing News Media Environment in Poland: Towards Structural Polarisation. *Javnost (Ljubljana, Slovenia)*, 28(1), 53-74. <https://doi.org/10.1080/13183222.2021.1861408>
- Kozłowska, I., Bzland, D., & Lecours, A. (2016). Nationalism, religion, and abortion policy in four Catholic societies. *Nations and Nationalism*, 22(4), 824–844. <https://doi.org/10.1111/nana.12157>
- Krippendorff, K. (2004). Sampling. I K. Krippendorff, *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology* (s. 111-124). California: Sage Publications, Inc.
- Krippendorff, K. (2004). Recording/Coding. I K. Krippendorff, *Content Analysis. An Introduction to Its Methodology*. (s. 125-149). California: Sage Publications, Inc.
- Kristeligt Dagblad (2018), *Abort deler de globale vande*, besøgt 12. oktober 2021, fra <https://www.kristeligt-dagblad.dk/udland/abort-deler-de-globale-vande-saa-heftigt-som-nogensinde?>
- Kristensen, N. N. (2004). Journalister og kilder i et fagligt perspektiv. I N. N. Kristensen, *Journalister og kilder – slinger i valsen?* (s. 49-86). Århus: Forlaget Ajour
- Kristensen, N. N. (2004). Kilderne – hvem er de? I N. N. Kristensen, *Journalister og kilder – slinger i valsen?* (s. 129-198). Århus: Forlaget Ajour



Kristensen, N. N. (2021). Nyhedsteori. I F. M. Eskjær & M. Mortensen (Red.), *Klassisk og moderne medieteorier* (s. 225-246). København: Hans Reitzels Forlag.

Lete, I., Calaf, J., & López-Arregui, E. (2014). Is there a need for a new abortion law in Spain? *European Journal of Contraception & Reproductive Health Care*, 19(2), 75–77. <https://doi-org.zorac.aub.aau.dk/10.3109/13625187.2014.894973>

Little, C. (2021). Change gradually, then all at once: the general election of February 2020 in the Republic of Ireland. *West European Politics*, 44(3), 714–723. <https://doi.org/10.1080/01402382.2020.1830539>

Mcavoy, S. (2015). The Catholic Church and Fertility Control in Ireland: the making of a dystopian regime. I A. Quilty, S. Kennedy & C. Conlon, *The abortion papers*. (s.62-76). Ireland: Attic Press.

Magnet (2020), *Siete mujeres se postulan a puestos prohibidos en la Iglesia: la insurrección femenina en el seno católico*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://magnet.xataka.com/un-mundo-fascinante/siete-mujeres-se-postulan-a-puestos-prohibidos-iglesia-insurreccion-femenina-seno-catolico>

Macleod, C. I., & Feltham-King, T. (2012). Representations of the subject “woman” and the politics of abortion: an analysis of South African newspaper articles from 1978 to 2005. *Culture, Health & Sexuality*, 14(7), 737–752. <https://doi.org/10.1080/13691058.2012.685760>

- McDonnell, O., & Murphy, P. (2019). Mediating abortion politics in Ireland: media framing of the death of Savita Halappanavar. *Critical Discourse Studies*, 16(1), 1–20. <https://doi.org/10.1080/17405904.2018.1521858>
- Salih, S. (2006). On Judith Butler and Performativity. Sexualities & communication in everyday life: A reader. I S. Salih, *Judith Butler*, (s. 55-68). England: Taylor & Francis Ltd.
- Stormhøj, C. (1999). Kønnets regerende dronning - en introduktion til køn og krop i Judith Butlers forfatterskab. *Kvinder, Køn & Forskning*, 8(2), 53-66. <https://doi.org/10.7146/kkf.v0i2.28412>
- Seale, C. (2012). Sampling. I C. Seale, *Researching society and culture* (s. 135-152). London: Sage.
- O'Malley, E., Brandenburg, H., Flynn, R., McMenamin, I., & Rafter, K. (2014). The impact of the economic crisis on media framing: evidence from three elections in Ireland. *European Political Science Review*, 6(3), 407–426. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/impact-economic-crisis-on-media-framing-evidence/docview/>
- Ortner, S. B. (1974). Is female to male as nature is to culture? I M. Z. Rosaldo & L. Lamphere (eds.), *Woman, culture, and society*. (s. 68-87). Stanford, CA: Stanford University Press.
- Pineda, A., Bellido-Pérez, E., & Sánchez-Gutiérrez, B. (2020). Expanding ideologies in the press: feminist and LGBT-related issues in Spanish online-only opinion journalism. *Feminist Media Studies*, 1–21. <https://doi.org/10.1080/14680777.2020.1808503>

- PlanBørnefonden (2020), *Hårdt slag for ligestillingen: Flere lande afviser kvinders ret til abort*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://planbornefonden.dk/haardt-slag-for-ligestillingen-flere-lande-afviser-kvindes-ret-til-abort/>
- Polennu (2021a), *Massive trusler fra USA stopper ny polsk medielov*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://polennu.dk/massive-trusler-fra-usa-stopper-ny-polsk-medielov/>
- Polennu (2020), *Historisk lav tilslutning til den katolske kirke*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://polennu.dk/historisk-lav-tilslutning-til-den-katolske-kirke/>
- Polennu (2021b), *Polsk toppolitiker: Det kan også ske i Danmark*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://polennu.dk/polsk-toppolitiker-det-kan-ogsaa-ske-i-danmark/>
- Purcell, C., Hilton, S., & McDaid, L. (2014). The stigmatisation of abortion: a qualitative analysis of print media in Great Britain in 2010. *Culture, Health & Sexuality*, 16(9), 1141– 1155. <https://doi.org/10.1080/13691058.2014.937463>
- Sex og samfund (2021), *Texas' abortforbud kan være startskuddet til en stram abortpolitik i hele USA*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://www.sexogsamfund.dk/abort/nyheder/texas-abortforbud-er-startskuddet-til-en-stram-abortpolitik-i-hele-usa>
- Statista (2021), *Share of the Spanish population who consider themselves Catholic from 2011 to 2020*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://www.statista.com/statistics/992681/share-of-catholics-in-spain/>

- Sundstrom, B., Briones, R.L., & Janoske, M. (2013). Expecting the unexpected: Non-profit women's organizations' media responses to anti-abortion terrorism. *Journal of Communication Management*, 17(4), 341–363.  
<https://doi.org/10.1108/JCOM-08-2012-0069>
- Szelegieniec, P. (2018). Behind the “Black Protests” The Struggle for Abortion Rights in Poland. *Monthly Review*, 70(1), 45–59.  
<https://doi.org/10.14452/MR->
- TV2 (2021b), *Demonstrationer i Polen: - Vi er Europa*, besøgt d. 10. oktober, 2021, fra <https://nyheder.tv2.dk/udland/2021-10-10-demonstrationer-i-polen-vi-er-europa>
- TV2 (2021a), *Mexicos højesteret afkriminaliserer abort med historisk dom*, besøgt d. 8. oktober, 2021, fra <https://nyheder.tv2.dk/udland/2021-09-08-mexicos-hojesteret-afkriminaliserer-abort-med-historisk-dom>
- TV2 (2020), *USA og 31 andre lande skriver under: Kvinder har ingen ret til abort*, besøgt 12. oktober, 2021, fra <https://nyheder.tv2.dk/udland/2020-10-23-usa-og-31-andre-lande-skriver-under-kvinder-har-ingen-ret-til-abort>
- Vecera, V. (2014). The Supreme Court and the Social Conception of Abortion. *Law & Society Review*, 48(2), 345–375. <https://doi.org/10.1111/lasr.12071>
- Verdens bedste nyheder (2021), *Analyse: Mere end 50 års kamp for fri abort viser, at kvinder kan ændre verden*, besøgt d. 12. oktober, 2021, fra <https://verdensbedstenyheder.dk/nyheder/analyse-mere-end-50-aars-kamp-for-fri-abort-viser-at-kvinder-kan-aendre-verden/>

Verdensmaal (2021), *Ligestilling mellem kønnene*, besøgt 12. oktober, 2021, fra

<https://www.verdensmaal.org/5-ligestilling-mellem-koennene>

Wad, P. (2015). Realistisk videnskabsfilosofi og kritisk realisme. I M. H. Jacobsen, K.

Lippert-Rasmussen & P. Nedergaard. *Videnskabsteori i*

*statskundskab, sociologi og forvaltning* (s. 365-394). Finland: Hans Reitzel.

Willig, I. (2021). Mediesystemteori. I F. M. Eskjær & M. Mortensen (Red.), *Klassisk og*

*moderne medieteorier* (s. 413-433). København: Hans Reitzels Forlag.

Wæver, O. (2012). Strukturalisme og post-strukturalisme. I M. H. Jacobsen, K. Lippert-

Rasmussen & P. Nedergaard (Eds.), *Videnskabsteori i statskundskab,*

*sociologi og forvaltning* (s. 289-334). København: Hans Reitzels Forlag.